

helyzetet, amint általában a városoknak a viszonyai e tekintetben jobbak a vidékénél. A vármegyékben ugyanis a házaknak 85·5%-a volt alapincézetlen, a tj. városokban az arány leszáll 62·5%-ra, magában Budapesten pedig a pincével nem bíró házak aránya 21·9%.

Az 1. sz. táblán folytatólagosan közölt adatok némileg az eddig ismertett adatok értékét is lerontják, mikor kimutatják, hogy az alapincézett házakban milyen mértékben vannak maguk a lakott részek alapincézve. Ezekből az adatokból kiderül, hogy azoknak a házaknak a száma, amelyekben a lakott részek teljesen alá vannak pincézve, csak 22.873, azoknak a házaknak az összes száma pedig, amelyekben a lakott részek akár egészben, akár részben alá vannak pincézve, mindössze 163.569, vagyis a házaknak csupán 13·9%-a.

Az említett arányszámok nem jelentik azt, hogy a lakásoknak is ugyanolyan %-a van közvetlenül a talajra építve, mint amilyen a teljesen alapincézetlen házak aránya. Az emeletes házaknál ugyanis az összes emeleti lakásokat olyanoknak kell tekinteni, amelyek alapincézett házakban vannak, azonkívül az emeletes házak átlagosan jóval több lakással is bírnak, mint a földszintes, pincenélküli házak.

Ezeknek a körülményeknek számbavételével is megállapíthatjuk, hogy a lakásoknak legalább 75%-a közvetlenül a talajra van építve.

Itt említjük meg, hogy a pincében és alagsoron fekvő lakások száma az országban 6.303, és ezekben a lakásokban összesen 20.348 ember lakik. Legtöbb ilyen lakás van Buda-

1. A házak alapincézettsége az 1920. évi népszámlálás adatai alapján.

Caves des maisons d'habitation d'après le dénombrement de la population de 1920.

O r s z á g r é s z R é g i o n s	A lakóházak összes száma — Nombre total des maisons d'habitation	A lakóházak közül Maisons d'habitation						Az alapincézett házak összes száma — Nombre total des maisons munies de cave	Ezek közül azoknak a házaknak száma, amelyeknél a lakott részek				
		egészben entièrement		részben partiellement		nincs alápin cézve n'ayant pas de cave			C o m b i e n				
		alá van pincézve munies de cave				alá vannak pincézve en ont une cave sous				nincsenek alápin- cézve — n'en ont pas de cave sous les pièces habitées?			
		szám sz. nombre	‰	szám sz. nombre	‰	szám sz. nombre	‰		egészben toutes les			nagy- rész- ben — la plupart des	kis- részben une petite partie des
I. Duna jobb partja — Rive droite du Danube	389630	7174	1·8	63156	16·2	319300	82·0	70330	7212	7803	44809	10506	
II. Duna balpartja — Rive gauche du Danube	40245	580	1·4	5766	14·3	33899	84·3	6346	600	575	4377	794	
III. Duna-Tisza köze — Entre le Danube et la Tisza	422221	12997	3·1	66584	15·8	342640	81·1	79581	12532	10011	45986	11052	
IV. Tisza jobbpartja — Rive droite de la Tisza	92970	1174	1·3	11580	12·5	80216	86·2	12754	1216	1320	8779	1439	
V. Tisza balpartja — Rive gauche de la Tisza	199581	1152	0·6	19010	9·5	179419	89·9	20162	1238	1754	13130	4040	
VI. Tisza-Marosszöge — Angle entre la Tisza et le Maros	30691	70	0·2	2594	8·5	28027	91·3	2664	75	147	2005	437	
Összesen — Au total	1175338	23147	1·9	168690	14·4	983501	83·7	191837	22873	21610	119086	28268	
Ebből: — Dont:													
vármegyék — comitats	1081146	10935	1·0	145492	13·5	924719	85·5	156427	11384	14733	104718	25592	
tj. városok — villes mu- nicipales	94192	12212	12·9	23198	24·6	58782	62·5	35410	11489	6877	14368	2676	

pesten (2.493) kívül Szegeden (1.036), Debrecenben (873) és Miskolcon (418).

Szintén egészen újak népszámlálásunknak azok az adatai, amelyek a lakóházaknak árnyékszékekkel való ellátottságára vonatko-

nak. Lakásviszonyainknak közegészségügyi szempontból való elmaradottsága ezekből az adatokból is élénken kitűnik. A részletes adatokat erre vonatkozólag az alábbi tábla tartalmazza:

2. A lakóházak árnyékszékkel való ellátottsága az 1920. évi népszámlálás adatai szerint.

Lieux d'aisances des maisons d'habitation d'après le dénombrement de la population de 1920.

Országgrész <i>Régions</i>	A lakóházak összes száma — <i>Nombre total des maisons d'habitation</i>	A lakóházak közül árnyékszékek — <i>Combien</i>				A lakóházakban lévő v. hozzájuk tartozó árnyékszékek össz. száma — <i>Nombre total des lieux d'ais. se trouvant dans les maisons d'hab. ou y appartenant.</i>	Az árnyékszékek közül <i>Combien en étaient</i>			
		el volt látva <i>en avaient</i>		nem volt ellátva <i>n'en avaient pas</i>			zárt <i>fermés ?</i>		nyitott <i>ouverts ?</i>	
		<i>de lieux d'aisances ?</i>								
		sorsz. <i>sz. nombre</i>	%	sorsz. <i>sz. nombre</i>	%		sorsz. <i>sz. nombre</i>	%	sorsz. <i>sz. nombre</i>	%
I. Duna jobbpartja — <i>Rive droite du Danube</i> . .	389 630	275.607	70 7	114.023	29 3	321.203	31.146	9 7	290.057	90 3
II. Duna balpartja — <i>Rive gauche du Danube</i> . .	40.245	30.999	77 0	9.246	23 0	36.638	1.616	4 4	35.022	95 6
III. Duna-Tisza-köze <i>Entre le Danube et la Tisza</i>	422.221	314.125	74 4	108.096	25 6	509.253	181.747	35 7	327.506	64 3
IV. Tisza jobbpartja <i>Rive droite de la Tisza</i>	92.970	61.387	66 0	31.583	34 0	69.609	5.050	7 3	64.559	92 7
V. Tisza balpartja — <i>Rive gauche de la Tisza</i> . .	199.581	136.567	68 4	63.014	31 6	150.869	9 506	6 3	141.363	93 7
VI. Tisza-Marosszöge <i>Angle entre la Tisza et le Maros</i>	30.691	22.751	74 1	7.940	25 9	24.091	635	2 6	23.456	97 4
Összesen — <i>Au total</i>	1,175 338	841.436	71 6	333.902	28 4	1,111.663	229.700	20 7	881.963	79 3
Ebből: — <i>Dont:</i>										
vármegyék — <i>comitats</i>	1,081.146	765.935	70 9	315.211	29 1	841.952	36.835	4 4	805.117	95 6
tj. városok — <i>villes municipales</i>	94.192	75.501	80 2	18.691	19 8	269.711	192.865	71 5	76.846	28 5

Lakóházaink közül eszerint 333.902, vagyis 28 4% volt olyan, amelyhez egyáltalán nem tartozott árnyékszék. Legelmaradottabb e tekintetben a helyzet a tiszajobbparti vármegyékben, ahol a házaknak több mint harmadrésze (34%) volt ilyen. Legkedvezőbb viszonyokat pedig nem a Duna-Tisza-köze, hanem a Duna balpartja mutatja (23 0%); itt különösen Esztergom vármegye javítja meg az arányszámot. Ez utóbbi megyében a házaknak csak 5 8%-a nincs ellátva árnyékszékkel.

A városok viszonyai természetesen ebben a tekintetben is jóval kedvezőbbek, de még a törvényhatósági jogú városokban is a házaknak 19 8%-a egyáltalán nem volt ellátva árnyékszékkel s magában Budapesten is 702 ház (vagyis a házaknak 3 5%-a) akadt olyan, amely ennek a legelemibb követelménynek sem felelt meg.

Még kedvezőtlenebb színben tűnnek fel ezek a viszonyok, ha azt látjuk, hogy az összes árnyékszék-ek közül csak 20 7% volt zárt, vagyis a közegészségügyi és esztétikai követelményeknek megfelelő, míg 79 3% teljesen

nyitott volt. Ebben a tekintetben már elég nagy különbségeket látunk az országrészek között. A Duna-Tisza-közén Budapest hatása folytán az árnyékszék-eknek már 35 7%-a zárt, míg a Tisza-Marosszögén ez az arányszám csak 2 6%.

Adatok vannak még arra nézve is, hogy a zárt árnyékszék-ek közül hány működik vízöblítővel és hány tözogszóróval vagy más szerkezettel. A zárt árnyékszék-ek közül túlnyomó nagy többség (96 2%) vízöblítővel, tehát a legtekélyesebb záró- és elvezetőkészülékkel működik. Jellemző azonban, hogy az ilyen rendszerű árnyékszék-ek háromnegyed részben a fővárosban találhatók.

Nagyon szomorúak és megdöbbentők lakásviszonyaink a szobák padozata tekintetében is. Lakásainknak legnagyobb része, mint láttuk, egyenesen a talajra van építve, a talajtól és a talajvíztől való minden elszigetelés nélkül s emellett a lakások igen nagy része még padlóval sincs ellátva. A 3. sz. táblán ország-részenként bemutatjuk az erre vonatkozó adatokat.

3. A lakóhelyiségek és a konyhák padozata az 1920. évi népszámlálás adatai szerint.

Plancher des locaux d'habitation et des cuisines d'après le dénombrement de la population de 1920.

O r s z á g r é s z R é g i o n s	A lakóhelyiségek (szobák, háló- fülkék, cselédszobák) összes száma — Nombre total des locaux d'habitation (chambres, alcôves, chambres à bonne).	Ebből — Dont						A konyhák (és tűzhelyes pitvarok) összes száma Nombre total des cuisines	Ebből — Dont					
		földes n'ont pas de plancher (de la terre battue seulement)	ont un plancher				földes n'ont pas de plancher (de la terre battue seulement)		ont un plancher					
			deszka, fa en bois	egyéb ¹⁾ en brique, pierre, ciment, béton, etc.					deszka, fa en bois	egyéb ¹⁾ en brique, pierre, ciment, béton, etc.				
				padozattal bir										
		szám sz. nombre	o/o	szám sz. nombre	o/o	szám sz. nombre	o/o		szám sz. nombre	o/o	szám sz. nombre	o/o	szám sz. nombre	o/o
I. Duna jobbpartja — Rive droite du Danube.	850085	474825	55·9	352301	41·4	22959	2·7	528494	330336	62·5	27427	5·2	170731	32·3
II. Duna balpartja — Rive gauche du Danube.	82881	43572	52·6	38060	45·9	1249	1·5	52196	32105	61·5	6048	11·6	14043	26·9
III. Duna-Tisza-köze Entre le Danube et la Tisza	1204897	418200	34·7	771662	64·0	15035	1·3	707234	319015	45·1	68216	9·6	320003	45·3
IV. Tisza jobbpartja Rive droite de la Tisza	174107	107339	61·6	63493	36·5	3275	1·9	108931	79834	73·3	9319	8·5	19778	18·2
V. Tisza balpartja Rive gauche de la Tisza	374425	264789	70·8	103126	27·5	6510	1·7	225081	176496	78·4	9206	4·1	39379	17·5
VI. Tisza-Maros- szöge — Angle entre la Tisza et le Maros	53418	39237	73·5	13687	25·6	494	0·9	35910	30630	85·3	1324	3·7	3956	11·0
Összesen — Au total	2739813	1347962	49·2	1342329	49·0	49522	1·8	1657846	968416	58·4	121540	7·3	567890	34·3
Ebből: — Dont:														
vármegyék — co- mitats	2078302	1292762	62·2	745609	35·9	39931	1·9	1329591	925647	69·6	88437	6·7	315507	23·7
tj. városok — vil- les municipales	661511	55200	8·3	596720	90·2	9591	1·5	328255	42769	13·0	33103	10·1	252383	76·9

¹⁾ Téglá, kő, cement, beton stb.

Amint e tábla mutatja, a 2,739.813 lakóhelyiségből (ideszámitva a szobákat, hálófülkéket és cselédszobákat) 1,347.962, vagyis az összesnek majdnem fele földes padlóval bír. Ha figyelembe vesszük, hogy a kisebb lakások laksűrűsége nagyobb, mint a többszobás lakásoké, meg lehet állapítani, hogy a mai Magyarország lakosságának több mint fele földes szobákban éli le életét. Orvosilag és statisztikailag bebizonyított dolog, hogy a földes padló valósággal melegágya a tüdővész bacillusának.¹⁾ Ez az adat maga is megmagyarázza lakosságunk rendkívül nagy gümőkórhalandóságát.

Budapest hatása folytán a Duna—Tisza-köze ebben a tekintetben is kiválik kedvezőbb viszonyaival, itt a szobáknak csak 34·7%-a földes padlójú. Ha azonban Budapestet ki-

kapcsoljuk, az arányszám itt is 54·3%-ra ugrik fel. Legrosszabb a helyzet a Tisza balpartján és a Tisza—Marosszögen fekvő vármegyékben, ahol a földes padlózatú lakószobák aránya 71—73%-ra megy fel. Ha a tj. városokat összefoglaljuk, még itt sem látnunk kifogástalan viszonyokat, mert magukban a tj. városokban nem kevesebb, mint 55.200 lakószoba, vagyis 8·3% földes padlójú.

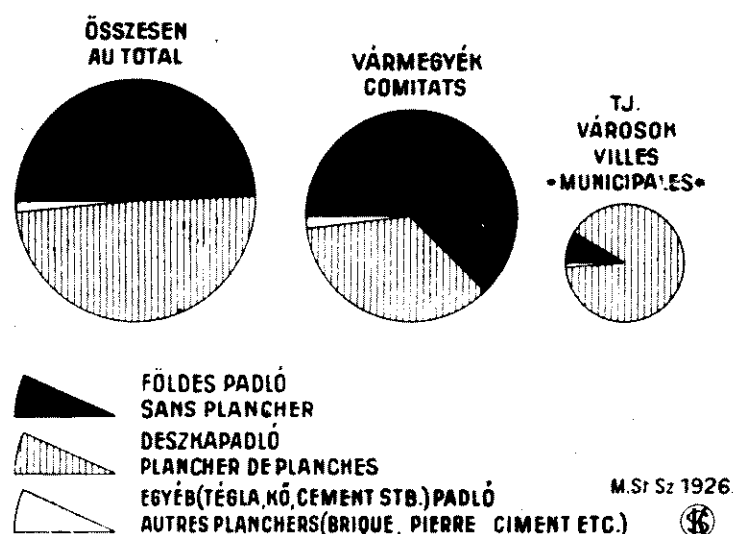
A konyhák (tűzhelyes pitvarok) viszonyai ebben a tekintetben még kedvezőtlenebbek, de ennek a körülménynek már kisebb a jelentősége. A konyhák közül ugyanis, mint a fenti tábla mutatja, már 58·4% földes padlójú. A földes padlón kívül itt már előtérbe lép a téglá-, kő- vagy cement-padozat (34·3%), míg a deszkapadozat aránya a konyháknál természetesen erősen leszáll (7·3%).

Elsősorban kényelmi szempontokat szolgál a lakásokban a fürdőszoba, de mindenestre közegészségügyi szempontból is fontos

¹⁾ L. Kovacsics Sándor dr.: Tuberkulózis és lakás. Pápa, 1917.

A LAKÓHELYISÉGEK PADOZATA

PLANCHER DES LOCAUX D'HABITATION.

az a körülmény, hogy lakásaink milyen arányban vannak fürdőszobákkal ellátva. A fejlődés ebben a tekintetben öröndetes, mert a kultúrának, a vagyonosodásnak és a köztisztaság iránti érzéknek fejlődését mutatja, de e tekintetben is még igen messze állunk a nyugati államok modern lakásviszonyaitól.

4. A magánlakások fürdőszobáinak száma az 1920. évi népszámlálás adatai szerint.

Nombre des salles de bain des logements privés d'après le dénombrement de la population de 1920.

Országgrész Régions	A magánlakások összes száma Nombre total des logements pr.	A magánlakásokban található fürdő- szobák — Leurs salles de bain:	
		száma nombre	a lakások %-ában en % des logements
I. Duna jobbpartja — Rive droite du Danube	563.052	9.158	1.6
II. Duna balpartja — Rive gauche du Danube	58.223	699	1.2
III. Duna - Tisza köze Entre le Danube et la Tisza	766.270	72.674	9.5
IV. Tisza jobbpartja Rive droite de la Tisza	127.711	1.923	1.5
V. Tisza balpartja — Rive gauche de la Tisza	270.916	3.582	1.3
VI. Tisza-Maros szöge Angle entre la Tisza et le Maros	39.378	412	1.1
Összesen — Au total	1,825.550	88.448	4.8
Ebből: — Dont:			
vármegyék — comit.	1,463.567	19.456	1.3
tj. városok — villes municipales	361.983	68.992	19.1

Az országban összeírt 1,825.550 magánlakás helyiségei között mindössze 88.448 fürdőszoba volt a népszámlálás idejében. Ez a lakások 4.8%-ának felel meg. Az arányszám még kissé lejjebb száll, ha figyelembe vesszük, hogy vannak lakások, amelyekben több fürdőszoba is található, a fentebbi szám pedig az összes fürdőszobák számát foglalja magában. A törvényhatósági jogú városokban természetesen jóval több aránylag a fürdőszoba (a lakásokhoz viszonyítva 19.1%), magában Budapesten pedig a lakásoknak majdnem 30%-a van ellátva fürdőszobával.

Hogy milyen nagyarányú volt a fejlődés e tekintetben, az alábbi kis táblázat mutatja, mely abban a 20 törvényhatóságban mutatja be az adatokat, amelyek teljes egészükben megmaradtak a mai területen.

5. A fürdőszobák számának szaporodása abban a 20 törvényhatóságban, amely teljes egészében megmaradt Magyarország mai területén.

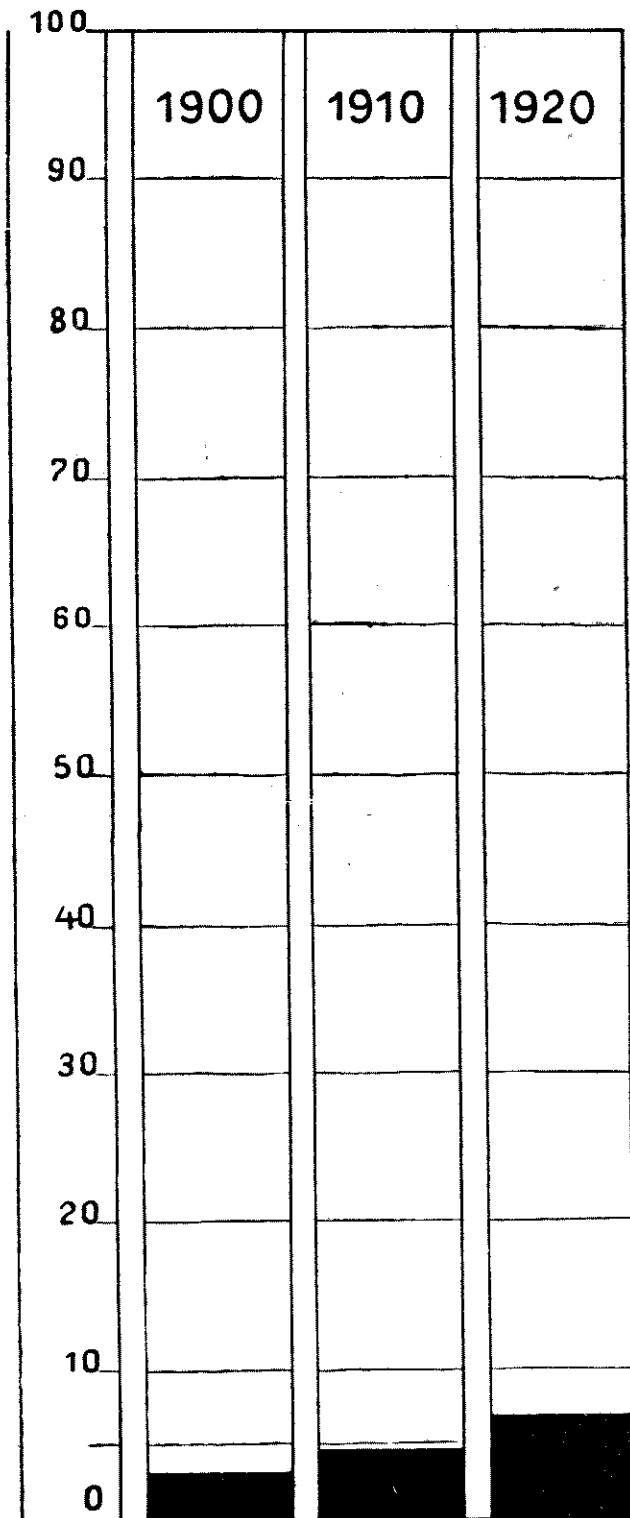
Accroissement du nombre des salles de bain dans les 20 comitats et „villes municipales” que le traité de paix a entièrement laissés à la Hongrie.

Év Année	A magán- lakások száma Nombre des logements privés	A magánlakásokban található fürdőszobák Leurs salles de bain:	
		száma nombre	a lakások %-ában en % des logements
1900	964.260	29.503	3.1
1910	1,099.173	50.969	4.6
1920	1,181.133	79.754	6.8

A fürdőszobák száma az utolsó két évtizedben közel háromszorosra emelkedett s míg 1900-ban a lakásoknak csak 3.1%-ában volt fürdőszoba, 1920-ban már 6.8%-ában. Még érdekesebb, ha azt nézzük, hogy a keletkező új lakásokhoz hogyan viszonylanak a keletkező új fürdőszobák. 1900-tól 1910-ig a szóbanforgó városokban 134.913-mal szaporodtak a lakások, a fürdőszobák ugyanakkor 21.466 tal, 1910-től 1920-ig a lakások csak 81.960-nal szaporodtak, a fürdőszobák mégis 28.785-tel. Míg tehát az előbbi évtizedben az új lakások 15.9%-ában volt fürdőszoba, az utolsó évtizedben a keletkezett új lakásoknak már 35.1%-a volt ellátva fürdőszobával.

A közegészségüggyel szorosan összefügg, illetőleg arra nagy hatást gyakorol a lakások laksűrűsége, jobban mondva a zsúfolt lakások nagy száma. A laksűrűség ugyan egymagában nem világítja meg teljesen a kérdést, ha nincsenek meg az adatok a lakások térfogatáról, megvilágítottságáról stb., de min-

A FÜRDŐSZOBÁK SZAPORODÁSA
% A LAKÁSOKHOZ VISZONYITVA.

ACCROISSEMENT DES SALLES DE BAIN
PAR RAPPORT AUX LOGEMENTS.

M. St. Sz. 1926.

denesetre tájékoztatást nyújt abban a tekintetben, hogy a túlszűfolttság milyen mértékben van meg.

A népszámlálás anyagából a statisztikai hivatal a lakások nagyságát a bennük lakók számával csak a 20.000-nél népesebb városokban és községekben kombinálta, mert a lakásprobléma ezekben a helyiségekben a legégetőbb fontosságú. Az említett városokban és községekben 566.810 lakás és 2,308.405 lakó találtatott, a feldolgozás tehát a mai népességnek jóval több, mint negyedrészére terjedt ki. A feldolgozás főbb eredményeit a 6. sz. táblázat adja.

6. A magánlakások nagysága és népessége a szobák száma szerint a 20.000 léleknél népesebb városokban és községekben.

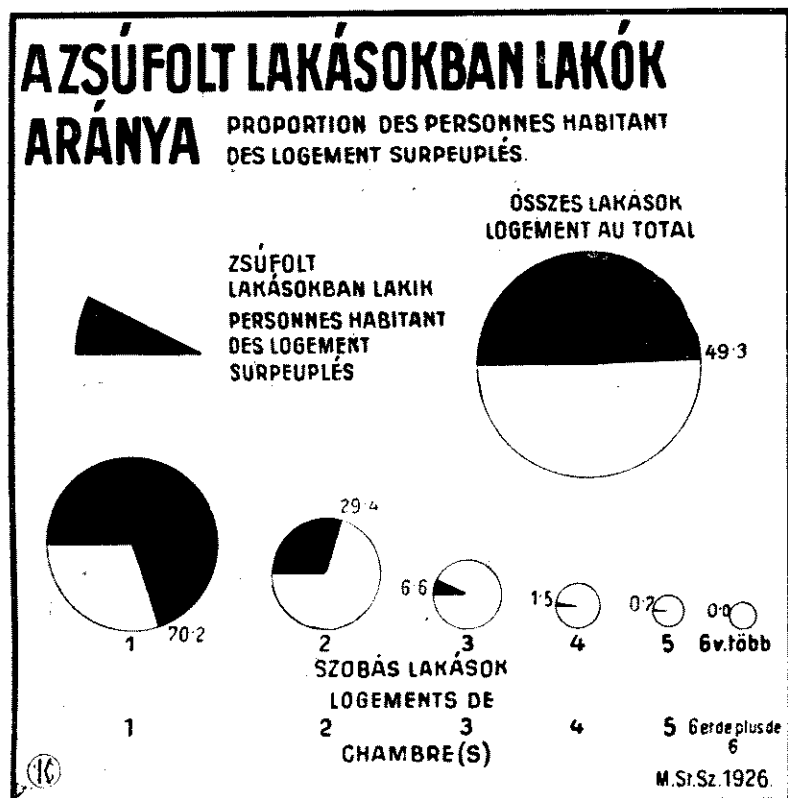
Grandeur et population des logements privés suivant le nombre des chambres dans les villes et communes de plus de 20.000 habitants.

A lakások nagysága Grandeur des logements	A lakások száma Nombre des logements	A lakóhelyiségek (szoba, hálófülke, cselédszoba) száma — Nombre des locaux d'habitation (chambres, alcôves, chambres à bonne)	A jelenvolt egyének összes száma — Nombre total des personnes présentes	Combien d'habitants sur	
				Egy lakásra 1 logement?	Egy lakóhelyiségre 1 pièce?
1 szobás — chambre.	363.927	369.631	1,356.063	3·7	3·7
2 „	130.965	278.661	578.536	4·4	2·1
3 „	44.211	155.064	215.692	4·9	1·4
4 „	17.926	84.973	96.354	5·4	1·1
5 „	6.379	37.328	38.065	6·1	1·0
6 vagy több szobás — 6 chambres ou au-dessus	3.402	26.867	23.695	7·0	0·9
Összesen : Au total :	566 810	952.524	2,308.405	4·1	2·4

Látjuk, hogy a laksűrűség a lakások nagysága szerint növekszik, ha azonban a lakókat a lakószobák (ideszámítva a hálófülkéket és cselédszobákat is) számához viszonyítjuk, a laksűrűség a lakások nagysága szerint fokozatosan csökken. Az egyszobás lakásokban pl. közel négy ember esik egy lakóhelyiségre, az ötszobás lakásokban csupán egy.

A szóbanforgó adatokból megállapíthatjuk azt is, hogy mennyi a zsúfoltnak nevezhető lakások száma és hányan laknak ilyen zsúfolt lakásokban. Zsúfolt lakásoknak azokat vesszük, amelyekben egy szobára háromnál több lakó esik, tehát zsúfolt az egyszobás lakások közül az, amelyben 3-nál több, a kétszobás lakások közül, amelyben 6-nál több, a háromszobás lakások közül, amelyben 9-nél több egyén lakik, stb. Így számítva ki az adatokat, a 7. sz. táblázatban közölt eredményekre jutunk.

Adataink szerint már a háromszobás lakások között is alig van zsúfolt lakás (2·9%), pedig ezeknél a nagyobb lakásoknál még azt is figyelembe kell venni, hogy a lakók között többnyire házicselédek is szerepelnek, akiknek viszont rendszeren már külön cselédszobájuk is van. Pl. a 6379 ötszobás lakáshoz már 5067 cselédszoba tartozik. A kétszobás lakásoknak 15·9%-a nevezhető zsúfoltnak, az egyszobás lakásoknak pedig majdnem fele: 47·9%-a. Még szomorúbb a kép, ha azt néz-

70%-a lakik zsúfolt lakásban. Minthogy pedig népességünknek, sajnos, nagyobb része (még a jelentékenyebb városokban is több mint 60%-a) egyszobás lakásokban lakik, az egyszobás lakásoknak ez a zsúfoltsága okozta, hogy a nagyobb városok összes lakosságának is csaknem fele (49,3%) zsúfolt lakások lakója.

Fölösleges bővebben fejtegetni, hogy mit jelentenek ezek a szomorú lakásviszonyok a közegészségügy szempontjából, nem is szólva azokról az erkölcsi károkról, amelyeket a lakás-zsúfoltság okoz. S ha még hozzájárul ehhez a lakások legnagyobb részének alápincézetlen volta, földes padlózata és egyéb közegészségügyi és köztisztasági követelményeknek meg nem felelő volta, akkor előttünk áll annak a magyarázata, hogy miért olyan magas Magyarország népességének halandósága. A közegészségügy elsősorban a lakás-

7. A zsúfolt lakások és a bennük lakók száma a 20.000 léleknél népesebb városokban és községekben.

Nombre des logements surpeuplés et de leurs habitants dans les villes et communes de plus de 20.000 habitants.

A lakások nagysága <i>Grandeur des logements</i>	A lakások száma <i>Nombre des logements</i>	A jelen volt egyének ösz- szes száma <i>Nombre total des person- nes présentes</i>	A zsúfolt (1 szobára 3-nál több lakóval) lakások — <i>Logements surpeuplés (plus de 3 personnes sur 1 chambre)</i>		A zsúfolt lakások- ban lakók — <i>Habi- tent dans des loge- ments surpeuplés:</i>	
			száma <i>nombre</i>	a lakások ‰-ában <i>en ‰ des logements</i>	száma <i>nombre</i>	az összes lakók ‰-ában <i>en ‰ de tous les habitants</i>
1 szobás — <i>chambre</i>	363.927	1,356 063	174.243	47·9	951.717	70·2
2 " " 	130.965	578.536	20.881	15·9	170.247	29·4
3 " " 	44.211	215.692	1.269	2·9	14.143	6·6
4 " " 	17.926	96.354	95	0·5	1.415	1·5
5 " " 	6.379	38.065	13	0·2	260	0·7
6 vagy ennél több szobás — 6 <i>chambres ou au-dessus</i>	3.402	23.695	—	—	—	—
Összesen — <i>au total</i>	566.810	2,308.405	196.501	34·7	1,137.782	49·3

zük, hogy a lakosságnak hányadrésze lakik zsúfolt lakásokban. A kétszobás lakások lakóinak 29·4%-a lakik úgy, hogy egy szobára háromnál több ember jut, az egyszobás lakásoknál pedig ez az arányszám 70·2%-ra rúg, *az egyszobás lakások lakóinak tehát több, mint*

kérdés. A viszonyok lassan javulnak ugyan és a halandóság is csökken, de gyökeres beavatkozásra lenne szükség a lakáskérdésben, mert amíg ezt meg nem oldjuk, száz-ezer és százezer magyar ember élete megy fölöslegesen veszendőbe.

Kovács Alajos dr.

Magyar honos hallgatók a külföldi főiskolákon.

Etudiants de Hongrie aux écoles supérieures de l'étranger.

Résumé. Depuis l'année scolaire 1881/82, l'Office Royal Hongrois de Statistique recueille des données sur les étudiants de Hongrie immatriculés aux universités étrangères. Depuis l'année scolaire 1920/21, le relèvement de données s'est sensiblement élargi. De 5 Etats, on l'a étendu à 12; et il comprendra désormais, outre les Universités et les Polytechniques, aussi les autres établissements de hautes études. — 101 Universités, 24 Polytechniques et 17 autres établissements de Hautes Etudes nous ont fourni des données relatives aux étudiants de Hongrie.

La plupart poursuivaient des études de médecine (en Italie, en Autriche), des études de lettres (Autriche, France) et d'ingénieur (Tchéco-Slovaquie, Allemagne). (Voir tableau N° 1.) Le nombre des étudiants de Hongrie immatriculés dans les universités étrangères va en croissant, surtout depuis la guerre. Leur nombre est relativement plus grand que pour la Hongrie ancienne. Mais, en comparaison avec le nombre total des étudiants ressortissants de Hongrie, ce chiffre est moindre, étant donné que le nombre des étudiants est plus grand dans la Hongrie actuelle que dans l'ancienne.

A „numerus clausus“-t szabályozó törvény életbelépte óta a tanulmányaikat külföldi egyetemeken végző magyar honos hallgatókra vonatkozólag a sajtó gyakran téves adatokat közöl. A központi statisztikai hivatal idevonatkozó adatgyűjtésének eredményeit ezért helyénvalónak találjuk az alábbiakban ismertetni. Az adatgyűjtést a hivatal az 1881/82. tanévtől kezdve eszközli; a külföldi államok egyetemeitől külön-külön és fakultások szerint részletezve évente szerzi be az ott beiratkozott hallgatók létszámát. Az így nyert adatok tudomány- és műegyetemek s az adatszolgáltató államok szerint elkülönítve dolgoztatnak fel. Az 1918/19. és 1919/20. tanévben az adatgyűjtés szünetelt, az 1920/21. tanévtől kezdve pedig két irányban is kibővült. Eddig ugyanis az adatgyűjtés csak 5 európai államra (Ausztria, Németbirodalom, Franciaország, Svájc és Hollandia) s csak a tudomány- és műegyetemekre terjedt ki, mivel főiskolai hallgatóink főképp itt végezték tanulmányaikat. Az 1920/21. tanévtől kezdve 12 állam vonatott be az adatgyűjtés körébe, a tudomány- és műegyetemeken kívül pedig a kereskedelmi, gazdasági, állatorvosi és bányamérnöki főisko-

lákat is megkerestük. Az adatgyűjtés értékéből keveset von le az a körülmény, hogy néhány, hallgatóink által más években is alig látogatott egyetemtől a szükséges adat nem volt beszerezhető, mivel az ebből a szempontból jelentősebb országok (Ausztria, Németország, Olaszország, Cseh-Szlovákia, Franciaország, Svájc) mindegyik egyeteme eleget tett megkeresésünknek. Az adatokat 101 tudomány-, 24 műegyetem és 17 egyéb főiskola szolgáltatta. (L. az I. sz. táblázatot.)

Magyar honos hallgatók legnagyobb számában az orvosi, bölcsészeti és gépészmérnöki tanulmányokat végzik külföldön, az orvosi tanulmányokat Ausztriában és Olaszországban, a bölcsészeti Franciaországban és Ausztriában, a gépészmérnököt Cseh-Szlovákiában és Németországban. A háború előtti évekkel szemben nagyobb eltérést látunk Franciaország adatainál, hol hallgatóink száma erősen megnövekedett. Olaszországban a létszám az 1924/25. tanévben szökött fel hirtelen, az előző években a hallgatók száma 20-on alul maradt, a háború előtti években pedig alig volt számottevő.

Ha el akarjuk bírálni, hogy a külföld, egyetemeken tanuló magyar honos hallgatók létszáma ezidőszereint magas-e vagy alacsony úgy alapul az összes magyar honos hallgatók létszámát kell vennünk s néznünk azt, hogy ezen létszámnak minő része végzi tanulmányait a külföldön. Ha az így nyert %-ot összehasonlítjuk az elmúlt évek idevonatkozó arányszámaival, úgy a kérdés eldöntésére biztos támpontot kapunk. (L. a II. sz. táblázatot.)

Ha azt vizsgáljuk, hogy egyetemi hallgatóinknak mily nagy része végezte tanulmányait a háború előtti években külföldön, úgy azt tapasztalhatjuk, hogy a külföldön hallgatók aránya folyton csökken. Ennek egyik oka az, hogy a magyar egyetemeken hallgatóinak száma évről évre gyarapodott, viszont a külföldön hallgatók száma 1905-ig állandóan fogyott (1.700-ról csaknem 1.000-re), ettől kezdve ugyan 1914-ig fokozatosan 1.500 főre emelkedett, de ez a %-os arány csökkenését nem gátolta.

Mivel a háború az egyetemi ifjúságot tanulmányainak végzésében megakadályozta, az 1920/21. tanévtől kezdve a hallgatók létszáma a magyar egyetemeken és főiskolákon ugrásszerűen felszökött és a maximumot 1923-ban elérve, innen kezdve ugyanilyen gyorsan fogyott. Ezzel kapcsolatban a külföldi

I. A külföldi főiskolák magyar honos hallgatói.

Etudiants ressortissants de Hongrie des écoles supérieures de l'étranger.

Tanév, a főiskola megjelölése Année scolaire, désignation de l'école supérieure	Magyar honos hallgatók a külföldi — Etudiants de Hongrie aux																	főiskolák mindössze — à toutes les écoles supér.
	tudományegyetemek Universités						műegyetemek Universités Poly-techniques					egyéb főiskolák autres écoles supér.						
	d e l' é t r a n g e r :																	
	à la faculté						à la section											
	hit — de théologie	jog- és állam — de droit et des sciences polit.	bölcsészeti — des lettres	orvosi — de médecine	egyéb — aux autres facultés	összes — au total	mérnöki és kultúr-mérnöki d'ingénieur	építész — d'ingén.-architecte	gépész — d'ingén.-mécanic.	vegyszer — d'ingén.-chimiste	egyéb — aux autres sections	összes — au total	a gazdasági — d'agriculture	a kereskedelmi — de commerce	a bányászati, állatorvosi de mines, de vétérinaires	összesen — au total		
	tudo- mányi							mérnöki										
	karain						szakosztályain					főiskolák						
1925/26. I. félév. — I ^{er} semestre.																		
Ausztria — Autriche																		
Bécs — Vienne	28	30	70	144	—	272	5	6	10	7	15	43	—	99	12	111	426	
a többi főiskola — aux autres écoles sup.	15	3	4	7	—	29	—	—	4	—	1	5	—	—	1	1	35	
Összesen — Au total	43	33	74	151	—	301	5	6	14	7	16	48	—	99	13	112	461	
Németország — Allemagne																		
Berlin	1	23	35	27	4	90	2	4	18	4	4	32	5	—	1	6	128	
a többi főiskola — aux autres écoles sup.	7	24	18	36	63	148	6	9	15	26	21	77	15	22	1	38	263	
Összesen — Au total	8	47	53	63	67	238	8	13	33	30	25	109	20	22	2	44	391	
Cseh-Szlovákia — Tcheco-Slovaquie	—	8	3	30	21	62	8	11	86	42	9	156	—	—	—	—	218	
Olaszország — Italie	—	4	26	136	8	174	26	4	—	—	—	30	—	—	—	—	204	
Franciaország — France	7	25	116	22	—	170	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	170	
Svájc — Suisse	3	16	10	14	7	50	—	—	28	13	5	46	—	3	—	3	99	
Egyéb országok — Autres pays	2	9	11	4	1	27	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	28	
Mindössze — Au total	63	142	293	420	104	1.022	47	34	162	92	55	390	20	124	15	159	1.571	
1925/26. II. félév. — II ^e semestre.																		
Ausztria — Autriche																		
Bécs — Vienne	28	30	70	144	—	272	4	5	10	5	15	39	—	90	9	99	410	
a többi főiskola — aux autres écoles sup.	12	1	4	9	—	26	—	—	5	—	1	6	—	—	1	1	33	
Összesen — Au total	40	31	74	153	—	298	4	5	15	5	16	45	—	90	10	100	443	
Németország — Allemagne																		
Berlin	—	12	16	26	1	55	4	1	13	5	4	27	4	—	1	5	87	
a többi főiskola — aux autres écoles sup.	7	24	11	40	58	140	6	9	11	22	20	68	13	14	1	28	236	
Összesen — Au total	7	36	27	66	59	195	10	10	24	27	24	95	17	14	2	33	323	
Cseh-Szlovákia — Tcheco-Slovaquie	—	8	—	22	21	51	7	11	88	42	12	160	—	—	—	—	211	
Olaszország — Italie	—	4	26	136	8	174	26	4	—	—	—	30	—	—	—	—	204	
Franciaország — France	7	24	117	22	—	170	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	170	
Svájc — Suisse	3	16	6	14	6	45	—	—	26	13	5	44	—	3	—	3	92	
Egyéb országok — Autres pays	2	9	11	4	1	27	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	28	
Mindössze — Au total	59	128	261	417	95	960	47	30	154	87	57	375	17	107	12	136	1.471	

II. A magyar főiskolák hallgatói és a külföldön beiratkozott magyar honos hallgatók.

Etudiants des écoles supérieures de Hongrie. Etudiants de Hongrie inscrits à l'étranger.

Időszak, tanév <i>Époque, année scolaire</i>	A magyar főiskolákon beiratkozott hallgatók <i>Etudiants inscrits aux écoles supérieures de Hongrie :</i>		A magyar honos hallgatók száma <i>Nombre des étudiants ressortissants de Hongrie</i>		Az összes magyar honos főiskolai hallgatók közül (5. rov.) külföldi főiskolán beiratkozottak (4. rov.) <i>Sur les étudiants ressortissants de Hongrie (rubr. 5), étaient inscrits à des écoles supér. de l'étranger (rubrique 4), en %</i>
	összes száma <i>nombre total</i>	közül magyar honos <i>dont ressortissants de Hongrie</i>	a külföldi <i>de l'étranger</i>	az összes (bel és külföldi) <i>de Hongrie et de l'étranger</i>	
1	2	3	4	5	6
Magyarország régi területén <i>Dans la Hongrie ancienne</i>					
1881—1890 átlagában — <i>Dans la moyenne de 1881—1890</i>	7.927	7.338	1.628	8.966	18.2
1891—1900 átlagában — <i>Dans la moyenne de 1891—1900</i>	8.915	8.197	1.175	9.372	12.5
1901—1910 átlagában — <i>Dans la moyenne de 1901—1910</i>	13.797	12.606	1.283	13.889	9.2
1911—1914 átlagában — <i>Dans la moyenne de 1911—1914</i>	15.649	15.035	1.492	16.527	9.0
Magyarország mai területén <i>Dans la Hongrie actuelle</i>					
En 1920/21-ben	15.757	15.483 18.048 19.262 15.761 14.181 16.547 13.827	859	16.342	5.3
„ 1921/22-ben	19.043		942	18.990	5.0
„ 1922/23-ban	20.815		1.066	20.328	5.2
„ 1923/24-ben	17.328		913	16.674	5.5
„ 1924/25-ben	15.582		1.240	15.421	8.0
„ 1921—25 átlagában (moyenne)	17.705		1.004	17.551	5.7
„ 1925/26-ban	15.130		1.471	15.298	9.6

¹⁾ A külföldi honosságú hallgatók száma 1921—25-ig összesen 5790, azaz 6.5%, 1925—26-ban 1303, azaz 8.6%, (míg az 1881—1914 évek átlagában 6.7%) volt; Magyarország mai területén abszolút számban nagyobb a külföldi hallgatók száma és pedig azért, mert az elszakított területekről való hallgatók szintén a külföldiek között (és pedig évenként átlag 95%-kal) szerepelnek.

¹⁾ En 1921—1925, il y avait en Hongrie 5790 étudiants étrangers, soit 6.5% ; en 1925—1926, 1303 (8.6%) ; dans la moyenne des années 1881—1914, 6.7%. En nombre absolu, il y a plus d'étudiants étrangers dans la Hongrie actuelle que dans la Hongrie ancienne. La raison en est que les étudiants des territoires détachés de la Hongrie figurent parmi les étrangers, (en moyenne, pour 95% par an).

egyetemek hallgatói közt a magyar honosok létszámát vizsgálva, azt láthatjuk, hogy ennek hullámozása az első 4 évben (1921—1924-ig) együtt halad a magyarországi főiskolai hallgatók létszámának a változásával. A háború előtti évekkel szemben a különbség az, hogy a hallgatóknak jóval kisebb százaléka juthatott külföldre főiskolai tanulmányainak végzése céljából, ami a közelmúlt évek rossz gazdasági viszonyaiban leli magyarázatát. Az 1925. és 1926. években erős fejlődést mutat a külföldön hallgatók abszolút száma is, mivel

pedig a magyar egyetemeken a hallgatók száma tovább csökkent, a százalékos arány már 0.6%-kal meghaladta az 1911—1914. évi átlagos arányt.

A felsorolt adatok azonban egyáltalában nem igazolják azt a gyakran hangoztatott állítást, hogy a numerus clausus törvény a főiskolai hallgatóknak egy jelentékeny részét külföldre kényszerítene, hiszen a külföldön hallgató magyar honos főiskolai hallgatók 1925/26. évi 9.6%-os aránya is alig tér el az 1901/10. és 1911/14. évi 9.2, ill. 9.0%-os aránytól.

Janik Gyula dr.

Magyarország népmozgalma az 1926. év első három negyedében.

Mouvement de la population dans les trois premiers trimestres de 1926.

Résumé. Selon les résultats provisoires du mouvement de la population de la Hongrie, relatifs aux neuf premiers mois de l'année 1926 (voir les deux tableaux), le nombre des mariages a été de 50 022; par rapport à la même période de l'année dernière, la proportion en a monté à 8'0%. Le nombre et la proportion des nés-vivants a diminué (171.791 âmes, respectivement 27'4.) Depuis 1921, une proportion aussi basse de naissances ne fut enregistrée qu'en 1924. Le nombre des morts-nés va en croissant; il a été de 4.974. Mais cette situation défavorable a été contrebalancée par la diminution de la mortalité: on n'a enregistré que 105.359 décès, ce qui signifie une proportion de 16'8‰, la plus favorable depuis 1921.

La mortalité infantile a aussi graduellement diminué; toutefois, le pourcentage (16'8‰) en a été assez élevé en comparaison avec les autres Etats de l'Europe occidentale. La formation de la mortalité due aux maladies épidémiques nous permet de conclure, en général, à l'amélioration de la situation. Seule la proportion toujours grande de la mortalité tuberculeuse est inquiétante.

L'accroissement naturel de la population (66.432, soit 10'6‰) peut aussi être considéré comme assez satisfaisant par rapport aux périodes antérieures correspondantes.

Magyarországon az 1926. év első három negyedében 50.022 házasságot kötöttek, ami 1000 lélekre számítva 8'0 házassági számot jelent. Az előző év hasonló adataival szemben abszolút- és arányszámban határozott emelkedés mutatkozik.

Az élveszületések száma a folyó év három negyedében 171.791 volt, 4.031-gyel kevesebb mint az előző év ugyanezen időszakában, amely esés az ezer lélekre számított születési számban is (27'4) 1'2 csökkenést mutat. Hasonlóan alacsony születési számunk 1921-ig visszamenően csak 1924-ben volt, míg a többi évek születési számai jóval magasabbak, 1922-ben pedig a születési arány a 30-at is jóval meghaladta. Az 1922. év óta csökkenő irányzatot mutató születési arányunk főképen azért kelt aggodalmat, mert a születettek életbenmaradása messzire van attól a kedvező aránytól, melyet a nyugati államok feltüntetni tudnak. A mi népességünk egészséges szaporodásához magasabb születési számokra volna szükségünk.

A halvaszületések száma ez év eddigi három negyedében 4.974 volt. Nem tudjuk meddig fog e szám emelkedni, az azonban bizonyos, hogy 1921. óta a halvaszülöttek száma (4.281), ha nem is nagyarányú, de állandó emelkedést mutat. Az okot kideríteni igen nehéz. Valószínű, hogy egyrészt a háború utáni szomorú gazdasági helyzetünkből folyó nyomorúságos táplálkozása népességünknek, másrészt a vérhaj számottevő szerepet játszik abban, hogy a keletkező új élet annyi esetben hozott öröm helyett gyászt. Az élveszületések száma 1922-ben volt a legmagasabb 183.612 és ezzel szemben 4.708 halvaszülött volt. A folyó évben, mint láttuk, az élveszületések száma mintegy 12.000-el kevesebb az 1922. évinél és a halvaszülöttek száma mégis 266-tal több, mint akkor volt.

Kedvezőtlen születési viszonyainkat ellensúlyozzák halálozási adataink. Veszteségünk e révén az idei év szóbanforgó időszakában 105.359, ami ezer lélekre számítva 16'8 halálozási számnak felel meg. A halálozási szám a kimutatásokon szereplő évek legkedvezőbb eredménye. 1921 óta a halálozási arány csak kétszer volt 20-on felül, legutoljára 1924-ben. A rákövetkező évben már 17'6-re esett, a most folyó évről szóló adatunk pedig a nyugati államok halálozási számával való viszonylatban sem nagyon kedvezőtlen.

Adataink, bár csak abszolút számokban, a hét éven aluli és felüli népesség halálozását is feltüntetik, külön rovatokban pedig a csecsemőhalálozást. A hét éven felüli népesség halálozása ugyanazt a hullámozást mutatja, mint a halálozási szám. A hét éven aluli népesség halálozásánál a legmagasabb számot (52.207) feltüntető 1922. évtől fogva állandóan esik e korcsoport halottainak száma. Míg a hét éven felüli népességben az 1923. évről az 1924. évre mintegy 10.000-rel emelkedik az elhaltak száma, addig a hét éven aluli népesség halálozásában, bárha kicsi arányban is, csökkenés mutatkozik.

Gyermekhalandósági viszonyaink erős javulására vetnek a most említett számok fényt. Csecsemőhalottaink száma pedig, bár szintén állandó csökkenést mutat, még ma is igen magas. Meghalt egy éven aluli csecsemő a folyó év most tárgyalt időszakában 28.796. Száz élveszülöttre számítva esett egy éven aluli elhalt 16'8. Igaz ugyan, hogy a háború befejezése óta ez a legkedvezőbb csecsemő-

1. Házasságkötések, születések és halálozások.

Mariages, naissances et décès.

Időszak Période	Házasságkötések — Mariages	Születések Naissances		Halálozások — Décès				Népszaporodás — Accroissement de la population	Esett 1000 lélekre (egész évre számítva) Proportion pour 1000 habitants (calculée pour l'année entière)					100 éves születettre esett 1 év alul elhalt — Proportion des décès au-dessous de 1 an pour 100 nés-vivants
		élve — vivantes	halva — mortes	1 év en alul — moins d'un an	7 év en		összesen — totaux		házasságkötés marriages	éves születés nés-vivants	halálozás décès	szaporodás accroissement	gümőkórban elhalt décès causés par la tuberculose	
					alul — moins de 7 ans	felül — plus de 7 ans								
1921. I—III. negyed trimest.	56.342	165.601	4.281	33.395	46.945	66.548	113.493	52.108	9.4	27.7	19.0	8.7	2.6	20.2
1922. "	56.670	183.612	4.708	38.733	52.207	80.694	132.901	50.711	9.5	30.6	22.2	8.4	3.2	21.1
1923. "	53.052	177.952	4.750	33.714	45.133	74.030	119.163	48.789	8.8	29.4	19.7	9.7	3.3	18.9
1924. "	48.697	167.567	4.796	32.393	44.744	84.233	128.977	38.590	8.0	27.4	21.1	6.3	3.5	19.3
1925. "	46.177	175.822	4.853	29.961	41.043	67.371	108.414	67.408	7.5	28.6	17.6	11.0	2.6	17.0
1926. "	50.022	171.791	4.974	28.796	37.746	67.613	105.359	66.432	8.0	27.4	16.8	10.6	2.6	16.8

halandósági szám, mégis, ha a nyugat-európai államok felényi, vagy még annál is alacsonyabb csecsemőhalálozási számaira gondolunk, mostani eredményünket is túl magasnak látjuk.

A halálozásokkal kapcsolatban ismer-tetjük a *fertőző betegségekből elhaltakat* is. E betegségek közül a *gümőkórban* elhaltak száma emelkedik ki. Az 1926. év kilenc hónapjában 15.965-en estek e betegségnek áldozatul, ami ezer lélekre számítva 2.6-nek felel meg. Gümőkóros halálozásunk az 1921. év óta — mindig a tárgyalt három évnegyedre vonatkoztatva — három évben volt hasonló fokú, a többi években ennél is magasabb. A maximumot az 1924. év képviseli 3.5-es gümőkóros halálozási számmal. A gümőkóros halálozás mértékéül nemzetközi viszonylatban is az ezer lélekre vonatkozó számítás fogadtatott el, de az így előálló alacsony számot mutató eredmény ne legyen megtévesztő, mert csak a legutolsó év adatát figyelembe véve, azt látjuk, hogy — kerekén véve — 105.000

halott közül majdnem 16.000 gümőkórban halt el. A többi fertőző betegségekből elhaltak számában általában javulás mutatkozik. A felsorolt fertőző betegségekből a gümőkór figyelmen kívül hagyásával 1921-ben elhaltak 7.126-an, ettől kezdődőleg a most tárgyalt évig állandó csökkenéssel 1926-ban 2.329-en. Tehát csak egyharmadára tehető ez év kilenc hónapjának fertőző betegségekből eredő halálozása az 1921. évinek. Az 1926. év e nemű halálozása annyira kedvező, hogy a felsorolt betegségekből elhaltak száma csak két betegség-nél magasabb, mint az előző években elhaltaké. Az egyik a roncsoló toroklob, ahol az idei 391-es eredménnyel szemben 1925-ben 379-en, 1924-ban 375-en haltak el. A másik a gyermekági láz, melynél az 1922. évet kivéve, a most folyó év kilenc hónapjában elhaltak száma: 219, magasabb a többi években elhaltak számánál. A gyermekági lázban elhaltak számai adatainkból megállapíthatóan 180 és 200 közt váltakoznak az 1921—1926

2. Fertőzőbetegségek által okozott halálozások. — Mortalité causée par des maladies infectieuses.

Időszak Période	Hólyagos himlő Variole	Kanyaró Rougeole	Vörheny Scarlatine	Kiütéses hagymáz Typhus exanthématique	Szamárhurut Coqueluche	Roncsoló toroklob Diphthérie	Hasi hagymáz Fièvre typhoïde	Vérhas Dysentérie	Gümőkór Tuberculose	Pokolvar Charbon	Gyermekeági láz Fièvre puerpérale	Influenza Grippe
1921. I—III. negyed trimestr.	35	1.588	2.463	20	456	704	818	814	15.454	46	182	¹⁾ —
1922. "	27	448	2.411	19	628	608	828	578	19.208	64	221	1.039
1923. "	5	448	705	52	525	404	704	661	19.657	81	202	269
1924. "	5	273	382	39	560	375	713	511	21.518	62	214	770
1925. "	11	536	409	6	586	379	682	317	16.063	51	183	409
1926. "	1	165	348	4	333	391	599	224	15.965	45	219	296

¹⁾ Nincs adat. — Données manquent.

évek első három negyedének adataiban; hogy ezt mégis kiemeljük, azt azzal indokoljuk, hogy egészségügyi viszonyaink mai fejlettségében ezen betegségben elhaltak számát magasnak találjuk.

Eddigi adataink ismeretében a következőkben a születések és halálozások összevetéséből felállíthatjuk népességünk szaporodási mérlegét. Az 1926. év első kilenc hónap-

jában 66.432 főnyi szaporodást írhatunk javunkra, ami ezer lélekre számítva 10·6-nek felel meg. Az előző évekkal való összehasonlításban csak az 1925. év szaporodása volt kedvezőbb (11·0), legalacsonyabb az 1924. év 6·3-es szaporodása volt. *Szaporodási számunk ma sem kielégítő a nyugati államok szaporodási viszonyaihoz mérten.*

Sz. B. dr.

SZOCIÁLIS STATISZTIKA

Munkanélküliség és munkapiac.

Chômage et marché du travail.

Résumé. En Hongrie, au mois d'octobre, il y avait 20.148 sans travail. La diminution par rapport au mois précédent est de 5·6 p. 100 et de 15·2% par rapport au même mois de l'année dernière. Les Offices de placement ont enregistré, durant le mois d'octobre, 8651 places, 14.189 demandes d'emploi et 4.941 placements. Il en résulte que le marché du travail montre, comparé au mois précédent, un léger empirement.

Magyarországon 1926 október havában a szociáldemokrata és keresztényszocialista szakszervezetek kimutatásai szerint ismét csökkent a munkanélküliek száma. Összesen 20.148 egyén maradt munka nélkül, 5·6%-kal kevesebb mint az előző hónapban. A javulás nem olyan erőteljes ugyan, mint szeptember havában volt, de a munkanélküliség kedvező alakulását eléggé világosan mutatja az a tény, hogy 1925 október havához viszonyítva 15·2%-kal, 1924 október havához viszonyítva pedig 37·6%-kal esett a munkanélküliek száma.

Lényegesebb eltolódás nem észlelhető sem területi szempontból, sem a nemek szerinti megoszlásnál.

Az összes munkanélküliek közül 17.630 (87·5%) férfi és 2.518 (12·5%) nő.

A főváros területén ezúttal 13.465 munkanélküli ta'altatott, az összes munkanélkülieknek 66·8%-a, míg vidéken 6.683 (33·2%).

Az előző hónaphoz viszonyítva Budapesten nagyobb mérvű volt a csökkenés, amennyiben 7·0%-kal esett az itt tartózkodó munkanél-

küliek száma, míg a vidékieknél csak 2·4%-ot mutat a javulás.

A foglalkozási ágakat véve vizsgálat alá, a fa- és az építőipari munkások körében találjuk a javulást mutató legmagasabb arányszámokat. Az előbbieknél 11·5%-os, az utóbbiaknál pedig 10·7%-os csökkenés észlelhető. Jellemző, hogy a munka nélkül maradt élelmezési munkásoknak október havában 7·1%-kal emelkedett a számuk, holott az előző hónapban 31·3%-kal csökkent.

A vasipari munkások körében 5·8%-kal kevesebb munkanélkülit találunk mint szeptember hóban, a szellemi munkások helyzete azonban még mindig igen válságos, amennyiben mindössze 0·8%-kal esett a munkanélküli szellemi munkások száma.

A hatósági munkaközvetítők 1926 október havában összesen 8.651 munkahelyet, 14.189 munkakeresőt és 4.941 közvetítést tartottak nyilván.

Az előző havi állapothoz képest a megnyílt munkaalkalmak száma 0·9%-kal csökkent, a munkakeresőké ellenben 4·9%-kal, a közvetítéseké pedig 0·6%-kal emelkedett.

A kismérvű rosszabbodást főleg a vidéki munkapiac romlása idézte elő, mert míg a munkakeresők száma 4·7%-kal emelkedett, a megüresedett munkahelyek száma 3·2%-kal csökkent.

A főváros területén nem volt ennyire kedvezőtlen a helyzet, mert bár a munkakeresők száma itt is emelkedett 5·0%-kal, azonban a megnyílt munkaalkalmak száma még 0·6%-kal emelkedett az előző hónap adataival szemben.

I. A szociáldemokrata szakszervezetek által kimutatott munkanélküliek.

I. Nombre des chômeurs relevés par les syndicats professionnels socialistes-démocrates.

Foglalkozás <i>Profession</i>	1925	1 9 2 6			
	X				Össz. <i>Total</i>
	Össz. <i>Total</i>	Férfi <i>Hommes</i>	Nő <i>Femmes</i>	Össz. <i>Total</i>	
Aranyműves <i>Orfèvres</i>	86	87	16	103	
Borbély <i>Coiffeurs</i>	31	35	2	37	
Bőrmunkás <i>Ouvriers en cuir</i>	26	64	86	150	
Bőröndös <i>Faiseurs de malles</i>	87	93	27	120	
Cipész <i>Cordonniers</i>	1.124	585	67	652	
Élelmezési munkás <i>Ouvr. d'alimentation</i>	537	327	—	327	
Építőmunkás <i>Ouvr. en bâtiment</i>	4.949	2.153	—	2.153	
Famunkás <i>Ouvriers en bois</i>	2.438	982	18	1.000	
Fényképész <i>Photographes</i>	9	20	16	36	
Grafikus <i>Ouvriers graphiques</i>	33	51	35	86	
Húsipari munkás <i>Ouvr. d'ind. de la viande</i>	570	575	—	575	
Kalapos <i>Chapeliers</i>	113	51	26	77	
Kereskedelmi alk. <i>Empl. de commerce</i>	289	205	29	234	
Kesztyűs <i>Gantiers</i>	—	3	2	5	
Könyvkötő <i>Relieurs</i>	110	124	166	290	
Magántisztviselő <i>Employés privés</i>	1.062	803	492	1.295	
Mintakészítő <i>Faiseurs de modèles</i>	108	93	—	93	
Nyomdász <i>Typographes</i>	296	431	131	562	
Pénzüntézet i tisztv. <i>Empl. d'établ. de crédit</i>	2.617	1.723	846	2.569	
Pénzünt. segéd. <i>Ouvr. auxil. d'établ. de crédit</i>	132	53	—	53	
Segéd munkás <i>Ouvriers auxiliaires</i>	36	9	—	9	
Szabó <i>Tailleurs</i>	225	178	60	238	
Szállítási munkás <i>Ouvriers de transport</i>	65	156	—	156	
Szállodai, éttermim. <i>Ouvr. d'hôtel et de restaur.</i>	597	452	150	602	
Szobrász <i>Sculpteurs</i>	80	28	—	28	
Textilmunkás <i>Ouvr. d'industr. textile</i>	27	19	24	43	
Üveges <i>Vitriers</i>	40	32	—	32	
Vasmunkás <i>Ouvriers en fer</i>	6.760	6.908	96	7.004	
Vegyész <i>Chimistes</i>	100	93	31	124	
Zenész <i>Musiciens</i>	32	24	3	27	
Összesen — Total:	22.579	16.357	2.323	18.680	
Ebből Budapest Dont à Budapest:	14 303	—	—	11.997	

II. A keresztényszocialista szakszervezetek által kimutatott budapesti munkanélküliek.

II. Nombre des chômeurs de Budapest relevés par l'Association nationale des syndicats socialistes-chrétiens.

Foglalkozás <i>Profession</i>	1925	1 9 2 6			
	X				Összesen <i>Total</i>
	Összesen <i>Total</i>	Férfi <i>Hommes</i>	Nő <i>Femmes</i>	Összesen <i>Total</i>	
Cipészek és bőrmunkások — <i>Cordonniers et ouvriers en cuir</i>	24	14	2	16	
Egészségügyi alkalmazottak — <i>Employés d'hygiène</i>	100	14	70	84	
Élelmezési munkások — <i>Ouvriers d'alimentation</i>	22	18	—	18	
Építőmunkások — <i>Ouvriers en bâtiment</i>	47	6	—	6	
Éttermi alkalmazottak — <i>Employés de restaurant</i>	368	139	41	180	
Famunkások — <i>Ouvr. en bois</i>	35	13	1	14	
Festőmunkások — <i>Peintres en bâtiment</i>	14	9	—	9	
Húsipari munkások — <i>Ouvriers d'industrie de la viande</i>	33	13	—	13	
Kereskedelmi alkalmazottak — <i>Employés de commerce</i>	80	95	19	114	
Könyvkötőmunkások — <i>Ouvriers relieurs</i>	15	12	8	20	
Magántisztv. — <i>Employés priv.</i>	193	89	43	132	
Molnárak és malommunkások — <i>Meuniers et ouv. de moulin</i>	3	2	—	2	
Pénzünt. altisztek — <i>Garçons de bureau d'établiss. de créd.</i>	—	455	—	455	
Segéd munkások — <i>Ouvriers auxiliaires</i>	22	11	2	13	
Szabómunk. — <i>Ouvr. tailleurs</i>	23	16	4	20	
Textilmunkások — <i>Ouvriers d'industr. textile</i>	3	2	5	7	
Vas- és fémmunkások — <i>Ouvr. en fer et en métaux</i>	210	365	—	365	
Összesen — Total	1.192	1.273	195	1.468	

Budapesten 100 munkahelyre 175 munkakereső és 53·5 közvetítés jutott, míg vidéken 148, illetve 62·6; országos átlagban pedig 164-et és 57·1-et tesznek ki ugyanazon arányszámok.

A vidéki városok közül a munkapiac alakulása Miskolcon és Sopronban volt a legkedvezőtlenebb, viszont Pécsen, valamint Szombathelyen a legelőnyösebb.

1926 október havában az összes munkakeresők 34·8%-a volt elhelyezhető. A főváros területén a munkához jutott munkakeresők aránya 30·6%, vidéken pedig 42·4% volt.

A magyar munkaadók központjában tömörült vállalatok 1926 október havában 157.254 munkást foglalkoztattak, 0·1%-kal többet, mint az előző hónapban.

F. Z. dr.

Magyarország szőlőtermelése.

Production viticole de la Hongrie.

Résumé. Tandis qu'avant la guerre, les vignerons hongrois n'avaient pas de peine à exporter une partie considérable de leur production, actuellement la plupart n'ont pas encore pu vendre leur vin de l'année dernière, et faute de place, ils sont obligés de vendre le moût, même à perte. On ne peut guère espérer d'exporter. Les principaux débouchés du pays, les Etats successeurs, ayant obtenu des superficies de vigne par le traité de paix, rendent fort difficile — ou prohibent absolument — l'importation des vins de Hongrie, par suite de quoi la viticulture hongroise se trouve dans une situation critique.

On voit par le tableau I, présentant la superficie de vigne et la production de moût en 1922—1925, que celle-là n'a guère changé. Dans la moyenne des années 1923—1925, elle était de 385.139 arp. cad., dépassant peu ce qui est restée à la Hongrie de la superficie moyenne de vigne de 1911—1915 (375.032 arp. cad.) La production moyenne de moût des années 1923—1925 a été de 3,148.073 hl. En 1923, la production fut bonne (en moyenne, 12.1 hl); en 1924, trop mauvaise (en moyenne, 3.5 hl); en 1925, bonne-médiocre (en moyenne, 9.0 hl). Le rendement moyen de ces trois années — 8.2 hl — a dépassé de 64% la production moyenne de 1911—1915 (5 hl) du territoire laissé à la Hongrie.

Que les vendanges aient été faibles ou abondantes, la proportion des espèces de moût — blanc, „Schiller“, rouge, de raisin sec — restait la même pour la moyenne du pays.

Les chiffres relatifs au mouvement du commerce extérieur du vin présentent un tableau défavorable. En 1923—1925, tant au point de vue de la quantité qu'à celui de la valeur, les importations ont été insignifiantes et, en raison des difficultés mentionnées, les exportations très minimales. Dans les années ayant précédé la guerre, les exportations moyennes de vin ont représenté 20—23% de la production vinicole; en 1923—1925, 3.2% seulement. Pour la valeur des vins exportés, c'est le résultat de l'année 1924, — 3.454.000 couronnes-or, dû aux bonnes vendanges de 1923, — qui a été le plus avantageux. Dans la moyenne des années 1911—1915, la Hongrie

ancienne a exporté 52,236.000 couronnes-or de vin.

Tant qu'on ne trouvera pas de débouchés étrangers — donc, tant que les vignerons seront obligés de vendre presque uniquement à l'intérieur — on ne pourra compter, dans la Hongrie actuelle, sur le développement de la viticulture.

Magyarország mezőgazdasági termelésének igen számottevő, de eredményesség szempontjából két irányban is erősen kétséges ága a szőlőművelés. Alig van mezőgazdasági termelésünknek a szőlőművelésen kívül még egy olyan ága, ahol a termés hozam nagysága annyira az időjárás kedvező alakulásától, illetőleg az elemi csapások elmaradásától függ. De ha ezek a tényezők megkímélik is a gazdát és szőlőjében úgy mennyiségileg, mint minőségileg kedvező szüreti eredmény mutatkozik, a gazdálkodás eredményessége még mindig kétséges, mert hátra van a termés értékesítésének kérdése, ami különösen az utóbbi években igen nagy gondot okoz a termelőnek. Békeévekben ugyanis a magyar bor külföldi elhelyezésének lehetősége jóformán korlátlan volt; az összeomlás után ebből a szempontból is lényegesen megváltozott a helyzet. A magyar bor fő külföldi piacai az úgynevezett utódállamok voltak, ezek a trianoni béke után maguk is jelentékeny borvidékekhez jutottak, aminek természetesen az lett a következménye, hogy a magyar bor bevitelének kérdésében elzárkóztak, az elé nehézségeket gördítettek, sőt egyesek határozottan tiltó rendelkezéseket léptettek életbe, miáltal teljesen bizonytalanná tették a magyar bor külföldi értékesítésének lehetőségét. A mai Magyarország szőlősgazdái tehát egy teljesen bizonytalan és jelentéktelen külföldi kiviteli lehetőség mellett főleg a belföldi fogyasztásra vannak utalva, amely viszonylag oly csekély, hogy igen sok szőlősgazda az új szüretet úgy éri meg, hogy az egész előző évi termése a pincéjében van. Tehát nem hogy befektetett tőkájának és munkájának normális hozadékát élvezhetné, hanem férőhely hiánya miatt kénytelen musttermését úgy értékesíteni, hogy termelési költségei is legfeljebb csak részben térülnek meg.

Az 1923—1925. évek már a fentebb vázolt kritikus időszakba esnek, így a leszűrt eredményekből lehet következtetni szőlőművelésünk további alakulására.

I. Magyarország szőlőterülete és musttermése az 1923—1925. években.

I. Superficie de vigne et production de moût de la Hongrie en 1923—1925.

E v Année	S z ő l ő t e r ü l e t — Superficie de vigne								M u s t t e r m é s Production de moût					Egy kat. hold szőlőterület hektoliterenkinti átlagos mustermése Production moyenne de moût d'une vigne d'un arp. cad., en hectolitres
	Immunis homoktalajú à sol sablonneux, non sujet au phylloxéra	Nem immunis (agyagos, kavic- sos, sziklás, televényes stb.) talajú — à sol argileux, cail- louteux, rocheux, de humus, etc., sujet au phylloxéra				Nem immunis szőlők együtt Ensemble des vignes sujettes au phylloxéra	Össze- sen Au total	fehér blanc	siller "Schil- ler"	vörös rouge	aszú de rai- sin sec	össze- sen au total		
		hegyi szőlők vignobles de montagne		sík- és lapály- szőlők vignobles de pays plat										
		plantés de vigne												
		európai euro- péenne	amerikai améri- caine	európai euro- péenne	amerikai améri- caine									
vesszővel beültetve														
kat. holdakban — en arp. cad.														
1923 .	215102	55289	83675	20622	9912	169498	384600	3086795	1137369	411250	4836	4640250	12 1	
1924 .	215574	56186	84108	20305	10044	170643	386217	994035	250685	116163	2289	1363172	3·5	
1925 .	213465	55614	84006	20796	10718	171134	384599	2346780	771789	322038	188	3440795	9·0	
A három év átlaga Moyenne des trois années ci- dessus	214714	55696	83930	20574	10225	170425	385139	2142537	719948	283150	2438	3148073	8·2	

Az I. sz. táblának a szőlőterület nagyságára vonatkozó adata a legélénkebb bizonyítéka annak, hogy a szőlőtelepítés jóformán teljesen szünetel. Bizonyítja ezt még az is, hogy a szőlőterület 1911—1915. évi, Magyarország mai területére átszámított átlagos adata — 375.032 kat. hold — alig tér el a tárgyalás anyagát képező három év átlagától, a mutatózó igen csekély területnövekedés az előző évek konjunkturális fejlődésének következménye; a közben fellépett nehézségek azonban a további fejlődést, mint az összeállítás adatai is mutatják, jóformán teljesen megállították.

Az ország megcsonkítása a szőlőterület szerepét a többi művelési ágakkal szemben is lényegesen megváltoztatta, mert míg a legtöbb művelési ág százalékos aránya Magyarország mai területén jelentékenyen kedvezőtlenebb lett, addig a szőlőterület mai aránya a háború előtti 1·1%-os aránnyal szemben 2·4%.

A szőlőterület kiterjedésének meglehetősen egyformaságával szemben a szóbanforgó években igen változó képet mutatnak a musttermés nagyságára vonatkozó adatok. A mennyiségileg szép eredményt hozó 1923. év után 1924-ben az előző évi termésnél már 70·6%-kal rosszabb terméssel állunk szemben, az 1925. évben viszont ismét egy jó közepes mustterméssel számolhattunk.

A kimutatásban feltüntetett termésátlagok helyes elbírálása szempontjából szükséges egy pár előző évi — Magyarország mai területére átszámított — termésátlag ismertetése. A must katasztrális holdankinti hektoliterekben kifejezett átlaga volt

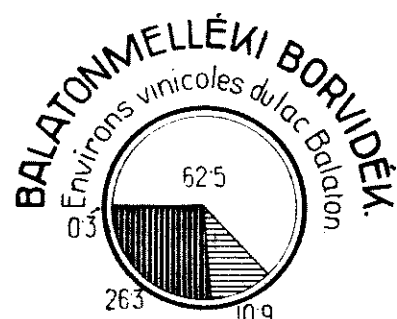
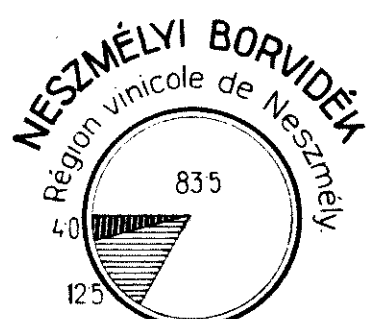
1911-ben	7·5	1916-ban	3·3
1912-ben	4·9	1917-ben	10·4
1913-ban	5·0	1918-ban	10·3
1914-ben	3·2	1922-ben	12·3
1915-ben	4·4	Az 1923—1925. évek átlagában	8·2
Az 1911—1915. évek átlagában	5·0		

Látható tehát, hogy a katasztrófálisan rossz termésátlagú 1924. év 3·5 hektoliteres átlagánál két háborús év és pedig az 1914. évi 3·2 hektoliteres és az 1916. évi 3·3 hektoliteres átlag még rosszabb volt. Viszont az 1923. évi igen kedvező 12·1 hektoliteres termésátlagnál az utóbbi években csak az 1922. évi 12·3 hektoliteres átlag volt valamivel jobb.

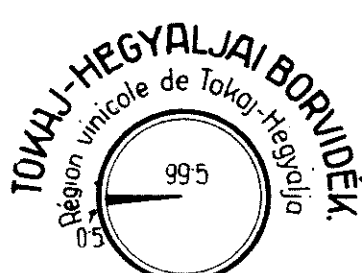
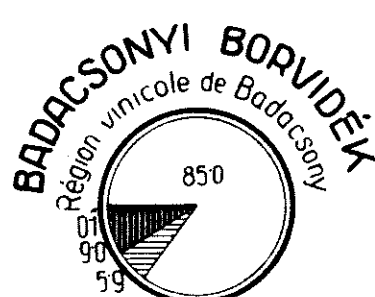
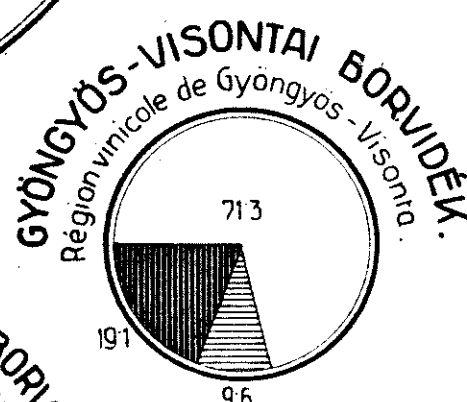
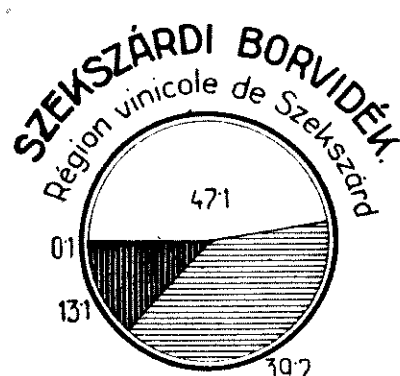
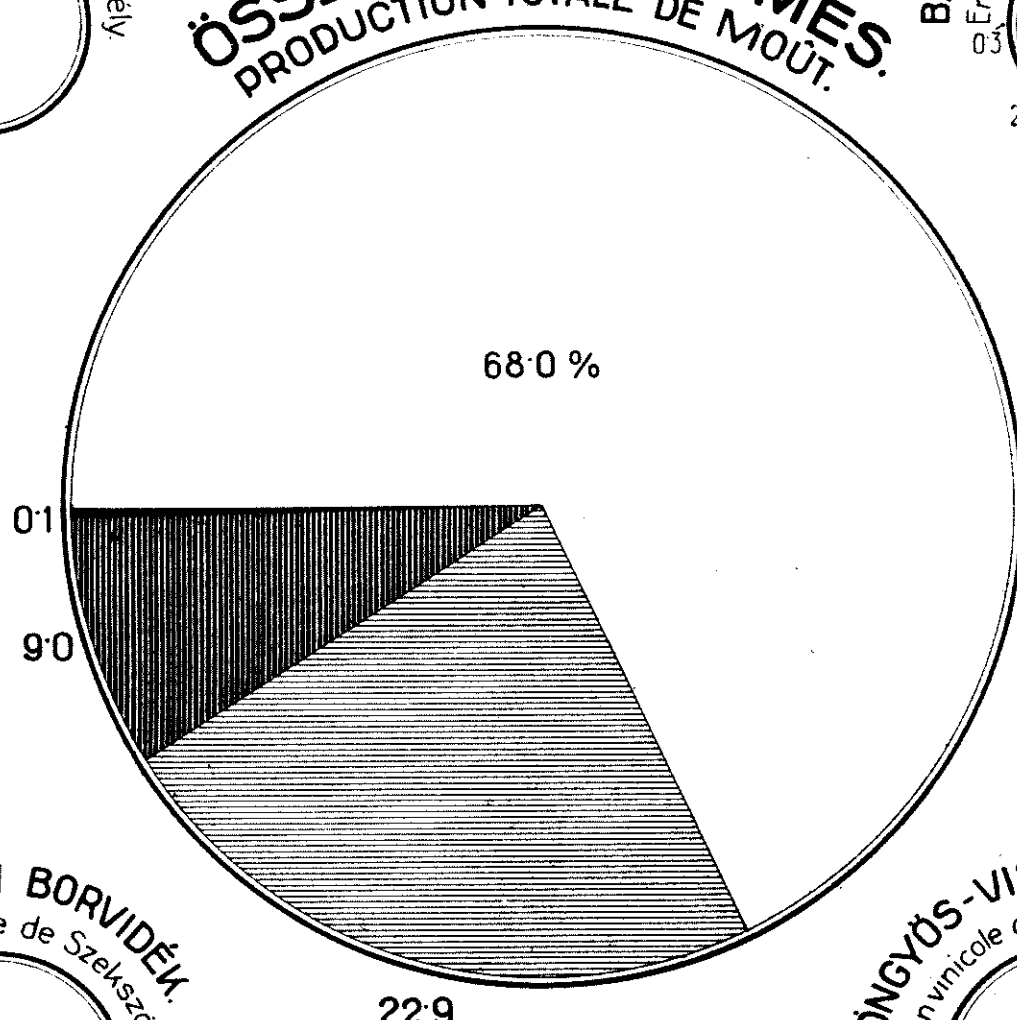
A háborús évek után valószínűleg a rendszeresebb művelés következtében a musttermés nagysága általában kedvezőbb lett, ezt legjobban bizonyítja az a körülmény, hogy az 1924. év gyenge eredménye dacára a musttermés 1923—1925. évi 8·2 hektoliteres átlaga 64%-kal nagyobb, mint a két háborús évet magában foglaló 1911—1915. évek 5·0 hektoliteres átlaga. Itt említjük meg

MUSTTERMÉS 1923-1925 ÉVEK ÁTL.

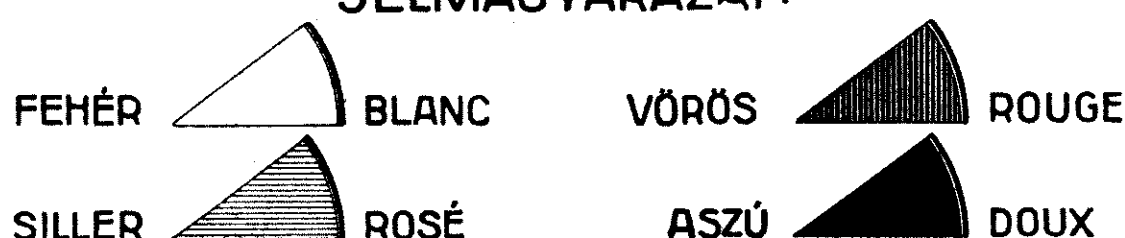
PRODUCTION DE MOÛT EN MOY. DES ANNÉES DE 1923 À 1925.

ÖSSZES MUSTTERMÉS. PRODUCTION TOTALE DE MOÛT.

JELMAGYARÁZAT:

azt is, hogy az immunis homoktalajú szőlők musttermésátlaga rendszerint kedvezőtlenebb, mint a nem immunis talajú szőlők termésátlaga. A különbség általában nem feltűnően nagy, de mint az alábbi adatokból látható, mindhárom évben következetes.

	Immunis talajú szőlők	Nem immunis musttermés átlaga
1923 .	11·5 hl.	12·8 hl.
1924 .	2·9 „	4·5 „
1925 .	8·0 „	10·1 „

A mustféleségek aránya a tárgyalt három évben meglehetősen egyöntetű, tehát a fehér, siller, vörös és aszú mustféleség aránya a kedvező vagy kedvezőtlen termésű esztendőben nem módosult. Ezt a megállapítást bizo-

nyítják a következő idevonatkozó arányszámok:

II. Magyarország musttermése.

II. Production de moût de la Hongrie.

Mustféleségek <i>Espèces de moût</i>	A termes megoszlása % ban <i>Répartition de la production en %</i>			
	1923	1924	1925	1923-1925 átlagában <i>Dans la moyenne de 1923-1925</i>
Fehér — <i>blanc</i> .	66·5	72·9	68·2	68·0
Siller — „ <i>Schiller</i> “ .	24·5	18·4	22·4	22·9
Vörös — <i>rouge</i> .	8·9	8·5	9·4	9·0
Aszu de raisin sec	0·1	0·2	0·0	0·1

Lényegesebb módosulást csak a sillernél látunk, itt ugyanis 1924. évben a sillermust arányszáma alászáll, a fehérmust arányszáma pedig ennek megfelelően emelkedik.

III. Magyarország szőlőterülete és musttermése borvidékenként az 1923—1925. években.

III. Superficie de vigne et production de moût de la Hongrie par régions viticoles en 1923—1925.

Borvidék <i>Régions viticoles</i>	1923.			1924.			1925.		
	Szőlőterület összesen kat. hold <i>Superficie totale de vigne, arp. cad.</i>	Musttermés összesen hektoliter <i>Production de moût, hectolitres</i>	Kat. holdankinti átlag — <i>Moyenne par arp. cad.</i>	Szőlőterület összesen kat. hold <i>Superficie totale de vigne, arp. cad.</i>	Musttermés összesen hektoliter <i>Production de moût, hectolitres</i>	Kat. holdankinti átlag — <i>Moyenne par arp. cad.</i>	Szőlőterület összesen kat. hold <i>Superficie totale de vigne, arp. cad.</i>	Musttermés összesen hektoliter <i>Production de moût, hectolitres</i>	Kat. holdankinti átlag — <i>Moyenne par arp. cad.</i>
I. Soproni . . .	5.487	65.125	11·9	5.507	14.621	2·7	5.523	56.643	10·3
II. Neszmélyi . .	23.099	236.329	10·2	23.404	40.396	1·7	23.825	200.800	8·4
III. Buda-sashegyi.	5.432	46.271	8·5	5.455	6.469	1·2	5.240	23.735	4·5
IV. Móri . . .	3.599	35.309	9·8	3.605	3.171	0·9	3.658	64.135	17·5
V. Somlói . . .	1.045	9.897	9·5	1.045	3.287	3·1	1.038	13.290	12·8
VI. Badacsonyi . .	12.890	160.117	12·4	12.907	71.373	5·5	12.879	119.718	9·3
VII. Balatonmelléki	15.984	232.353	14·5	15.916	44.877	2·8	16.171	144.145	8·9
VIII. Somogy-zalai	26.514	313.773	11·8	26.904	102.634	3·8	26.978	257.765	9·6
IX. Szekszárdi . .	26.569	351.431	13·2	26.458	33.153	1·2	26.679	236.332	8·9
X. Villány-pécsi . .	21.804	347.475	15·9	21.900	118.65	5·4	21.562	243.617	11·3
XI. Pest-nógrádi . .	27.439	318.639	11·6	28.141	47.199	1·7	27.981	229.232	8·2
XII. Gyöngyös- visontai . . .	19.634	291.045	14·8	19.490	126.836	6·5	19.788	320.622	16·2
XIII. Egri . . .	6.949	76.374	11·0	6.948	43.663	6·3	6.953	76.754	11·0
XIV. Miskolc-abaúji	8.245	87.065	10·6	8.370	53.772	6·4	8.295	57.321	6·9
XV. Tokaj-hegy- aljai . . .	8.800	122.527	13·9	8.841	83.882	9·5	8.842	107.548	12·2
XVI. Alföldi . . .	143.786	1.669.675	11·6	144.009	436.158	3·0	141.526	1.142.875	8·1
XVII. Nyírségi . . .	27.324	276.845	10·1	27.317	133.006	4·9	27.661	146.263	5·3
Összesen — <i>Au total</i>	384.600	4.640.250	12·1	386.217	1.363.172	3·5	384.599	3.440.795	9·0

A borvidékek közt úgy a terület nagysága, mint a musttermés mennyisége szempontjából magasan kiválik az alföldi borvidék. Az alföldi borvidék területének háromévi átlaga ugyanis az ország egész szőlőterülete háromévi átlagának 37·2%-át teszi, musttermése ugyancsak a háromévi átlagra vonatkoztatva 34·4%. Az ellenkező végletet a somlói borvidék

képviseli, itt úgy a terület, mint a musttermés arányszáma 0·3%. Megemlítjük még, hogy a tokaj-hegyaljai borvidék szőlőterülete a tárgyalt három év átlagát véve az összes szőlőterületnek mindössze 2·3%-a, musttermése az összes musttermésnek 3·3%-a.

A borvidékek termésátlagai az 1923. évben igen egyenletesek voltak, legkisebb átlag-

got (8·5 hl) a buda-sashegyi borvidéknél találjuk, legmagasabb volt (15·9 hl) a villány-pécsi borvidék termésátlaga. Lényegesen nagyobb az átlagok között a különbség az 1924. évben. Ebben az esztendőben látjuk az utóbbi idők legalacsonyabb termésátlagát, a móri borvidéknek átlagtermése ugyanis mindössze 0·9 hliter volt. Mennyiségileg legnagyobb volt 1924-ben a musttermés a tokaj-hegyaljai borvidéken (9·5 hl). A borvidékeket véve figyelembe, az 1925. év szüretje is igen szélsőséges eredményeket tüntet fel. A hektoliterenkinti termésátlag itt is a buda-sashegyi borvidéken a legkisebb (4·5 hl), míg a szüreti eredmény — ellentétben az 1924. évi szürettel — kimagaslóan legnagyobb (17·5 hl) volt a móri borvidéken, ahol a szőlőgazdák úgy látszik hamarosan behozták az előző évi szüret példátlanul gyenge eredményét.

Az egyes borvidékek különleges termelési viszonyait a legélénkebben a különböző mustfélések elterjedése mutatja. Erre nézve szemléltető képet mutat ábrás összeállításunk. A középső ábra a mai Magyarország 1923—1925. évi átlagos musttermését mutatja féleségek szerint, a kisebb körábrák hat jellegzetes borvidék (neszmélyi, badacsonyi, balatonmelléki, székszárdi, gyöngyös-visontai és a tokaj-hegyaljai borvidékek) hasonló adatait tüntetik fel.

A szőlőterületre és a termett mustmennyiségre vonatkozó adatok kivonatos ismertetése után a bor külforgalmára vonatkozó legfontosabb adatokat röviden a következőkben körvonalazhatjuk.¹⁾

IV. Magyarország borbehozatala.

IV. Importations de vin de la Hongrie.

Év Année	Mennyiség hektoliterekben — Quantité en hectolitres	Érték aranykoronákban — Valeur en couronnes-or
1923	99	1 000
1924	1.830	125.000
1925	3.165	431.000

A borbehozatalra vonatkozó számadatok a szóbanforgó években — mint az összeállítás

¹⁾ A külkereskedelmi forgalomban a borkivitel mennyiségi adatai métermázsákban vannak kifejezve; ez adatoknak hektoliterre való átszámítása olymódon történt, hogy egy q bormust 74 liter bornak, egy q folyékony borseprő és egy q hordóbor 84 liter bornak, végül egy q palackbor 42 liter bornak vétett.

is mutatja — úgy a mennyiségre, mint a behozott bor értékére vonatkozólag olyan minimálisak, hogy egyáltalában szóba sem jöhetnek.

A borkivitel terén igen érezhetőleg fennálló nehézségeket már említettük, az alább közölt adatok is azt bizonyítják, hogy a külföldön elhelyezett bormennyiség az ország borterméséhez viszonyítva számításba vehetőnek alig mondható.

V. Magyarország borkivitele.

V. Exportations de vin de la Hongrie.

Év Année	Mennyiség hektoliterekben — Quantité en hectolitres	Érték aranykoronákban — Valeur en couronnes-or
1923	143.972	1,814.000
1924	105.896	3,454.000
1925	21.471	1,706.000

Ha a szóbanforgó három év bortermésének átlagát a három év kivitelének átlagához viszonyítjuk, akkor láthatjuk, hogy a kivitt bormennyiség a termésnek mindössze 3·2%-át teszi ki. A háború előtti években bortermésünknek átlag 20—25%-a került külföldre. Ez a két számadat legélénkebben bizonyítja, hogy a bor külföldi elhelyezése milyen nehézségekbe ütközik és hogy a szőlőgazda bortermésének megfelelő elhelyezése — főleg kedvező bortermés esetén — a lehetetlenséggel határos.

Ugyanez a kép tárul elénk, ha a kivitt bormennyiség értékadatait vizsgáljuk. Magyarország régi területén az 1911—1915. évek átlagában 52,236.000 korona értékű bor szállított külföldre, ezzel szemben a mostani adatok szemmel láthatóan elenyészően alacsonyak.

A kivitt bormennyiség oroszlánrésze Ausztriába kerül, egész kis mennyiség megy Németországba, Cseh-Szlovákiába, Lengyelországba és Svájcba. Világhírű márkás boraink egyéb államokba mondhatni el se jutnak. Pedig, amíg a magyar bor részére kereskedelmi szerződésekkel megfelelő állandó külföldi piacokat nem sikerül teremteni, amíg tehát a szőlőgazda bortermését jóformán csak a belfogyasztás kielégítésére fordíthatja, addig nem igen lehet remélni, hogy a mai határainkon belül szépen megindult szőlőművelés hazánkban továbbra is erősen fejlődhessen.

Sajóhelyi István.

A vetések állása és a mezőgazdaság állapota.

Situation agricole.

Résumé. Selon le communiqué officiel du Ministère de l'Agriculture, les travaux de culture ont favorablement progressé pendant la saison d'automne, douce et assez pluvieuse.

Les semailles développent favorablement.

Les vendanges viennent d'être terminées. La récolte est, en ce qui concerne la qualité, assez bonne; elle est en moyenne de 2—3 hectolitres par arp. cad, pour l'ensemble du pays. La moyenne de l'année dernière était de 9 hectolitres.

A m. kir. földművelésügyi minisztérium legutóbbi vetésjelentése szerint a hosszantartó enyhe őszi időjárás a késői termények betakarítására, valamint az őszi mezei munkák nagy részének bevégzésére is igen kedvező volt. A tengeriszárvágást, répa-, burgonyaszedést és hordást legtöbb helyen majdnem teljesen befejezték. Az őszi és tavaszi előkészítő szántáson kívül most már nagyobbára csak trágya-

hordással, teregetéssel és magtári munkákkal foglalkoznak a gazdák. Az őszi gabonavetések az enyhe időjárás és az elég bő csapadék hatása alatt jól keltek és szépen fejlődnek. A korai vetések szépen bokrosodnak a későiek is napról napra erősödnek. A takarmánykészlet elegendő, csak minőségileg gyenge. A kedvező időjárás folytán a jószág még most is rendesen kijárhat a legelőre, ahol megfelelő táplálékot talál. Az állatok egészségi állapota általában kielégítő. Járványos betegségek csak szórványosan fordulnak elő, s azok is többnyire enyhe lefolyásúak.

A szüretet már mindenütt befejezték. A termés-eredmény vidékenként és a szőlők fekvése szerint igen változó. A múltévi 9 hektoliteres átlagterméssel szemben a folyó évben kat. holdankint országos átlagban csak 2—3 hektoliter mustot szüreteltek. A must minőségileg általában elég jónak mondható. Cukortartalma a klosterneuburgi mustmérő szerint 16—24 fok között váltakozik.

© I P A R ©

A fogyasztási adó alá eső cikkek termelése és forgalma.

Production et mouvement des articles soumis aux contributions indirectes.

Résumé. Le Ministère des Finances publie, depuis septembre, mensuellement un relevé, dans le journal officiel, sur la production et le trafic des articles grevés d'impôt de consommation.

D'après les données publiées, on peut constater, en général, que pendant les deux mois en question, la production et la consommation des dits articles fut plus grande qu'à l'époque correspondante de l'année dernière. L'exportation du sucre de betterave a cependant diminué.

Notons que les données d'importation de la dernière saison n'étaient à notre disposition que pour le sucre, les allumettes et les briquets.

A pénzügyminiszteri számvevőség fogyasztási adóügyi csoportja a pénzügyminiszter rendelete alapján folyó évi szeptembertől kezdve havonta a Budapesti Közlönyben kimutatást közöl a fogyasztási adó alá eső cikkek

termeléséről és forgalmáról. E kimutatások a havi és a szeptember 1-től számított időszak adatait tartalmazzák, valamint az előző évi megfelelő időszakok eredményeit.

Az adatokból általánosságban megállapítható, hogy a fogyasztási adó alá eső cikkek szeptemberi és októberi termelése és fogyasztása a folyó évben nagyobb volt, mint az előző évben. Csökkenés mutatkozik a répacukor-fogyasztás végösszegében, habár mind a termelés, mind a belföldi fogyasztás növekedett az előző évvel szemben. A csökkenést a külföldi kivitel jelentős esése okozta (1926. szept.-okt. hónapban 181.000 q, a múltévi hasonló időszak 235.000 q kivitelével szemben). Szép emelkedést mutat a sörtermelés, a szóbanforgó két hónapban 87.000 hl. a tavalyi 63.000 hl.-rel szemben. A belfogyasztásra szánt gyufadobozok száma is több mint 11 millió darabbal emelkedett.

A táblázatban közölt adatokhoz megjegyezzük, hogy a külföldről történt behozatalra vonatkozó előző évadi adatok csak a cukorra és a gyujtószerszámokra vonatkozólag állottak rendelkezésre.

A fogyasztási adó alá eső cikkek termelése és forgalma 1926 szeptember és október hónapokban.
Production et mouvement des articles soumis à la contribution indirecte en septembre et octobre 1926.

M e g n e v e z é s D é s i g n a t i o n		F o g y a s z t á s t á s t r a k é s z										F o g y a s z t á s — C o n s o m m a t i o n									
		termelés — Production prête					termelés és behozatal együtt Product. et importat. prêtes					b e l f ö l d ö n à l' i n t é r i e u r					belföldön és az adómentes kivitel együtt — intérieure et les expor- tations exemptes de contrib.				
		à l a c o n s o m m a t i o n																			
		1 9 2 5		1 9 2 6		1 9 2 5		1 9 2 6		1 9 2 5		1 9 2 6		1 9 2 5		1 9 2 6					
IX		IX-X		IX		IX-X		IX		IX-X		IX		IX-X		IX		IX-X			
1. Cukor Sucre q		répacukor (fogyasztási ér- ték) — Sucre de betterave (valeur de consomm.) ... másnemű cukor, tömör, híg, együtt — autres genres de sucre, solides et liquides, au total		533.820	656.308	625.413	823.635	533.822	656.313	625.657	823.900	67.087	120.375	77.532	141.298	218.806	355.312	194.230	321.906		
2. Sör — Bière hl		benzin 7350-on aluli au-dessous de 7350		—	—	—	—	—	—	—	129	—	—	1.604	2.915	—	—	1.604	2.915		
		benzin 7350-on fe- lül — an- dessus de 7350		—	—	—	—	—	—	4.984	8.204	—	—	24.621	50.481	—	—	24.621	50.481		
		teljes adótétel mell. — frappée de taxe entière		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
3 Ásványolaj Huile minérale q		benzin mezőgazdasági cé- lokra kedvezményes adó- tétel mellett — benzine à usage agricole, taxe de faveur		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
		petróleum — pétrole		—	—	—	—	—	—	8.209	15.618	—	—	3.370	6.683	—	—	3.370	6.683		
		gázolaj és vulkánolaj — huile de gaz et de Volcan		—	—	—	—	—	—	4.108	7.679	—	—	62.056	114.960	—	—	62.056	114.960		
		kenőolajok — huiles à graisser		—	—	—	—	—	—	3.145	8.131	—	—	—	—	—	—	—	—		
		egyéb ásványolajtermékek — autres produits d'huile minérale		—	—	—	—	—	—	47.609	75.514	363	504	5.803	9.694	—	—	5.804	9.695		
4. Gyufadobo- zok, tokok — Boîtes à allu- mettes, pièces db		belfogyasztásra szánt — destinées à la consommm. intérieure		22.185.000	42.642.500	28.625.000	53.805.000	—	—	29.114.300	54.367.870	—	—	30.311.800	58.340.370	—	—	30.311.800	58.340.370		
		külföldre szánt nem előírá- sos csomagolású — desti- nées à la consommm. exté- rieure, emballage de fan- laisie		1.515.000	1.515.000	—	—	1.515.000	1.515.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
5. Gyújtószer- szám — Bri- quets, pièces db		zseb — de poche		2.734	4.265	12.662	19.729	5.819	9.597	16.887	27.121	6.165	11.317	9.085	15.579	8.465	13.617	13.981	24.015		
		asztali vagy fal — de table ou de mur		—	—	70	70	567	632	388	933	567	632	328	878	567	632	328	878		
6. Tűzkő, kg — Silex, kilos		—		—	—	—	—	—	—	1-15	1-15	—	—	1-15	1-15	—	—	1-15	1-15		
7. Szivarkahüvelydobozok (belfogyasz- tásra) db — Boîtes à tubes à cigarette, destinées à la consommm. intér. — pièces		569.932	1,029.782	539.504	1,031.744	—	—	—	—	539.504	1,031.844	—	—	531.658	1,021.643	—	—	531.658	1,021.643		
8. Szivarkapapírcsomagcskák (belfo- gyasztásra) db — Paquets de papier à cigarette, destinés à la consommm. int. — pièces		8.366.361	16.426.195	8.573.920	15.516.970	—	—	—	—	8.573.920	15.516.970	—	—	8.737.407	15.761.357	—	—	8.737.407	15.761.357		

© KERESKEDELEM ÉS KÖZLEKEDÉS ©

Magyarország külkereskedelmi forgalma az 1926. év első kilenc hónapjában.

Le commerce extérieur de la Hongrie aux neuf premiers mois de 1926.

Résumé. En raison de la crise économique, le mouvement du commerce extérieur a diminué dans la plupart des pays, et l'exportation a particulièrement décliné. Malgré cela, la Hongrie a développé l'importation et l'exportation; c'est pourquoi, en général, la formation du commerce extérieur n'y a pas été défavorable.

Aux neuf premiers mois de 1926, les importations de la Hongrie ont été de 577.3 millions de couronnes-or, et les exportations, de 495.6 millions, contre 526.9, respectivement 474.4, à l'époque correspondante de l'année dernière. A l'importation, l'accroissement a été d'environ 10%; à l'exportation, de moins de 5% seulement. Les importations ayant fort augmenté, l'excédent d'importation de la balance du commerce extérieur a dépassé de 29.2 millions de couronnes-or celui de la période correspondante de 1925. Tandis qu'aux neuf premiers mois de l'année dernière, le passif a été de 52.5 millions de couronnes-or, il a monté cette année à 81.7; cet accroissement était dû, en première ligne, à la formation défavorable du mouvement du troisième trimestre. Il est à remarquer, en outre, que l'excédent d'exportation résultant du trafic de perfectionnement et de réparation tomba, de 30.8 millions de couronnes-or aux neuf premiers mois de 1925, à 8.8 millions.

L'importation de tissus de coton ayant fléchi et celle de bois de construction augmenté, c'est le groupe des bois bruts et ouvrés qui tient dans l'importation la première place. Tandis que l'importation de tissus de laine, de coton et de jute bruts et de tissus de coton a décliné (pour ceux-ci, de 11.000 q, soit de 13 millions de couronnes-or), celle de tissus de soie et de fils de textile a augmenté. Le premier signe de la crise mondiale de charbon a été, en septembre, la diminution des quantités de charbon venant de Pologne. L'importation d'huile minérale a doublé; celle de papier a été aussi vive qu'auparavant. On a importé 939 autos à personnes.

A l'exportation, c'est celle de froment qui occupe la première place, les possibilités de la minoterie hongroise ayant diminué

d'année en année. En exprimant en blé les exportations de farine, la farine a représenté, avant la guerre, 60% du blé et de la farine exportés; en 1924, 50%; en août et en septembre 1926, 20% seulement. Cette diminution a très défavorablement influencé la balance du commerce extérieur.

Le blé hongrois, dont l'exportation a été extrêmement intense, a paru cette année de bonne heure aux marchés étrangers. L'exportation des animaux de boucherie et de trait s'est aussi ranimée; celle de graisse, de lard et de viande a doublé. L'industrie du fer et la construction mécanique ont été vivement affectées par le manque de travaux de réparation.

Par rapport aux différents pays, le commerce extérieur de la Hongrie a présenté plusieurs changements. Les importations venant d'Allemagne, de France, de Pologne et de Roumanie se sont sensiblement accrues. Pour l'Autriche et la Suisse, l'exportation hongroise a rapidement augmenté, mais elle a fort baissé pour la Pologne, le Royaume Serbo-Croato-Slovène et la Tchéco-Slovaquie.

Az 1926. év eddigi külkereskedelmi forgalmának tárgyalása alkalmával először az osztrák kereskedelmi szerződésről és a Cseh-Szlovákiával kötött legnagyobb kedvezményes megállapodásról kell megemlékeznünk. Magyarország egész külkereskedelmi forgalmának felét ezzel a két országgal bonyolítja le, az ország külföldi árúcseréjének alakulását tehát első sorban ezzel a két országgal kötött kereskedelmi megállapodások befolyásolják. A harmadik negyedév külkereskedelmi statisztikai adataiból természetesen nem lehet még a megállapodások hatását teljes egészében áttekinteni, egyes cikkeknel azonban, mint látni fogjuk, már érezhető volt a forgalom megélénkülése. Az ipari exportot segítő elő a forgalmi adó visszatérítése tárgyában augusztus hó 1-én érvénybe lépett rendelet.

Az európai gazdasági helyzet az év első kilenc hónapjában nem kedvezett a nemzetközi árúcserének. A világ külkereskedelmi forgalmában számottevő európai államok kül-

I. A forgalom jellege forgalomnemek szerint.

Caractère du commerce extérieur suivant les genres de commerce.

A forgalom megnevezése <i>Désignation du mouvement commercial</i>	Behozatal <i>Im- portations</i>	Kivitel <i>Ex- portations</i>	Behozatali (—) ill. kiv. (+) többslet — <i>Ex- cédent des import. (—), respectiv. des export. (+)</i>	Behozatal <i>Im- portations</i>	Kivitel <i>Ex- portations</i>	ehozatali (—) ill. kiv. (+) többslet — <i>Ex- cédent des import. (—), respectiv. des export. (+)</i>
	1925 I—IX.			1926 I—IX.		
	m i l l i ó a r a n y k o r o n a e n m i l l i o n s d e c o u r o n n e s - o r					
Teljes forgalom — <i>Commerce gé- néral</i>	526·9	474·4	— 52·5	577·3	495·6	— 81·7
Ebből — <i>Dont</i> :						
Tulajdonképeni forgalom — <i>Com- merce spécial</i>	490·0	406·7	— 83·3	543·2	452·7	— 90·5
Kikészítési forgalom — <i>Trafic de perfectionnement</i>	35·3	54·5	+ 19·2	32·4	40·1	+ 7·7
Javítási forgalom — <i>Trafic de ré- parations</i>	1·6	13·2	+ 11·6	1·7	2·8	+ 1·1

kereskedelmi forgalma visszafejlődött. Különösen a kivitel hanyatlása szembetűnő. Ha tehát a külforgalom nemzetközi nehézségeit figyelembe vesszük, a magyar külkereskedelem ezévi alakulását általában nem mondhatjuk kedvezőtlennek.

A behozatal és kivitel főeredményei.

Magyarország behozatala az 1926. év első kilenc hónapjában 577·3, kivitele 495·6 millió aranykoronát¹⁾ tett. A múlt év megfelelő időszakában a behozatal értéke 526·9, a kivitelé 474·4 millió aranykorona volt. A növekedés a behozatalnál mintegy 10 százalékot tett, a kivitelnél azonban még az 5 százalékot sem érte el. A behozatal erősebb növekedése folytán a külkereskedelmi mérleg behozatali többlete 29·2 millió aranykoronával volt nagyobb, mint a múlt év megfelelő időszakában. Az 1925. év első kilenc hónapjában ugyanis a passzívum 52·5 millió aranykoronát tett, az idén pedig 81·7 millió aranykorona volt. A mérleg rosszabbodását a legnagyobb részben a kikészítési és javítási forgalom visszaesése okozta, amint ez kitűnik az I. sz. összeállításból. A múlt év első kilenc hónapjában a kikészítési forgalom 19·2, a javítási forgalom 11·6 millió aranykorona kiviteli többletet jelentett, a folyó évben a kiviteli többlet a kikészítési forgalomnál 7·7, a javítási forgalomnál 1·1 millió aranykoronára esett. A kikészítési és javítási forgalom tehát a múltévi 30·8 milliónyi kiviteli többlettel szemben az idén csak 8·8 millió pluszt eredményezett, a visszafejlődés tehát 22 millió aranykoronát tesz.

¹⁾ Egy aranykorona = 1·1585365 pengő.

A forgalom megoszlása havonta.

A külkereskedelmi forgalom hónapok szerinti megoszlásáról a II. számú tábla tájékoztat. A külkereskedelmi mérleg passzívuma az év első felében valamivel több, mint 8 millió aranykoronával haladta meg az 1925. év első felének behozatali többletét. A passzívum növekedése tehát elsősorban a harmadik negyedévi forgalom kedvezőtlen alakulására vezethető vissza. Míg ugyanis tavaly az év harmadik negyedében a kiviteli többlet 7·3 millió aranykorona volt, az idén 13·8 millió aranykorona passzívum jelentkezett, a mérleg rosszabbodása

II. A külkereskedelmi forgalom hónapok szerint.

Résultats du commerce extérieur par mois.

H ó n a p <i>Mois</i>	1 9 2 5			1 9 2 6		
	Behozatal <i>Importations</i>	Kivitel <i>Exportations</i>	Behozatali (—) v. kivitel (+) többlet <i>Excédent des importations (—), respectiv. des exportations (+)</i>	Behozatal <i>Importations</i>	Kivitel <i>Exportations</i>	Behozatali (—) v. kivitel (+) többlet <i>Excédent des importations (—), respectiv. des exportations (+)</i>
	millió aranykorona — millions de couronnes-or					
I.	63·4	35·2	— 28·2	53·3	53·5	+ 0·2
II.	58·8	39·9	— 18·9	62·7	50·3	— 12·4
III.	57·7	52·2	— 5·5	70·5	49·1	— 21·4
IV.	52·6	46·6	— 6·0	61·9	43·5	— 18·4
V.	52·4	52·5	+ 0·1	58·4	49·5	— 8·9
VI.	47·4	46·1	— 1·3	60·1	53·1	— 7·0
VII.	53·6	50·8	— 2·8	64·9	47·5	— 17·4
VIII.	63·4	71·0	+ 7·6	68·3	70·4	+ 2·1
IX.	77·6	80·1	+ 2·5	77·2	78·7	+ 1·5
I—IX.	526·9	474·4	— 52·5	577·3	495·6	— 81·7

tehát meghaladta a 20 millió aranykoronát. Ennek háromnegyed része a behozatal emelkedéséből, egynegyed része a kivitel visszaeséséből származott. Különösen a júliusi külkereskedelmi forgalom volt rendkívül kedvezőtlen.

A forgalomnak már említett emelkedése folytán a behozatal havi átlaga 58·5 millió aranykoronáról 64·1 millióra, a kivitelé 52·7 millió aranykoronáról 55·1 millióra emelkedett.

A behozatal árúk és árúcsoportok szerint.

A legfontosabb árúk és árúcsoportok részesedését a behozatalban a III. A) sz. tábla tartalmazza.

A táblázatban a múlt év hasonló időszákhához viszonyítva első pillanatra *feltűnik a pamut- és gyapjuszövetek importjának a hanyatlása*. A pamutszövetimport közel 11 ezer métermázsával esett vissza, értékben a csökkenés 13 millió aranykoronát tett. Ez a vissza-

III. Magyarország külkereskedelmi forgalma az 1925. és 1926. év I—IX. hónapjaiban.

Commerce extérieur de la Hongrie aux mois de janvier—septembre 1925 et 1926.

A) Behozatal — Importations

Az árúk, illetőleg árucsoportok megnevezése	Egység—Unité	Mennyiség métermázsákban, darabokban v. párokban Quantités en q., en pièces ou en paires		Érték ezer aranykoronában Valeur en milliers de couronnes-or		Az összérték %-ában Pourcent. de la valeur totale	
Désignation des marchandises, respectivement des groupes de marchandises		1925	1926	1925	1926	1925	1926
Nyers és megmunkált fa — Bois brut et ouvré	q	14833711	17001681	49235	61904	9·34	10·72
Pamutszövet — Tissus de coton	"	79930	69083	68671	55649	13·03	9·64
Szén — Charbon	"	7474022	8366945	30801	35461	5·85	6·14
Gyapjuszövet — Tissus de laine	"	23279	18279	40206	33146	7·63	5·74
Gépek és készülékek — Machines et appareils	"	108669	101222	21550	22476	4·09	3·89
Pamutfonál és -céna — Fils de coton et fils retors	"	39772	47479	20851	22339	3·96	3·87
Papiros és papirosárúk — Papier et articles en papier	"	322274	408207	15051	20815	2·84	3·61
Nyersdohány — Tabac brut	"	17609	42923	8285	19887	1·57	3·45
Nyersfémek — Métaux bruts	"	87426	130109	11801	17883	2·24	3·10
Ásványolaj — Huiles minérales	"	484367	881432	8357	13771	1·59	2·39
Kikészített bőr — Cuirs préparés	"	10129	10830	11546	12114	2·19	2·10
Vasárúk — Articles en fer	"	77200	77431	10848	10780	2·06	1·87
Gyapjúfonál — Fils de laine	"	18366	20609	9604	9938	1·82	1·72
Selyem- és félselyemszövet — Tissus de soie et de mi-soie	"	865	1137	6718	8257	1·28	1·43
Gaze, kreppszövet, tiszta selyemből — Gazes, tissus de soie façon crêpe	"	225	916	2195	7562	0·42	1·31
Nyerspamut — Coton brut	"	33305	30584	8266	6630	1·57	1·15
Kötöttárúk, pamutból — Articles tricotés en coton	"	2513	2207	7631	6606	1·45	1·14
Villamosgépek és készülékek — Machines et appareils électriques	"	6228	8794	3365	6063	0·64	1·05
Üveg és üvegárúk — Verres, verreries	"	116486	115168	6775	6062	1·29	1·05
Nyersrizs — Riz brut	"	113023	136275	4204	5650	0·80	0·98
Nyerskávé — Café brut	"	18192	21181	5551	5565	1·05	0·96
Nyersbőr — Peaux brutes	"	27229	26356	7374	5169	1·40	0·90
Személyszállító automobil — Autom. pour personnes	"	¹⁾ 5598 ²⁾ 10295	2793	4732	0·53	0·85	
Gyapjú — Laine	"	5305	8265	2781	4671	0·53	0·81
Vasfélgymántmányok — Produits mi-fabriqués en fer.	"	65709	125867	3195	4474	0·61	0·77
Vasérc — Minerais de fer	"	599078	2626481	837	4465	0·16	0·77
Nyers- és ócskavas — Fer brut et ferrailles	"	253414	375571	3529	4257	0·66	0·74
Kaucsukárúk — Articles en caoutchouc	"	3927	5723	2640	4180	0·50	0·72
Összesen — Total	q	24827851	30671050	374660	420506	71·10	72·87
Egyéb árúk — Autres marchandises	drb	548297	450684	152284	156817	28·90	27·13
	pièces	568934	768307				
	pár paires q	4730102	6998946				
Behozatal összesen — Importations totales	drb	548297	450684	526944	577323	100·00	100·00
	pièces	568934	768307				
	pár paires q	29557953	37669996				

¹⁾ 460, ²⁾ 939 drb — pièces.

B) Kivitel. — B) Exportations.

Az áruk, illetőleg árucsoportok megnevezése <i>Désignation des marchandises, respectivement des groupes de marchandises</i>	Egység — <i>Unité</i>	Mennyiség métermázsákban, darabokban v. párokban <i>Quantités en quintaux, en pièces ou en paires</i>		Érték ezer aranykoronában <i>Valeur en milliers de couronnes-or</i>		Az összérték %-ában <i>Pourcent. de la valeur totale</i>	
		1925	1926	1925	1926	1925	1926
Búza — <i>Froment</i>	q	1,192.286	2,643.103	37.642	75.750	7.94	15.29
Vágó- és igásállatok — <i>Animaux de boucherie et de trait</i>	drb	211.343	237.530	58.933	62.053	12.42	12.52
Ebből — <i>Dont</i> : Szarvasmarha — <i>Bêtes à corne</i>	pièces	88.078	75.503	33.449	33.896	7.05	6.84
Sertés — <i>Porcs</i>	"	63.409	107.544	11.972	18.767	2.52	3.78
Ló — <i>Chevaux</i>	"	34.438	24.394	12.610	8.359	2.66	1.68
Liszt — <i>Farines</i>	q	1,470.629	961.251	77.153	45.080	16.26	9.10
Rozs — <i>Seigle</i>	"	897.637	1,428.595	24.417	27.297	5.15	5.51
Tojás — <i>Oeufs</i>	"	131.598	149.460	17.471	22.510	3.68	4.54
Disznósír, szalonna — <i>Saindoux, lard</i>	"	50.869	117.958	9.464	21.469	1.99	4.33
Tengeri — <i>Maïs</i>	"	825.800	1,056.068	16.942	15.557	3.57	3.14
Friss és elkészített hús, kolbász — <i>Viande fraîche et préparée, saucisse</i>	"	47.285	85.324	8.715	14.425	1.84	2.91
Baromfi — <i>Volaille</i>	"	¹⁾ 60.047	⁴⁾ 62.967	10.966	14.334	2.31	2.89
Ebből — <i>Dont</i> : Élőbaromfi — <i>Volaille vivante</i>	"	²⁾ 24.579	⁵⁾ 28.284	4.042	5.812	0.85	1.17
Leölt baromfi — <i>Volaille morte</i>	"	³⁾ 35.468	⁶⁾ 34.683	6.924	8.522	1.46	1.72
Gyapjú — <i>Laine</i>	"	49.497	55.355	12.467	13.731	2.63	2.77
Cukor — <i>Sucre</i>	"	439.749	334.516	16.066	11.364	3.39	2.29
Villamosgépek és készülékek — <i>Machines et appareils électriques</i>	"	22.153	29.623	8.251	11.360	1.74	2.29
Gépek és készülékek — <i>Machines et appareils</i>	"	120.828	76.327	16.743	10.897	3.53	2.20
Toll — <i>Plumes</i>	"	17.275	16.729	11.044	9.669	2.33	1.95
Kőszén — <i>Houille</i>	"	2,257.858	2,588.955	8.128	9.320	1.72	1.88
Vasárúk — <i>Ouvrages en fer</i>	"	84.071	106.723	6.798	7.053	1.43	1.43
Vasfélgyártm. — <i>Produits mi-fabriqués en fer</i>	"	247.960	274.582	5.876	5.784	1.24	1.17
Zab — <i>Avoine</i>	"	131.690	325.818	2.780	5.769	0.59	1.16
Friss főzelék — <i>Légumes frais</i>	"	356.531	383.884	5.482	5.560	1.16	1.12
Friss gyümölcs — <i>Fruits frais</i>	"	279.009	180.183	5.352	4.865	1.13	0.98
Olajosmagvak — <i>Graines oléagineuses</i>	"	182.678	120.093	6.963	4.702	1.47	0.95
Árpa — <i>Orge</i>	"	213.363	202.729	4.796	4.312	1.00	0.87
Nyersbőr — <i>Peaux brutes</i>	"	10.467	15.068	3.397	3.972	0.71	0.80
Pamutszövet — <i>Tissus de coton</i>	"	5.784	4.596	5.943	3.965	1.25	0.80
Összesen — <i>Total</i>	drb pièces q	211.343 9,095.064	237.530 11,219.907	381.789	410.798	80.48	82.89
Egyéb áruk — <i>Autres marchandises</i>	drb pièces pár paires q	3.240 34.186 5,453.328	10.412 30.623 4,909.868	92.588	84.779	19.52	17.11
Kivitel összesen — <i>Exportations totales</i>	drb pièces pár paires q	214.583 34.186 14,548.392	247.942 30.623 16,129.775	474.377	495.577	100.00	100.00

¹⁾ 4,971.984, ²⁾ 2,389.633, ³⁾ 2,582.351, ⁴⁾ 5,042.017, ⁵⁾ 2,732.700, ⁶⁾ 2,309.317 drb — *pièces*.

esés azonban a multévi forgalommal összehasonlítva még az év első negyedére nyúlik vissza. Az 1925. év első hónapjaiban ugyanis a forgalom szabaddátétele még nagyobb bevásárlásokra ösztönözte a kereskedelmet. A behozott pamutszövetek értéke a mult év első kilenc hónapjában még 13 százalékat tette az egész behozatal értékének, az idén pedig még a 10 százalékot sem érte el. A pamutszövetek értékében a mennyiséghez viszonyítva,

aránylag nagyobb a visszaesés. Ennek az az oka, hogy a behozott szövetek között tavaly 39 százalék, az idén pedig 50 százalék volt a további feldolgozásra, festésre, színnyomásra szolgáló szövetek aránya. Emellett érvényesült a világpiaci árak lassú lemorzsolódása is. A nyers szövetek importjának fokozódása a svájci és angol szállítmányok növekedését vont maga után. A svájci és angol import növekedése az említett 11 ezer métermázsányi

visszafejlődés mellett is érintette az osztrák és cseh piacot. A gyapjuszöveteknél szintén elég jelentékeny a behozatal hanyatlása. Itt azonban meg kell említenünk azt is, hogy az utolsó három hónapban az import hónapról hónapra következetesen emelkedett. A visszafejlődés itt is elsősorban Cseh-Szlovákiánál és Ausztriánál mutatkozik. A selyem- és fél-selyemszövetek importjának emelkedését a francia szerződés idézte elő. A külön kimutatott selyem, gaze és kreppszövetek nagy része kikészítés után jön vissza. A textilipari félgyártmányok kisebb-nagyobb mértékben emelkedtek s nagy részben ellensúlyozták a kész szövetek importjának csökkenését. A pamutfonalak harmadik negyedévi behozatalának emelkedésében valószínűleg az osztrák szerződésnek is jutott szerep. Az első kilenc hónapban kereken 8 ezer métermázsára rúgó növekedés a nyersfonalaknál jelentkezett. A nyersanyagok közül megélenkült a gyapjú forgalma, megcsappant azonban a nyerspamut, de különösen a nyersjuta behozatala.

A nyers és megmunkált *fa behozatala* ezzel szemben több mint 2 millió métermázsával *emelkedett*, ezért a behozott árúk között a fa csoportja foglalja el az első helyet. Az értékben aránylag nagyobb a növekedés, mert a fűrészelt épületfa behozatala a múltévi 2 millió métermázsával szemben jóval meghaladta a 3 millió métermázsát. Különösen szembetűnő a szeptemberi behozatal emelkedése. Ez valószínűleg a faáraknak már előzőleg megindult s az angol bányászsztrájk hatása és a leu emelkedése folytán továbbra is várható megszilárdulásának a következménye.

A *szénbehozatal* a folyó év első felében 1 millió métermázsával volt *több*, mint az 1925. év első felében. A harmadik negyedben az import 100 ezer métermázsával volt kisebb. A világpiaci szénkrízis a külkereskedelmi forgalomban erősebben csak szeptemberben jelentkezett. Ebben a hónapban ugyanis a lengyel kőszénbehozatal 400 ezer métermázsával csökkent.

Az *ásványolajimport* majdnem megkétszereződött. Az orosz import csökkenése folytán az emelkedés mondhatni teljes egészében a román és lengyel behozatalra jutott. A nyersolaj beszerzés elől tavaly még elzárt román és lengyel ásványolajterületekről az idén közel 300 ezer métermázsa érkezett be az országba, de megduzzadt az ásványolajgyártmányok, leginkább a behozott benzin mennyisége is.

A *dohányjövedék* a harmadik negyedben *ismét nagyobb tételeket szerzett be külföldön*,

úgyhogy az év három negyedében vásárolt nyersdohány értéke mintegy 20 millió aranykoronát tett. A *papirosbehozatal* is a megszokott *élénk volt*. Növekedést észlelhetünk minden papírfajtánál.

A nehézipari nyersanyagok, a vasérc, nyers és ócska vas, valamint a nyers fémek behozatala is jóval meghaladta a múlt év első kilenc hónapjában importált mennyiséget. A vasfélgyártmányok importja kétszerese volt az előző évinek, a vasárúk csoportjában nincs lényeges változás.

A gépek és készülékek mennyisége megfelel a múlt év hasonló időszakában érkezett mennyiségnek. A különféle gépek között azonban nagy az eltolódás. A textilipari gépek behozatala 15 ezer métermázsával csökkent, emelkedett a gőzkazánok, lokomobilok, traktorok és talajművelő gépek importja. Növekedett végül a villamosgépek és készülékek behozatala, ami főleg a villamos szerelési cikkek, indítók, kapcsolók, stb. emelkedésére vezethető vissza. Személyszállító autómobil tavalyi 460 darabbal szemben 939 darabot hoztunk be.

A kikészített bőrnél nincs változás, a nyersbőr-behozatal azonban, kivált a harmadik negyedben, igen élénk volt. Az élelmezési cikkek közül kávéból és rizsből nagyobb mennyiségeket vásároltunk a külföldről, mint a múlt esztendő első kilenc hónapjában. A rizsárak emelkedése, úgy látszik, gyorsította a készletek kiegészítését. Meg kell emlékeznünk a déligyümölcsbehozatal összezsugorodásáról is, amely az év első negyedének forgalmával függ össze.

A kaucsukárúk és cipészárúk importjának emelkedése a francia szerződés következménye.

A kivitel árúk és árucsoportok szerint.

A kivitel alakulásáról a III. B) számú összeállítás tájékoztat. A kivitel legszembetűnőbb jelensége a *liszt-kivitel jelentőségének visszafejlődése*. A lisztexport közismert nehézsége folytán a kivitel értékében a liszt részesedési aránya 16 százalékról 9 százalékra süllyedt. A legfontosabb exporttételek között pedig a liszt, a búza- és állatkivitel értéke után csak a harmadik helyet foglalja el. A visszafejlődés mértékét különösen az utolsó két hónap adatai illusztrálják. A kivitt liszt mennyiségét gabonára átszámítva, a gabona és liszt százalékos részesedését az exportban ez az összeállítás tünteti fel:

Időszak Epoque	A kivitt búza és rozsmennyisége Quantité du fro- ment et du seigle exportés	A kivitt liszt men- nyisége gabo- nára átszámítva Quantité des fari- nes exportées ex- primée en blé	A kivitelbőlesik De l'exportation, il revient	
			a búzara és rozsmra au froment et au seigle	a lisztre à la farine
	ezer métermázsákban milliers de q		százalékban en %	
1913 (Magyar- biroda'omból- de la Hongrie anc.)	7.640	10.747	41.6	58.4
1924	3.199	3.327	49.0	51.0
1925	3.418	2.803	54.9	45.1
1926 I—VI. . . .	1.617	707	69.6	30.4
„ VIII—IX. . .	2.128	514	80.5	19.5
„ I—IX.	4.072	1.282	76.1	23.9

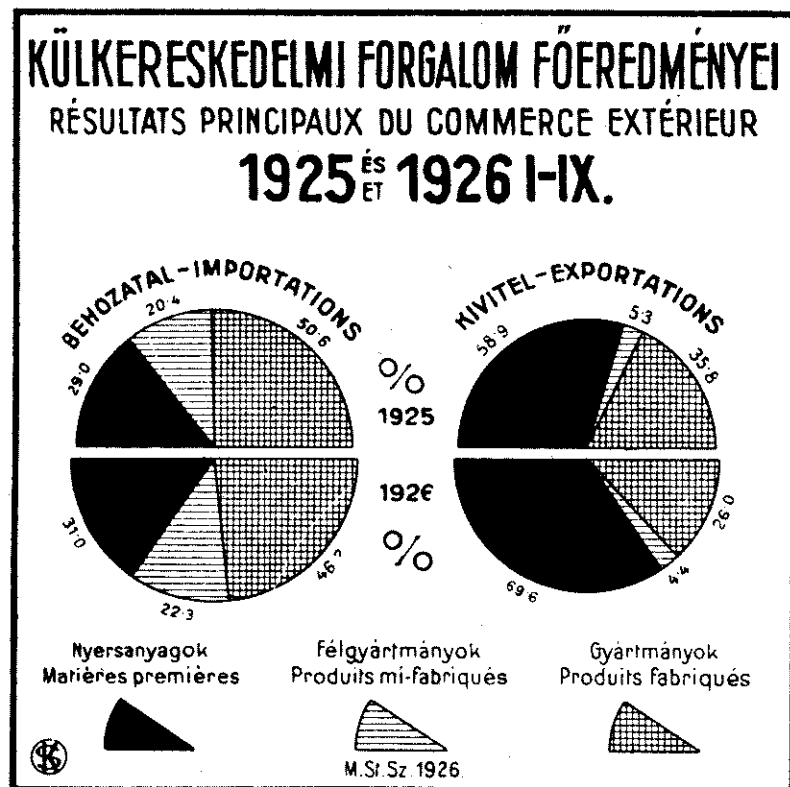
A háború előtt tehát Magyarország régi területéről kivitt gabonának és lisztnek közel 60 százaléka hagyta el örlemény alakjában az országot. A liszt aránya még az 1924. évben is több mint 50 százalék volt. Ez az arány az 1926. év augusztus és szeptember hónapjaiban a 20 százalék alá zuhant és a folyó év első kilenc hónapját tekintve sem éri el a 25 százalékot. A liszt kivitel arányának visszaesése rendkívül kedvezőtlenül befolyásolja az ország külkereskedelmi mérlegét is. Ennek igazolására csak azt említjük meg, hogyha a gabona- és liszt kivitelben az 1924. évi arányt tudtuk volna az 1926. év első kilenc hónapjában fenntartani, a kivitel értéke közel 20 millió aranykoronával lenne magasabb. A kivitelben az értéktöbblet még akkor is legalább 15 millió aranykoronát tett volna, ha a gabona- és liszt kivitelben az alacsonyabb 1925. évi arányt biztosíthattuk volna. A magyar búza az idén korán jelent meg a világpiacon és a kivitel rendkívül élénk volt. Ösztönzőleg hatott az exportra a Cseh-Szlovákiával létesült megállapodás, amely a minimális vámok alkalmazását biztosítja, valamint az is, hogy a magyar búzát jó minősége folytán keverésre vásárolják. Az augusztusban és szeptemberben kiszállított mennyiség a Magyarbirodalom háború előtti kivitelének mennyiségét túllépte ugyan, a kivitt liszt mennyisége azonban jóval kevesebb volt, mint a háború előtt e két hónapban.

A magyar gabonát Ausztrián és Cseh-Szlovákián, a két legfontosabb piacon kívül ma minden nyugateurópai országban szívesen vásárolják, rozstól Németország, Olaszország, Franciaország, Belgium, Hollandia és Lengyelország szerez be, az új búzával Olaszország, Németország említendő meg.

A vágó- és igásállatok exportja megélénkült.
A szarvasmarha- és ló kivitel csökkenését ellensúlyozta a sertés kivitel növekedése. A baromfi és baromfitermékekénél szintén a kivitel megerősödéséről kell beszámolnunk. A múlt év első kilenc hónapjában a kivitel értéke 39.5, 1926 év ugyanezen időszakában pedig 46.5 millió aranykoronát tett. Több mint 100 ezer métermázsával esett vissza azonban a cukor kivitele, amit a világpiaci árak esése is kedvezőtlenül befolyásolt. Különös figyelmet érdemel a zsír és szalonna, valamint a húsfélék megkétszereződött exportja. A zsírnak és szalonnának legfontosabb piaca Cseh-Szlovákia. A húsféléknél, mint új piac jelentkezett Németország, ahová 36 ezer métermázsas sertéshústadtunk el. Javult a sertéshús kivitele Cseh-Szlovákia felé is.

A még nem említett mezőgazdasági cikkek közül az olajos magvaknál és a friss gyümölcsnél mutatkozik jelentékenyebb hanyatlás, a többi cikkek kivitele általában emelkedett, vagy a múltévi színvonalon maradt.

A vas- és gépipart a vasúti mozdony- és vasúti kocsijavítások elmaradása érintette érzékenyen, ami 10.5 millió aranykoronával növeli külkereskedelmi mérlegünk passzivitását. A villamosgépek és készülékek csoportjában minden cikknél élénkült a kivitel és az emelkedésben különösen a dinamók és izzólámpák kivitele érdemel említést. A vasfélgépjárművek és vasárúk között a növekedés a rudakra, drótokra, drótszegre és vasúti anyagokra jutott. A textiliparban a kikészítőipar exporttevékenysége ellanyhult. A mezőgazdasági termelés belterjességének növekedésére mutat a nyersfoszfát behozatalának emelkedése. Az angol bányászsztrájk és az ezt követő jelenségek, az angol szénbevitel, a tengeri fuvardíjak rohamos emelkedése érdekessé teszik a szénforgalom megfigyelését. A lengyel szén behozatal szeptemberi visszaeséséről már megemlékeztünk. A folyó év első kilenc hónapját, a múlt év megfelelő időszakával összehasonlítva a kőszén kivitel 330 ezer métermázsával, a barnaszén kivitel 27 ezer métermázsával emelkedett. A kőszén legnagyobb részét az Sz. H. Sz. államba szállítottuk, meg kell azonban jegyeznünk, hogy a szeptemberi küldemények számottevő része már nem jóvátételi szállítás. A világpiaci szénkrízis következménye a harmadik negyed kivitelének erősödése. Ausztrián, Cseh-Szlovákián és Románián kívül Olaszország is vásárolt szenet nálunk az utolsó negyedben.

A forgalom nyersanyagok, félgártmányok és gyártmányok szerint.

A behozatalban a pamut- és gyapjuszövetek mennyiségének visszaesése, a kivitelben a kivitt liszt mennyiségének összezsugorodása nagy eltolódást okoztak a forgalom nyers-

anyagok, félgártmányok és gyártmányok szerinti tagozódásában is. (Lásd az IV. sz. táblát.) A behozatalban a textilipari gyártmányok részesedése, amely a múlt évben a 27 százalékot is meghaladta, a folyó évben a 23 százalék alá esett. Jóformán egyedül ennek tulajdonítható a gyártmányok arányában mutatkozó négy százaléki visszaesés, amely a nyersanyagok és félgártmányok részesedését emelte két-két százalékkal. A behozatalban a jelentősebb ipari gyártmányok között emelkedett a papirosipar, a francia szerződés folytán a kaucsukipar, az ásványolajipar, gép- és elektrotechnikai ipar, valamint az automobilbehozatal megnövekedése folytán a járműipar jelentősége.

A kivitelben a liszt kivitel már említett visszaesése mellett a javítási munkák elmaradása és a nehézipari export nehézségei is hozzájárultak, hogy a gyártmányok részesedési aránya a múlt év hasonló időszakához képest 36 százalékról 26 százalékra zuhant. Visszafejlődött a félgártmányok kivitele is. A gyártmányok és félgártmányok részesedésének csökkenése folytán a nyersanyagok részesedési aránya a tavalyi 59 százalékról majdnem 70 százalékra emelkedett.

IV. A külkereskedelmi forgalom gazdasági ágak és rendeltetés szerint.

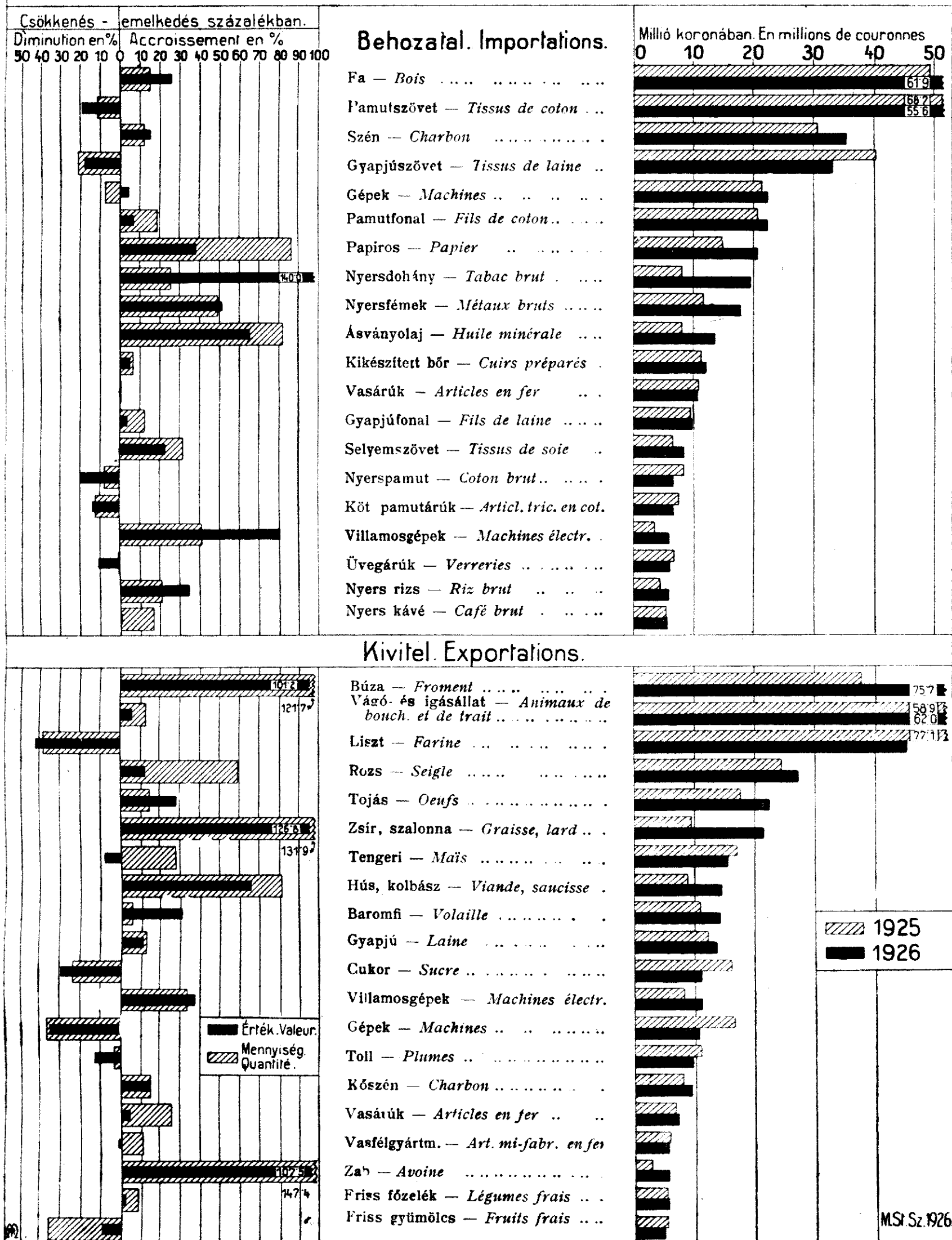
Commerce extérieur suivant les branches économiques et la destination.

A nyersanyagok, félgyártmányok, gyártmányok megnevezése <i>Désignation des matières premières, des produits mi-ouvrés et des articles manufacturés</i>	Behozatal — <i>Importations</i>				Kivitel — <i>Exportations</i>			
	1925		1926		1925		1926	
	I—IX.							
	Érték ezer arany K-ban <i>Valeur en milliers de couronnes-or</i>	Az összérték %-ában <i>En % de la valeur totale</i>	Érték ezer arany K-ban <i>Valeur en milliers de couronnes-or</i>	Az összérték %-ában <i>En % de la valeur totale</i>	Érték ezer arany K-ban <i>Valeur en milliers de couronnes-or</i>	Az összérték %-ában <i>En % de la valeur totale</i>	Érték ezer arany K-ban <i>Valeur en milliers de couronnes-or</i>	Az összérték %-ában <i>En % de la valeur totale</i>
I. Élelmezési és élvezeti cikkek <i>Articles alimentaires, boissons</i>	50.138	9.52	54.083	9.37	239.431	50.47	265.090	53.49
II. Élő állatok — <i>Animaux sur pied</i>	575	0.11	514	0.09	63.124	13.31	68.080	13.74
III. A mezőgazdaság és ipar segédanyagai — <i>Matières auxiliaires de l'agriculture et de l'industrie</i>	55.554	10.54	67.805	11.74	39.973	8.43	42.790	8.63
IV. Ipar — <i>Industrie</i>	420.677	79.83	454.921	78.80	131.849	27.79	119.617	24.14
Összes árúforgalom — <i>Mouvement total des marchandises</i>	526.944	100.00	577.323	100.00	474.377	100.00	495.577	100.00
Ebből — <i>Dont</i> :								
Nyersanyagok — <i>Matières premières</i>	152.905	29.01	179.053	31.01	279.246	58.88	345.150	69.65
Félgyártmányok — <i>Produits mi-ouvrés</i>	107.486	20.40	128.896	22.33	25.225	5.31	21.690	4.37
Gyártmányok — <i>Articles manufacturés</i>	266.553	50.59	269.374	46.66	169.906	35.81	128.737	25.98

A FONTOSABB ÁRÚK FORGALMÁNAK ALAKULÁSA.

Formation du mouvement des marchandises importantes.

1925 ^{ÉS} _{ET} 1926 I-IX.

A kikészítési forgalom.

A kikészítőipar exporttevékenysége, mint már említettük, nagymértékben csökkent. A folyó évi részletes adatokat az V. számú

tábla tünteti fel. A behozatalban emelkedett a kikészítési eljárás igénybevételével a további feldolgozásra érkezett pamutszövetek mennyisége. Ennek nagy része azonban belföldön kerül fogyasztásra, így az itt

V. Kikészítési forgalom 1926. I—IX.

Trafic de perfectionnement. 1926 I—IX.

Az áru megnevezése <i>Désignation des marchandises</i>	Mennyiség méter- mázsákban — <i>Quantité en q</i>	Érték ezer arany- koronában — <i>Valeur en mil- liers de cour. or</i>	Az összérték szá- zalékában — <i>Pour 100 de la valeur totale</i>
A) Behozatal — <i>Importations</i>			
Pamutszövet — <i>Tissus de coton</i>	27.600	18.260	56.34
Gaze és kreppszövet, selyemből — <i>Gaze et crêpe de soie</i>	341	2.722	8.40
Selyem- és félselyem- szövet — <i>Tissus de soie et de mi-soie</i>	273	1.915	5.91
Vasfélgyártmányok — <i>Produits mi-fabri- qués en fer</i>	66.283	1.785	5.51
Pamutfonal és -cérna — <i>Fils de coton et fils retors</i>	3.550	1.424	4.39
Lóhere- és lucerna- mag — <i>Grains de trèfle et de luzerne</i>	7.418	1.042	3.21
Fémfélgyártmányok — <i>Articles mi-fabriqués en métaux</i>	1.492	532	1.64
Üveg és üvegárúk — <i>Verres et verreries</i>	3.841	514	1.59
Bél és hólyag — <i>Ves- sies et boyaux</i>	1.714	466	1.44
Gyapjuszövet — <i>Tis- sus de laine</i>	246	422	1.30
Villamosgépek és ké- szülékek — <i>Machines et appareils électriq.</i>	425	329	1.01
Nyersfémek — <i>Métaux bruts</i>	548	236	0.73
Vasárúk — <i>Ouvrages en fer</i>	3.473	220	0.68
Kötöttárúk, selyemből és félselyemből — <i>Articles tricotés en soie et mi-soie</i>	163	215	0.66
Papiros és papiros- árúk — <i>Papier et ar- ticles de papier</i>	2.455	209	0.64
Összesen — <i>Total</i>	119.822	30.291	93.45
Egyéb árúk — <i>Autres marchandises:</i>			
pár — <i>paires</i>	27.259	2.119	6.55
q	15.855		
Behozatal összesen — <i>Importations totales:</i>			
pár — <i>paires</i>	27.259	32.410	100.00
q	135.677		

Az áru megnevezése <i>Désignation des marchandises</i>	Mennyiség méter- mázsákban — <i>Quantité en q</i>	Érték ezer arany- koronában — <i>Valeur en mil- liers de cour. or</i>	Az összérték szá- zalékában — <i>Pour 100 de la valeur totale</i>
B) Kivitel — <i>Exportations</i>			
Villamosgépek és ké- szülékek — <i>Machi- nes et appareils élec- triques</i>	23.885	9.614	23.97
Vasfélgyártmányok — <i>Produits mi-fabri- qués en fer</i>	212.509	4.315	10.76
Pamutszövet — <i>Tis- sus de coton</i>	4.487	3.877	9.66
Vasárúk — <i>Ouvrages en fer</i>	56.086	3.411	8.50
Gépek és készülékek — <i>Machines et appareils</i>	23.771	3.373	8.41
Gaze és kreppszövet, selyemből — <i>Gaze et crêpe de soie</i>	271	1.994	4.97
Selyem- és félselyem- szövet — <i>Tissus de soie et de mi-soie</i>	253	1.722	4.29
Vasúti kocsik — <i>Wa- gons pour chemins de fer</i>	¹⁾ 14.629	1.585	3.95
Lóhere- és lucerna- mag — <i>Grains de trèfle et de luzerne</i>	6.959	1.233	3.07
Szalámi — <i>Salami</i>	3.129	1.214	3.03
Műselyem — <i>Soie ar- tificielle</i>	1.170	1.210	3.02
Női- és leányruha — <i>Vêtements pour da- mes et j. filles</i>	210	919	2.29
Félgyártmányok, réz- ből — <i>Produits mi- fabriqués en cuivre</i>	3.324	682	1.70
Kaucsukárúk — <i>Ar- ticles en caoutchouc</i>	1.383	567	1.42
Gyapjuszövet — <i>Tis- sus de laine</i>	252	535	1.34
Összesen — <i>Total</i>	352.318	36.251	90.38
Egyéb árúk — <i>Autres marchandises:</i>			
darab — <i>pièces</i>	797	3.863	9.62
pár — <i>paires</i>	29.105		
q	31.239		
Kivitel összesen — <i>Exportations totales:</i>			
darab — <i>pièces</i>	797	40.114	100.00
pár — <i>paires</i>	29.105		
q	383.557		

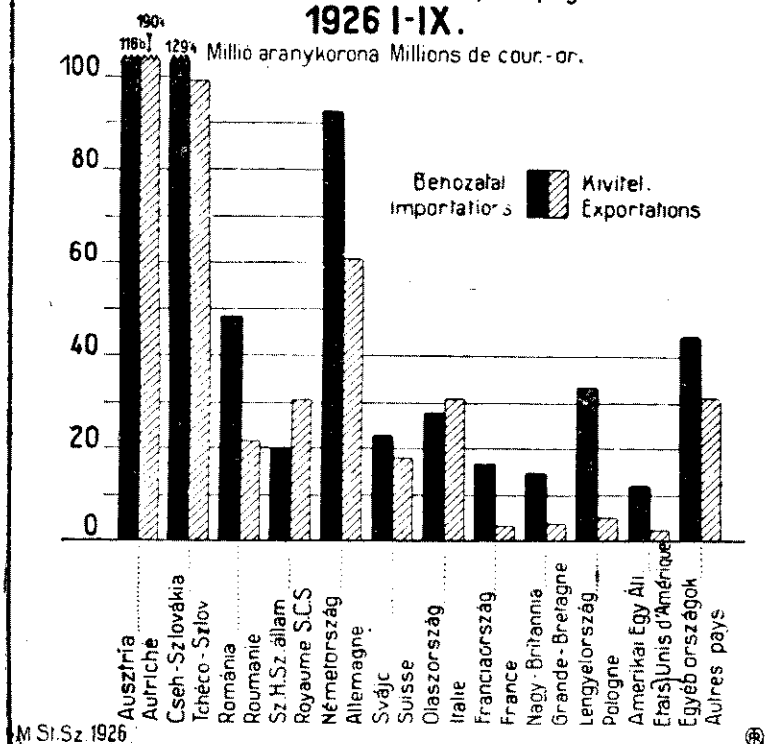
¹⁾ 287 drb. — *pièces*.

KÜLKERESKEDELMI FORGALOM ORSZÁGOK SZERINT.

Commerce extérieur par pays.

1926 I-IX.

Millió aranykorona Millions de cour.-or.

idén nem hoztak be a kikészítési eljárásban. Elmaradt a felőrlésre érkezett búza is. A kikészítés után kiszállított áruk értéke 54.5 millióról 40.1 millió aranykoronára esett. Megszűnt a liszt kivitel. Nagy csökkenést mutat a kikészítés után kivitt pamutszövetek, valamint majdnem a felére esett vissza a kikészítés után kivitt gépek és készülékek mennyisége. Megcsappant a vasszövetek és vasárú exportja is. Emelkedett azonban a villamos gépek és készülékek exportja és elég jelentékeny összeget ért el a múlt évben még jelentéktelen vasúti kocsigyártás is. A lóhere- és lucernamag tisztítás és osztályozás után hagyta el az országot. A selyemszöveteket, valamint a gaze és kreppsöveteket a passzív kikészítési eljárásban festés és nehezítés végett szállították külföldre, leginkább Svájcba.

A forgalom származási és rendeltetési országok szerint.

szereplő mennyiség utólag megvámolásra kerül. A vámkezelési illetékek még a múlt évben történt eltörlése folytán vámmentes árukat az

A külkereskedelmi forgalomnak az egyes országok közötti megoszlását a VI. számú tábla közli.

VI. A külkereskedelmi forgalom megoszlása országok szerint 1925. és 1926. I-IX.

Répartition du commerce extérieur de la Hongrie suivant les pays, en I-IX 1925 et 1926.

Származási, illetőleg rendeltetési országok <i>Pays de provenance, respec- tivement de destination</i>	Behozatal — Importations				Kivitel — Exportations				Behozatali (—) v. kiviteli (+) többség <i>Excédent des importations (—) ou des export. (+)</i>	
	1925		1926		1925		1926		1925	1926
	Millió arany K-ban <i>En millions de couronnes-or</i>	Az érték %-ában <i>En % de la valeur</i>	Millió arany K-ban <i>En millions de couronnes-or</i>	Az érték %-ában <i>En % de la valeur</i>	Millió arany K-ban <i>En millions de couronnes-or</i>	Az érték %-ában <i>En % de la valeur</i>	Millió arany K-ban <i>En millions de couronnes-or</i>	Az érték %-ában <i>En % de la valeur</i>	millió arany K-ban <i>En millions de couronnes-or</i>	
Ausztria — Autriche	119.5	22.67	116.0	20.10	149.8	31.57	190.1	38.36	+ 30.3	+ 74.1
Cseh-Szlovákia — Tcheco-Slov.	130.9	24.85	129.4	22.42	109.2	23.01	99.0	19.99	— 21.7	— 30.4
Románia — Roumanie	40.4	7.68	47.9	8.29	20.8	4.37	21.3	4.29	— 19.6	— 26.6
Sz. H. Sz. áll. — Royaume S. C. S.	18.0	3.42	19.9	3.45	45.1	9.51	30.7	6.20	+ 27.1	+ 10.8
Németország — Allemagne	81.0	15.37	92.8	16.08	51.2	10.79	60.4	12.19	— 29.8	— 32.4
Svájc — Suisse	18.6	3.52	22.8	3.95	9.8	2.07	17.5	3.53	— 8.8	— 5.3
Olaszország — Italie	24.3	4.60	27.6	4.78	26.9	5.68	30.6	6.17	+ 2.6	+ 3.0
Franciaország — France	9.4	1.79	16.5	2.85	2.5	0.51	3.3	0.66	— 6.9	— 13.2
Belgium — Belgique	1)	1)	2.0	0.35	1)	1)	1.5	0.30	1)	— 0.5
Hollandia — Pays-Bas	7.7	1.46	8.9	1.54	0.7	0.15	1.6	0.32	— 7.0	— 7.3
Nagy-Britannia — Gr.-Bretagne	16.3	3.10	14.8	2.56	3.7	0.79	3.9	0.79	— 12.6	— 10.9
Lengyelország — Pologne	23.4	4.45	33.3	5.77	34.1	7.20	5.2	1.06	+ 10.7	— 28.1
Bulgária — Bulgarie	1)	1)	8.7	1.51	1)	1)	4.7	0.95	1)	— 4.0
Görögország — Grèce	1)	1)	2.4	0.42	1)	1)	4.1	0.82	1)	+ 1.7
Törökország — Turquie	1)	1)	7.4	1.28	1)	1)	2.1	0.42	1)	— 5.3
Amerikai Egyesült Államok — États-Unis d'Amérique	11.9	2.25	12.2	2.11	1.3	0.28	2.4	0.49	— 10.6	— 9.8
Egyéb országok — Autres pays	25.5	4.84	14.7	2.54	19.3	4.07	17.2	3.46	— 6.2	+ 2.5
Összesen — Au total	526.9	100.00	577.3	100.00	474.4	100.00	495.6	100.00	— 52.5	— 81.7

1) Nincs külön kimutatva. — Non relevé spécialement.

VII. Magyarország külkereskedelmi forgalma az 1926. év szeptember havában.

Commerce extérieur de la Hongrie au mois de septembre 1926.

Az áruk, illetőleg árucsoportok megnevezése Désignation des marchandises, respectivement des groupes de marchandises	1925	1926	1925	1926	Az érték 1926 szept. havában több (+), v. kevesebb (-) ezer ar.-k - Excédent (+) ou dimi- nution (-) de la valeur en sept. 1926, en milliers de cour.-or	Az 1926. évi szept. havi össz- érték %-ában - En % de la valeur totale du mois de sept. 1926.
	szeptember hónapjában - au mois de septembre					
	Mennyiség méter- mázsákban Quantité en quin- taux métr.	Érték ezer arany- koronában Valeur en milliers de couronnes-or				
A) Behozatal. - A) Importation.						
Nyers és megmunkált fa - Bois brut et ouvré	2,078.916	2,799.891	6.255·7	9.355·7	+ 3.100·0	12·11
Pamutszövet - Tissus de coton	10.613	9.390	9.327·5	6.498·6	- 2.828·9	8·41
Gyapjuszövet - Tissus de laine	4.995	3.640	7.467·7	5.153·0	- 2.314·7	6·67
Szén - Charbon	1,413.497	1,067.609	5.718·5	4.528·0	- 1.190·5	5·86
Gépek és készülékek - Machines et appareils	14.424	15.557	2.963·3	3.792·1	+ 828·8	4·91
Ásványolaj - Huiles minérales	71.462	205.195	1.077·2	2.770·8	+ 1.693·6	3·59
Nyersfémek - Métaux bruts	15.371	18.355	2.035·4	2.299·7	+ 264·3	2·98
Papiros és papirosárúk - Papier et art. en pap.	45.763	43.367	2.146·6	2.147·6	+ 1·0	2·78
Pamutfonál és -céna - Fils de coton et fils retors	5.904	6.203	3.092·2	2.021·2	- 1.071·0	2·62
Kikészített bőr - Cuirs préparés	1.611	1.982	1.919·9	1.857·4	- 62·5	2·41
Gyapjúfonal - Fils de laine	2.852	3.620	1.702·5	1.840·5	+ 138·0	2·38
Vasárúk - Ouvrages en fer	12.435	12.576	1.601·3	1.578·1	- 23·2	2·04
Gaze, kreppszövet, tiszta selyemből - Gazes, tissus de soie façon crêpe	49	170	481·8	1.365·0	+ 883·2	1·77
Selyem- és félselyemszövetek - Tissus de soie et de mi-soie	152	178	1.061·8	1.281·4	+ 219·6	1·66
Nyersrizs - Riz brut	38.240	31.109	1.529·6	1.244·4	- 285·2	1·61
Kötöttárúk, pamutból - Art. tricotés de coton	367	372	1.091·6	984·9	- 106·7	1·28
Egyéb áruk - Autres marchandises	db - pièce	110.873	77.609	28.106·6	28.509·6	+ 403·0
	pár - paire	94.031	85.800			
	q - q	865.790	1,331.727			
Behozatal összesen - Import. totale	db - pièce	110.873	77.609	77.579·2	77.228·0	- 351·2
	pár - paire	94.031	85.800			
	q - q	4,582.441	5,550.941			
B) Kivitel. - B) Exportation.						
Búza - Froment	444.289	688.093	12.440·1	18.578·5	+ 6.138·4	23·61
Liszt - Farines	325.408	207.554	14.645·3	8.510·9	- 6.134·4	10·82
Rozs - Seigle	253.746	444.455	5.582·4	8.444·6	+ 2.862·2	10·73
Vágó- és ígásáll. - Anim. de boucherie et de trait ¹⁾	29.694	30.192	6.304·4	6.503·8	+ 199·4	8·27
Ebből - Dont: Szarvasmarha - Bêtes à corne ¹⁾	6.933	5.302	2.331·3	2.361·7	+ 30·4	3·00
Sertés - Porcs ¹⁾	15.057	20.775	3.011·1	3.423·0	+ 411·9	4·35
Ló - Chevaux ¹⁾	3.119	1.978	823·8	644·2	- 179·6	0·82
Baromfi - Volaille	²⁾ 11.340	³⁾ 10.624	1.855·5	2.626·4	+ 770·9	3·34
Ebből - Dont: Élő baromfi - Volaille vivante	²⁾ 3.832	³⁾ 3.424	647·0	756·4	+ 109·4	0·96
Leölt baromfi - Volaille morte	²⁾ 7.508	³⁾ 7.200	1.208·5	1.870·0	+ 661·5	2·38
Friss és elkészített hús, kolbász - Viande fraîche et préparée, saucisses	9.760	15.251	1.803·5	2.448·3	+ 644·8	3·11
Disznózsír, szalonna - Saindoux, lard	9.393	13.202	1.752·8	2.203·9	+ 451·1	2·80
Gyapjú - Laine	5.202	8.388	1.155·3	2.034·0	+ 878·7	2·59
Toll - Plumes	2.515	2.991	1.777·1	1.962·9	+ 185·8	2·49
Bab, száraz - Haricots secs	95.549	99.415	2.866·5	1.590·6	- 1.275·9	2·02
Cukor - Sucre	70.595	44.858	2.682·6	1.570·0	- 1.112·6	2·00
Villamosgépek és készül. - Mach. et appar. électr.	2.566	3.697	1.048·8	1.467·5	+ 418·7	1·86
Arpa - Orge	137.669	73.271	3.028·7	1.465·4	- 1.563·3	1·86
Gépek és készülékek - Machines et appareils	7.992	10.716	1.000·4	1.429·6	+ 429·2	1·82
Vasfélgyártmányok - Ouvrages mi-fabriqués en fer	40.901	50.716	905·1	1.073·8	+ 168·7	1·36
Tojás - Oeufs	5.598	6.300	1.007·6	1.071·0	+ 63·4	1·36
Egyéb áruk - Autres marchandises	db - pièce	93	6.890	20.275·2	15.713·9	- 4.561·3
	pár - paire	12.318	4.351			
	q - q	1,258.970	1,227.771			
Kivitel össz. - Exportation totale	db - pièce	29.787	37.082	80.131·3	78.695·1	- 1.436·2
	pár - paire	12.318	4.351			
	q - q	2,681.493	2,907.302			

¹⁾ A mennyiség darabokban van kimutatva — La quantité est indiquée en têtes. — ²⁾ Az 1925. év szeptember hónapjában az élő baromfi 364.000 drb, a leölt baromfi 389.517 drb, összesen 753.517 drb. — En septembre 1925, on a exporté 364.000 volailles vivantes et 389.517 volailles tuées; au total, 753.517. — ³⁾ Az 1926. év szeptember hónapjában az élő baromfi 326.067 drb, a leölt baromfi 438.827 drb, összesen 764.894 drb. — En septembre 1926, on a exporté 326.067 volailles vivantes et 438.827 volailles tuées; au total, 764.894.

Az egyes országokkal való külkereskedelmi forgalomban a múlt év hasonló időszakához viszonyítva nagyok az eltolódások. Egész külkereskedelmi forgalmunk felét ezúttal is Ausztriával és Cseh-Szlovákiával bonyolítottuk le. Mindkét ország *behozatalának* értéke — igaz ugyan, hogy csak egész jelentéktelen összeggel — kisebb volt, mint az előző évben, ezért a behozatalban való részesedésük is csökkent. A csökkenés Ausztriánál és Cseh-Szlovákiánál is meghaladta a két százalékot s elsősorban a textilipari gyártmányok importjának már több ízben említett visszaesésével függ össze. Ausztriából a textilárúk és textiltéglgyártmányokon kívül nagyobbértékű behozatal volt papirosból, vas- és fém-, valamint bőrárúkból. Cseh-Szlovákia behozatalában a textiliákon kívül a fa- és szénimport emelkedik ki. A kőszénimportban Cseh-Szlovákia rovására Lengyelország hódított tért. A tűzfaimportban mutatkozó emelkedés legnagyobb részét Cseh-Szlovákia szolgáltatta. Cseh-Szlovákia importjában az 5 millió aranykoronát meghaladta még a papiros és a papirosárúk, vas- és fémárúk, valamint az üveg- és agyagipar termékeinek importja. Aránylag jelentékeny még a francia és lengyel behozatal emelkedése. A francia behozatal értékének emelkedését a francia kereskedelmi szerződésnek a selyemszövetekre, sportcipőkre, kacsukárúkra és autókra biztosított vámkedvezményei idézték elő. A lengyel import megerősödése a szén, de főleg az ásványolajbehozatal fokozódásának a következménye. A többi országokból való behozatalunk, Nagy-Britanniát kivéve, kisebb-nagyobb emelkedést mutat. Romániánál az ásványolaj- és fűrészeltfaimport erősödött, az Sz. H. Sz. államból több fa érkezett, Németország iparcikkeivel, különösen textiliákkal és a nehézipar gyártmányaival kereste fel a magyar piacot. Svájcban nyers pamutszövet érkezett nagyobb mennyiségben. Olaszországból szuperfoszfátot és autókát vásároltunk. Nagy-

Britanniából való behozatalunk csekély megcsappanását a gyapjúszövetbehozatal értékének csökkenése okozta.

A *kivitelen* ugrásszerűleg, majdnem 7 százalékkal 38 százalékra emelkedett Ausztria részesedése. Értékben az emelkedés több, mint 40 millió aranykoronát tett. Az emelkedés legnagyobb része a gabonára és lisztre jutott, de az állati termékek növekedése is szembe-tűnő. Cseh-Szlovákiába irányuló kivitelnk a cseh agrárvámok folytán 10 millió aranykoronával visszafejlődött. Majdnem ugyanezzel az összeggel emelkedett a kereskedelmi mérlegünk passzívuma Cseh-Szlovákiával szemben. Különösen a lisztkivitel kerekén 300 ezer métermázsára tehető csökkenése sújtotta malomiparunkat. Ezt csak kisebb részben ellensúlyozhatta a 38 ezer métermázsáról 92 ezer métermázsára felszökkent zsírkivitel és az erősen fellendült sertésexport. Az Sz. H. Sz. államba irányuló kivitelnk közel 15 millió aranykoronával történt visszaesése elsősorban a mozdony- és vasútkocsijavítások elmaradására vezethető vissza. Románia felé exportunk alig változott. A magyar gabona ebben az évben utat talált majdnem minden nyugati államba. Ez okozta az illető államokkal, Németországgal, Svájjal, Olaszországgal és kisebb mértékben Franciaországgal és Hollandiával szemben az export emelkedését. Svájcba, Görögországba és Olaszországba lisztet is szállítottunk nagyobb mennyiségben. A lengyel export súlyedését a lisztexport megszűnése okozta.

Magyarország külkereskedelme az év első kilenc hónapjában *kiviteli többletet* mutat Ausztriával, az Sz. H. Sz. állammal, Olaszországgal és Görögországgal, a többi országokkal szemben a külkereskedelmi mérleg *behozatali többlettel* zárult. Különösen nagy a mérleg passzívuma Németországgal, Cseh-Szlovákiával, Romániával és Lengyelországgal szemben.

Kádas Károly dr.

Nemzetközi kereskedelmi forgalom.

Mouvement commercial international.

A nemzetközi külkereskedelmi forgalom a folyó év kezdete óta általában a stagnáció képét mutatja. A legtöbb országban a külkereskedelem színvonala alacsonyabban mozog, mint az előző évben, alacsonyabban, mint a világpiaci árak esése indokolná. Figyelemre-méltó, hogy az Európán kívüli országokban a forgalom visszaesése egyáltalában nem, vagy

legalább is nem oly mértékben észlelhető, mint Európában. Táblázatunk a fontosabb államok behozatali és kiviteliadatait, valamint a külkereskedelmi mérlegkülönbségeket mutatja be — pengőértékre átszámítva — a folyó év ama hónapjairól, amelyekről az adatok megszerezhetők voltak. Összehasonlítás céljára közöljük a múlt év havi átlagait is.

Néhány állam külkereskedelmi mérlege.

Balance du commerce extérieur de différents pays.

Idő- szak Année	Be- hozatal Import.	Kivitel Export.	Behozatali (-) vagy kiviteli (+) többlet Excédent d'im- port. (-) ou d'export. (+)	Be- hozatal Import.	Kivitel Export.	Behozatali (-) vagy kiviteli (+) többlet Excédent d'im- port. (-) ou d'export. (+)	Be- hozatal Import.	Kivitel Export.	Behozatali (-) vagy kiviteli (+) többlet Excédent d'im- port. (-) ou d'export. (+)
millió pengőben — en millions de pengős									
1925. havi átlag moyenne men- suelle	Ausztria <i>Autriche</i>			Amerikai Egyesült-Államok <i>Etats-Unis d'Amér.</i>			Magyarország <i>Hongrie</i>		
1926. I.	192.3	130.0	— 62.3	2.001.2	2.281.6	+ 280.4	71.4	67.6	— 3.8
II.	179.6	125.0	— 54.6	2.367.9	2.205.3	— 162.6	61.8	62.0	+ 0.2
III.	174.1	104.6	— 69.5	2.206.5	1.964.7	— 241.8	72.7	58.3	— 14.4
IV.	191.3	124.0	— 67.3	2.516.5	2.073.4	— 443.1	81.8	57.0	— 24.8
V.	174.2	110.1	— 64.1	2.260.9	2.155.1	— 105.8	71.8	50.5	— 21.3
VI.	170.6	107.8	— 62.8	1.823.4	1.978.1	+ 154.7	67.7	57.4	— 10.3
VII.	179.5	114.6	— 64.9	1.909.4	1.867.8	— 41.6	69.7	61.6	— 8.1
VIII.	—	—	—	1.927.5	2.048.3	+ 120.8	75.3	55.1	— 20.2
IX.	—	—	—	1.909.1	2.193.2	+ 284.1	79.2	81.7	+ 2.5
1925. havi átlag moyenne men- suelle	Belgium és Luxemburg <i>Belgique et Luxembourg</i>			Franciaország <i>France</i>			Nagy-Britannia <i>Grande-Bretagne</i>		
1926. I.	400.6	327.1	— 73.5	979.7	1.014.3	+ 34.6	3.035.5	1.774.0	— 1.261.5
II.	392.8	244.4	— 148.4	962.2	830.3	— 131.9	3.260.1	1.672.6	— 1.587.5
III.	350.6	285.2	— 65.4	1.099.9	869.3	— 230.6	2.682.7	1.740.0	— 942.7
IV.	458.3	355.9	— 102.4	1.038.8	1.011.3	— 27.5	2.960.2	1.839.3	— 1.120.9
V.	324.5	245.7	— 78.8	969.5	840.7	— 128.8	2.790.0	1.461.2	— 1.328.8
VI.	282.7	204.4	— 78.3	787.0	799.6	+ 12.6	2.249.3	1.267.7	— 981.6
VII.	476.3	269.6	— 206.7	867.9	782.5	— 85.4	2.700.9	1.388.0	— 1.312.9
VIII.	221.5	197.1	— 24.4	702.2	734.1	+ 31.9	2.778.1	1.586.3	— 1.191.8
IX.	281.2	265.9	— 15.3	843.6	893.2	+ 49.6	2.801.6	1.379.1	— 1.422.5
1925. havi átlag moyenne men- suelle	Brit-India <i>Inde-Britannique</i>			Hollandia <i>Pays-Bas</i>			Németország <i>Allemagne</i>		
1926. I.	389.7	682.1	+ 292.4	483.6	365.1	— 118.5	1.403.2	993.4	— 409.8
II.	468.6	720.8	+ 252.2	469.3	278.5	— 190.8	958.4	1.076.7	+ 118.3
III.	375.4	718.3	+ 342.9	451.9	296.9	— 155.0	896.7	1.060.9	+ 164.2
IV.	466.5	765.1	+ 298.6	486.0	327.7	— 158.3	874.3	1.250.9	+ 376.6
V.	414.6	553.4	+ 138.8	457.2	308.9	— 148.3	987.8	1.056.0	+ 68.2
VI.	411.7	506.1	+ 94.4	445.6	294.2	— 151.4	957.4	988.6	+ 31.2
VII.	337.7	499.8	+ 162.1	486.5	304.8	— 181.7	1.073.1	1.029.5	— 43.6
VIII.	426.6	469.3	+ 42.7	471.5	323.4	— 148.1	1.276.5	1.112.8	— 163.7
IX.	—	—	—	447.5	448.2	+ 0.7	1.246.2	1.129.9	— 116.3
1925. havi átlag moyenne men- suelle	Cseh-Szlovákia <i>Tchéco-Slovaquie</i>			Japán <i>Japon</i>			Olaszország <i>Italie</i>		
1926. I.	247.2	317.0	+ 69.8	499.2	447.4	— 51.8	492.9	344.3	— 148.6
II.	188.4	198.8	+ 10.4	523.6	417.8	— 105.8	450.1	257.7	— 192.4
III.	216.0	248.8	+ 32.8	634.0	415.2	— 218.8	516.0	311.1	— 204.9
IV.	258.2	255.0	— 3.2	741.9	484.9	— 257.0	553.4	333.5	— 219.9
V.	197.3	227.6	+ 30.3	635.7	428.3	— 207.4	566.5	320.9	— 245.6
VI.	182.0	205.5	+ 23.5	599.6	432.9	— 166.7	547.1	286.8	— 260.3
VII.	224.4	197.5	— 26.9	522.9	419.0	— 103.9	561.9	352.3	— 209.6
VIII.	196.6	225.3	+ 28.7	498.1	433.7	— 64.4	391.5	251.5	— 140.0
IX.	155.2	229.8	+ 74.6	434.1	484.9	+ 50.8	—	—	—
1925. havi átlag moyenne men- suelle	Dánia <i>Danemark</i>			Kanada <i>Canada</i>			Svájc <i>Suisse</i>		
1926. I.	206.3	179.8	— 26.5	421.5	601.7	+ 180.2	241.2	186.7	— 54.5
II.	207.8	161.4	— 46.4	396.2	481.4	+ 85.2	220.7	136.5	— 84.2
III.	192.5	165.8	— 26.7	402.9	497.2	+ 94.3	220.6	158.6	— 62.0
IV.	211.4	194.3	— 17.1	573.5	637.9	+ 64.4	228.7	176.2	— 52.5
V.	172.1	190.9	+ 18.8	385.2	341.9	— 43.3	200.2	159.3	— 40.9
VI.	192.0	181.6	— 10.4	488.9	519.1	+ 30.2	210.4	161.9	— 48.5
VII.	201.6	179.1	— 22.5	520.0	671.5	+ 151.5	219.2	163.4	— 55.8
VIII.	162.0	177.0	+ 15.0	503.5	626.9	+ 123.4	242.2	162.7	— 79.5
IX.	183.7	164.6	— 19.1	509.5	515.2	+ 5.7	214.2	162.8	— 51.4

Magyarország gépjárműállománya.

Effectif d'automobiles en Hongrie.

En octobre, y compris les autos relevés par les déclarations de septembre arrivées en retard, le nombre des véhicules à moteur s'est élevé à 11.394, contre 11.188 au 1er octobre. On a mis en circulation 511 véhicules; on en a retiré 196; l'accroissement net a été de 315. Ainsi l'effectif d'automobiles de la Hongrie a monté à 11.709 (8.864 autos et 2.845 motocyclettes).

La proportion de l'accroissement a été de 2·8% en octobre. En tenant compte de l'accroissement survenu au cours du mois, le nombre des autos en circulation a dépassé de 2·8% celui du mois précédent, et l'effectif de motocyclettes s'est accru de 2·7%. Le rapport des automobiles à l'effectif du pays a augmenté de 75·7%; celui des motocyclettes, de 24·3%. De l'accroissement d'octobre des véhicules à moteur, il revient 47·3% à Budapest et 52·7% au reste du pays. La proportion de la province a continué à augmenter, s'élevant à 35·1% contre 34·6 au mois précédent, tandis que celle de Budapest a diminué de 65·4% à 64·9.

A motoros járműveknek október hó első napján a Szemle mult havi számában 11.188 darabbal kimutatott állománya az előző hónapokról megkésve érkezett bejelentések figyelembevételével 11.394-re emelkedett. Az október hó folyamán forgalomba helyezett járművek száma 511, a forgalomból kivontaké 196 volt; a tiszta szaporulat tehát 315 darabra rúgott. Az e havi növekedéssel az ország gépjárműállománya 11.709-re emelkedett; 8.864 volt az automobilmek s 2.845 a motorbiciklik száma.

A növekedés aránya októberben 2·8%-ot tett ki. A hó folyamán beállott szaporulat számbavételével október végén 2·8%-kal több automobil közlekedett az országban, mint az előző hónapban; a motorbicikliállomány növekedése 2·7%. Az október havi változások számbavételével az ország gépjárműállománya viszonyított arány a gépkocsiknál 75·7, a motorkerékpároknál 24·3% maradt. Az állományszaporulatból a gépjárműveknek 47·3%-a esett a fővárosra s 52·7% a vidékre. E változások alapján az ország gépjárműállománának területi megoszlásában a vidék folytatólagos előtörése észlelhető. A vidék aránya ugyanis 34·6%-ról 35·1%-ra emelkedett, míg a fővárosé 65·4%-ról 64·9%-ra csökkent.

Magyarország gépjárműállománya.

Effectif d'automobiles de la Hongrie.

Állomány Effectif	N o m b r e d e s									A gépjárművek összes — Automob. et motocycl. au tot.
	A személykocsik — aut. à personnes	A teherkocsik — a.-camions	Az autóbuszok — autobus	A bérautók — aut. de louage	Az egyéb gépkoc- sik — autres aut.	A gépkocsik ösz- szes — automo- biles au total	motocyclettes			
							A mellék- üléses — de 2 sièges	A mellék- ülés nél- küli — de 1 siège		
								motorkerékpárok		
s z á m a										
Állomány — Effectif X. 1. ¹⁾	5.475	1.811	188	766	383	8.623	251	2.520	11.394	
Forgalomba került — Mis en circulation	251	70	14	60	8	403	17	91	511	
Forgalomból kikerült — Retirés	130	15	5	6	6	162	—	34	196	
Állomány — Effectif XI. 1.	5.596	1.866	197	820	385	8.864	268	2.577	11.709	
Ebből — Dont à Budapest XI. 1.	3.515	1.202	61	648	307	5.733	154	1.714	7.601	

¹⁾ Az utólag beérkezett pótlások alapján helyesbített adatok. — *Données rectifiées sur la base de celles arrivées depuis le dernier relevé.*

© ÁRSTATISZTIKA ÉS PÉNZÜGY ©

Nemzetközi gabonaárak a háború után.

Prix mondiaux de blé après la guerre.

Résumé. La formation des prix mondiaux de blé a une importance capitale pour la Hongrie, pays agricole, et cela d'autant plus, que tandis qu'avant 1914, le blé hongrois, défendu par les droits douaniers austro-hongrois, avait toute la double monarchie pour territoire de consommation, la Hongrie actuelle est entourée de partout de barrières de douane. Les tableaux ci-dessous montrent et les principaux prix pratiqués aux marchés mondiaux (Winnipeg, Chicago, Minneapolis, Buenos-Ayres, Liverpool) et les prix de Budapest, calculés en couronne-or. On voit, par les données de 1924 et de 1925, que la capacité de concurrence du blé hongrois — et surtout du froment — a augmenté vis-à-vis du blé d'outre-mer. Nous présentons dans un tableau spécial, la formation des prix de transport par mer.

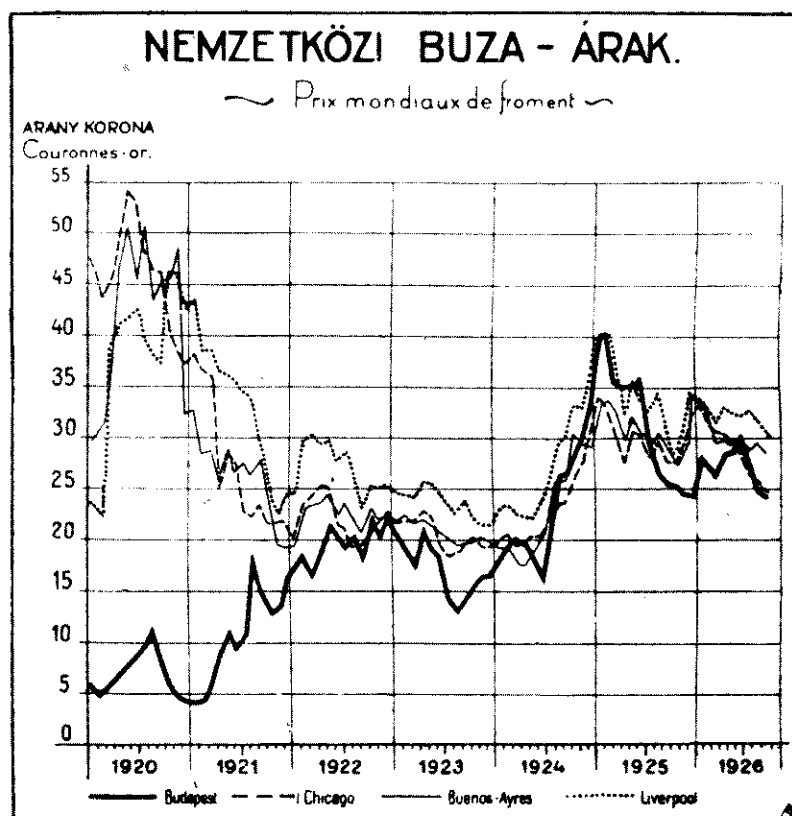
Magyarországon, mint túlnyomóan agrárius jellegű államban, a gabona áralakulása elsőrendű fontossággal bír. Nem jelentőség nélkül való a gabonának — és különösen a kenyérmagvaknak — áralakulása más jellegű államokban sem, oly államban azonban, ahol a nemzeti jövedelemnek oly tekintélyes része kerül ki a gabonatermelésből, mint nálunk és ahol oly sok érdek fűződik a gabonaárak mikénti alakulásához, nem lehet eléggé hangsúlyozni a gabonaárak fontosságát.

Amióta a gabona a világforgalomnak egyik legnagyobb jelentőségű cikkévé vált, azóta rendes körülmények között a gabona árjegyzéseinek az összes világpiacokon összhangban kell lenniök. A gabona árát ott határozzák meg, ahol a legnagyobb tömegek kerülnek piacra s az árakban mutatkozó különbségek kiegyenlítődése a világpiacok között a telefon és távíró segítségével úgyszólván óráról órára megy végbe.

Magyarország gabonatermése a világforgalomba kerülő óriási tömegek mellett elenyésző és ez természetesen maga után vonja, hogy a gabona nemzetközi árának kialakulásánál az ország szinte teljesen passzív szerepet játszik: a magyar termés mennyiségének vagy minőségének a gabonaárak magasságára vagy alacsonyságára jóformán

semmi befolyásuk sincs. Nem újkeletű ez a megállapítás, hiszen a magyar gabona már akkor megszűnt árbefolyásoló tényező lenni, mikor a közlekedési eszközök tökéletesbülése és a fuvardíjak leszállása következtében a gabona mind nagyobb tömegekben került a nemzetközi forgalomba s annak már több mint félszázada. Közismert, hogy a nyolcvanas évek eleje óta mint veszítette el nemzetközi piacait s így jelentőségét a világforgalomban a magyar gabona a tengerentúli verseny következtében.

A háború előtt a monarchia gabonavámja legalább a vámterület fogyasztását biztosította a magyar gabonának s a vámterület rohamosan emelkedő fogyasztása megmentette a magyar gabonatermelést a visszaeséstől. A háború utáni Magyarországot azonban minden oldalról vámsorompók veszik körül és egyedül a világpiacok áralakulása az, mely lehetővé teszi azt, hogy nyereséggel vagy veszteséggel adjon túl gabonafölöslegén az ország. S ezzel a világpiaci árak a háború utáni, legfontosabb fogyasztóterületeitől megfosztott Magyarországon fokozottabb jelentőségre tettek szert. A magyar gabonakereskedelemnek feladata, hogy éber figyelemmel kísérje a nemzetközi piacok áralakulását és azonnal megragadja az esetleg kínálkozó kedvező alkalmat.

Jelen közleménynek feladata a gabonának háború utáni áralakulását ismertetni. A háború alatt — mint ismeretes — a gabonaárak mindenütt hatósági szabályozás alá kerültek s a szabadforgalom, illetőleg az áraknak szabad kialakulása a háború után sem indult meg azonnal. Ezért az 1913. évi adatok ismeretése után II. sz. táblázatunkban csak az 1920. évtől kezdődőleg közöljük az adatokat. Ugyanennek az évnek egy részében is érvényben voltak — Angliában és Amerikában is — a hatóságilag megállapított árak, de az év végére már helyre állott a szabadforgalom. 1921-től kezdve már Magyarországon is szabadon alakulhatnak ki a gabonaárak és pedig árpánál, zabnál és tengerinél már az egész évben, búzánál és rozsnál pedig az év második felében. Az 1920. év adatait azért is célszerűnek látszott közölni, hogy kitűnjék, hogy — aranyra átszámítva — mily természetellenes áralakulást hozott létre nálunk az ármaximálások rendszere, a valutaromlással karöltve, mikor a merev rendszabályok lehetlenné tették, hogy a gabonaárak a legitim forgalomban a pénz elértéktelenedéséhez alkalmazkodjanak.

Úgy Magyarország, mint a nemzetközi forgalom szempontjából legfontosabb gabonam a búza. Az II. táblázat Winnipeg, Chicago, Buenos-Ayres és Liverpool búzaárait közli, összehasonlítva a magyar búzaárakkal. Látni, hogy az 1913. évben a magyar búza Budapesten évi átlagban 22.19 aranykoronába került. 1920-ban az évi átlagár 6.64 aranykorona, a mi az ármaximálásoknak köszönhető. 1921 első felében is még érvényben van a maximális ár, de aranyértéke a valutát javító kísérletekre emelkedik. Ez év második felében megszűnik a hatóságilag megállapított ár, de forgalmi kötöttségek s valutáris bajok (koronazuhanás, devizák kötött forgalma) még mindig akadályozzák az árak teljesen szabad kialakulását s a búzaárak az egész évben lényegesen alatta maradnak a világpiaci áraknak.

Az 1921. évi átlagár 11.56 aranykorona, tehát közel duplája az előző évnek, de csak töredéke a 25 koronás chicagói és a 30—33 koronás liverpooli árak. A következő évek azután fokozatos javulást hoznak, itt-ott visszaesésekkel, teljesen normálisan kialakuló árakat azonban csak a forgalom teljes felszabadítása és a korona stabilizálódása után észlelhetünk, a mi tulajdonképpen csak az 1924. évtől számítható, Innen kezdve válnak a magyar árak tulajdonképpen összehasonlíthatókká a nemzetközi piacok áraival.

I. A búza ára indexszámokban.

1913. évi átlagárak = 100.

Prix du froment en nombres-indices.

Prix moyens de 1913 = 100.

Évi átlagárak <i>Prix annuels moyens</i>	Budapest	Winnipeg	Chicago	Buenos-Ayres	Liverpool			
					Manitoba	Egy.-All. <i>Etats-Unis</i>	La Plata	Ausztrália <i>Australie</i>
1913	100	100	100	100	100	100	100	100
1920	30	296	295	237	192	197	188	175
1921	52	186	157	143	168	157	156	157
1922	91	141	135	123	137	132	130	132
1923	72	123	125	113	120	120	117	123
1924	106	145	140	124	136	147	129	132
1925	144	186	184	171	173	172	167	163

Az I. sz. tábla index-számai mutatják, hogy az 1920. évben a magyar búza évi átlagára — aranykoronában — alig 10%-át tette pl. a kanadai és a chicagói búza árának, s hogy a mesterségesen leszorított árak csak lassan emelkedtek akkor, mikor a világpiacok árai erősen csökkenve leszállottak a négyesztendő háború által okozott példátlanul magas árnívóról. Az 1925. évben, mint említve volt, a magyar búza ára már teljesen normálisan kialakultnak tekinthető és ennek az évnek az árait, illetőleg index-számaikat a világpiaci árak index-számaival összehasonlítva, igen érdekes jelenség észlelhető és pedig az, hogy a magyar búza ára az 1913. évi árakhoz viszonyítva sokkal kisebb arányban emelkedett, mint a háború után számbajöhető legfontosabb búzatermelő területek (Kanada, Egyesült Államok, Argentina és Ausztrália) búzájának az ára. 1913-ban és 1925-ben a magyar búza budapesti árjegyzését 100-zal véve egyenlőnek, a magyar búza árviszonya a nemzetközi piacokhoz a következőképen alakul:

	Évi átlagárak				
	Budapest	Winnipeg	Chicago	Buenos-Ayres	Liverpool
1913	100	72	74	82	89
1925	100	93	95	98	108

A számadatok az árviszonyok igen érdekes eltolódását mutatják. Az 1913. évben a budapesti és a tengerentúli búza ára között 20—30%-os különbség volt az előbbi hátrányára, úgyhogy Angliában a tengerentúli búza ára (tehát a tengeri fuvardíjjal együtt) még mindig 11%-kal olcsóbb volt, mint a magyar búza budapesti árjegyzése. Ha ehhez hozzávesszük a budapest-fiumei (v.-trieszti) vasúti és tovább a tengeri fuvardíjat is, nyilvánvaló, hogy a magyar búza elhelyezésének semmi lehetősége nem volt a nyugateurópai piacokon. Az 1925. évi adatok azonban a hely-

II. Nemzetközi gabonaárak métermázsankint, aranykoronára¹⁾ átszámítva, havi átlagárakban.
Prix mondiaux de blé, par q, calculés en couronne-or (prix mensuels moyens).

Év, hó Année, mois	Búza — Froment								Rozs Seigle		Árpa Orge		Zab — Avoine			Tengeri — Mais		
	Budapest	Winnipeg	Chicago	Buenos-Ayres	Liverpool	Liverpool	Liverpool	Liverpool	Budapest	Minneapolis	Budapest	Winnipeg	Budapest	Winnipeg	Liverpool	Budapest	Chicago	Liverpool
	—	Manitoba Northern No 1	téli, 2-es sz. d'hiver, No 2.	Borletta	Manitoba 1-es sz. — No 1.	téli, 2-es sz. d'hiver, No 2.	La Plata	ausztráliai d'Australie	—	2-es sz. — No 2.	—	4-es sz., nyugati No 4, de l'ouest	—	2-es sz. fehér, nyugati — No 2, blanc, de l'ouest	2-es sz. kanadai No 2, de Canada	—	kevert amerikai mélange, améri-cain	kevert amerikai mélange, améri-cain
1913. I.	22.74	14.90	16.99	16.42	20.22	19.45	19.71	20.88	19.55	11.17	18.38	10.52	22.05	9.91	16.12	16.58	9.38	12.73
II.	22.73	15.26	16.88	16.32	20.77	19.58	19.66	20.82	19.38	10.94	18.29	10.79	21.88	10.49	16.56	15.97	9.75	12.29
III.	22.62	15.52	16.12	16.74	20.57	19.49	19.40	20.65	19.03	10.59	17.14	10.66	21.46	10.35	15.94	14.54	9.88	12.21
IV.	22.39	16.43	18.53	17.91	21.22	19.81	19.81	20.83	19.04	10.95	17.38	11.12	21.16	10.96	—	15.95	9.85	12.81
V.	22.02	17.01	16.74	18.92	20.62	19.66	20.03	20.64	18.70	11.06	17.07	10.77	20.96	11.03	15.49	16.28	11.23	13.06
VI.	21.74	17.44	16.93	18.61	20.25	19.27	19.78	20.25	17.34	10.78	16.60	10.77	19.66	11.23	15.07	15.87	11.83	—
VII.	22.18	17.60	16.04	18.69	20.50	18.74	19.67	20.06	17.26	11.09	16.53	10.75	19.25	10.92	14.99	16.20	12.11	—
VIII.	22.47	17.22	15.93	18.59	20.14	18.28	19.41	20.17	17.16	11.68	15.66	10.39	18.01	11.37	14.83	16.86	14.41	—
IX.	21.94	15.87	16.17	19.55	19.51	18.40	—	19.68	16.32	11.86	14.26	10.68	16.01	11.16	14.95	16.70	14.68	—
X.	21.43	14.69	15.60	18.94	17.93	17.66	—	19.42	16.35	10.88	13.63	9.94	15.74	10.83	14.54	14.93	13.75	—
XI.	21.84	15.19	15.93	19.70	18.03	18.40	—	19.52	16.51	10.41	13.59	9.88	15.75	10.98	14.92	13.48	14.20	—
XII.	22.12	15.17	16.27	17.33	18.07	18.70	—	19.56	16.48	10.67	13.78	9.61	15.75	10.87	14.97	12.05	14.24	—
Évi átlag Moyenne annuelle	22.19	15.99	16.40	18.17	19.82	19.02	19.73	20.19	17.76	11.03	16.03	10.45	18.97	10.91	15.11	15.45	12.51	12.60
1920. I.	5.85	50.89	47.67	29.81	23.51	23.12	23.12	23.90	5.48	33.76	5.48	33.90	4.45	30.20	34.97	3.29	29.19	34.33
II.	4.99	50.89	43.89	31.65	22.85	22.47	22.47	23.23	4.49	29.55	4.49	32.42	3.66	30.26	—	2.69	27.43	35.57
III.	5.98	50.89	45.35	36.70	38.56	38.19	38.20	39.00	5.37	32.82	5.37	33.65	8.35	31.51	39.56	3.32	30.77	34.86
IV.	6.83	50.89	49.98	46.30	41.42	40.98	41.02	41.85	6.15	38.13	6.15	34.94	5.00	34.40	—	3.85	32.80	37.72
V.	7.14	50.89	54.21	50.69	41.94	41.50	41.50	42.38	6.42	40.21	6.42	36.95	5.23	38.90	43.21	4.05	39.20	—
VI.	8.57	50.89	53.21	46.51	42.98	42.54	42.54	43.44	7.71	41.86	7.71	39.46	6.28	41.96	44.12	4.85	36.52	46.17
VII.	9.81	50.89	48.73	50.41	39.85	39.43	39.43	40.26	12.00	39.86	12.00	32.02	6.62	36.63	—	5.11	30.55	41.33
VIII.	11.70	50.44	46.69	43.46	38.26	37.87	37.87	38.68	9.36	38.56	9.36	30.16	5.14	31.13	36.90	3.97	31.04	—
IX.	8.85	49.60	46.35	45.24	37.21	36.83	36.83	37.61	7.08	36.17	7.08	26.30	3.89	26.24	32.03	4.24	26.31	29.39
X.	6.58	43.06	40.23	45.28	46.31	38.07	45.60	47.38	5.26	32.36	5.26	25.01	2.89	23.05	34.67	3.16	17.92	26.06
XI.	5.02	37.91	33.85	48.60	46.29	45.50	44.30	48.08	4.02	28.04	4.02	21.20	2.21	19.49	27.45	2.51	15.63	21.82
XII.	4.70	35.35	32.02	32.19	42.52	34.77	40.53	44.30	3.76	28.35	3.76	18.34	2.07	17.27	25.18	2.44	14.37	20.24
Évi átlag Moyenne annuelle	6.64	47.40	48.33	43.01	38.08	37.56	37.01	35.31	5.78	34.93	5.78	30.05	3.79	28.92	33.11	3.35	27.14	32.43
1921. I.	4.47	35.04	33.03	32.77	43.49	42.24	41.85	45.02	3.57	30.55	14.55	17.10	14.31	16.43	25.63	10.82	13.29	19.95
II.	4.68	34.00	31.76	28.41	38.69	35.42	32.15	38.15	3.74	27.64	13.61	15.62	13.41	15.64	22.64	11.11	12.72	18.40
III.	6.82	34.78	31.00	28.88	38.91	36.42	32.01	37.53	5.41	27.66	16.80	16.44	16.37	15.65	24.17	11.93	12.74	19.00
IV.	9.02	32.06	25.17	25.58	36.56	32.25	32.67	34.22	7.21	25.32	18.71	14.71	17.36	13.98	20.19	14.97	11.28	17.33
V.	11.54	34.10	28.67	28.70	36.34	32.23	33.08	33.47	9.25	26.53	19.88	16.30	18.74	14.27	20.12	15.49	12.04	16.83
VI.	9.87	34.61	27.61	26.64	35.77	30.36	33.63	32.44	7.89	25.12	15.59	17.25	14.70	15.42	19.82	15.53	12.28	17.08
VII.	10.98	33.75	22.94	27.45	34.57	28.05	30.82	30.74	9.00	22.43	15.88	17.15	17.41	16.37	20.13	19.51	12.12	16.80
VIII.	18.31	32.46	22.05	26.69	33.92	27.26	32.09	29.88	14.25	19.33	16.92	16.95	17.78	15.41	19.56	19.36	11.03	15.89
IX.	15.17	26.94	23.41	27.90	29.87	26.42	30.16	28.94	11.46	18.89	13.83	15.14	13.70	15.19	19.60	17.03	10.57	14.66
X.	13.04	21.00	21.51	22.24	23.90	22.12	24.67	24.89	9.91	15.26	11.05	11.91	10.34	13.24	16.67	13.01	9.07	12.94
XI.	13.59	20.11	21.61	19.25	22.43	21.17	22.40	22.34	9.30	14.41	9.76	11.87	9.00	13.87	18.45	11.11	9.48	13.66
XII.	16.27	20.80	21.74	19.17	24.82	24.13	23.49	23.72	12.79	15.32	12.41	11.50	10.81	13.89	19.38	13.49	9.55	14.48
Évi átlag Moyenne annuelle	11.56	29.67	25.69	26.05	33.28	29.87	30.77	31.75	8.57	22.22	13.74	15.13	13.24	14.95	20.76	13.56	11.32	16.39
1922. I.	17.27	20.84	20.17	19.26	24.88	23.83	22.83	24.28	11.30	14.53	13.07	11.62	11.51	13.95	20.30	15.62	9.48	14.27
II.	18.37	24.01	23.53	23.31	29.91	28.03	28.18	27.68	12.88	18.16	13.59	13.09	12.43	15.50	21.99	16.27	10.76	15.73
III.	16.85	25.59	24.39	23.46	30.37	27.07	27.74	27.81	11.92	18.85	12.18	14.10	12.28	15.88	22.28	14.27	11.28	15.36
IV.	19.02	26.04	25.26	23.64	29.79	25.39	27.59	27.65	14.82	18.89	14.37	14.84	14.23	16.31	21.37	17.53	11.70	14.88
V.	21.68	26.14	25.17	24.43	29.85	25.74	27.94	28.88	15.51	19.96	15.82	14.99	15.65	17.40	22.60	19.27	12.17	15.50
VI.	20.70	24.52	21.36	22.39	27.50	24.66	25.74	26.68	11.96	17.07	17.05	14.89	17.51	16.97	21.54	18.61	12.05	15.17
VII.	19.23	24.74	21.03	23.70	28.66	24.23	26.05	26.89	11.97	15.41	16.22	14.10	19.94	16.37	21.57	17.23	12.66	16.70
VIII.	20.23	21.85	19.56	21.93	26.50	23.39	24.49	26.40	10.41	13.29	17.70	12.31	18.62	14.67	20.85	21.47	12.25	16.60
IX.	18.31	18.37	19.26	20.83	22.90	22.05	22.85	24.59	13.35	12.90	13.58	11.96	13.31	14.60	20.90	17.16	12.36	16.20
X.	22.39	18.39	20.81	23.06	25.55	25.24	24.80	25.61	14.71	13.90	14.10	11.09	13.21	14.35	22.10	—	13.62	18.14
XI.	20.59	19.91	21.75	21.97	25.41	25.96	25.93	26.82	13.58	15.71	13.82	11.29	13.18	15.54	22.81	—	14.03	18.09
XII.	22.19	19.84	22.76	22.31	25.61	26.25	25.48	27.86	15.47	15.94	14.60	11.34	14.44	15.03	22.22	13.78	14.43	18.30
Évi átlag Moyenne annuelle	20.20	22.49	22.08	22.41	27.16	25.03	25.74	26.74	14.43	16.21	14.67	12.98	14.68	16.56	21.66	14.67	12.27	16.24

¹⁾ 1 aranykorona = 1.1585365 pengő.

Év, hó Année, mois	Búza — Froment								Rozs Seigle		Árpa Orge		Zab — Avoine			Tengeri — Maïs		
	Budapest	Winnipeg	Chicago	Buenos-Ayres	Liverpool	Liverpool	Liverpool	Liverpool	Budapest	Minneapolis	Budapest	Winnipeg	Budapest	Winnipeg	Liverpool	Budapest	Chicago	Liverpool
	—	Manitoba Northern No 1	téli, 2-es sz. d'hiver, No 2.	Borletta	Manitoba 1-es sz. — No 1.	téli, 2-es sz. d'hiver, No 2.	La Plata	ausztráliai d'Australie	—	2-es sz. — No 2.	—	4-es sz., nyugati No 4. de l'ouest	—	2-es sz. fehér, nyugati No 2, de l'ouest	2-es sz. kanadai No 2, de Canada	—	kevert amerikai mélange, améri- cain	kevert amerikai mélange, améri- cain
1923. I. . .	20 75	19 70	21 61	21 98	24 95	24 81	24 71	27 20	13 58	15 80	13 00	11 48	13 12	15 06	21 59	13 12	13 97	17 89
II. . .	19 14	20 03	21 82	22 74	24 47	24 20	24 06	25 96	12 15	15 71	12 64	11 59	12 22	15 47	21 31	11 96	14 40	18 11
III. . .	17 75	20 51	21 95	21 80	24 38	23 97	23 95	26 04	11 33	14 82	10 45	11 67	12 16	15 82	21 22	9 97	14 48	18 05
IV. . .	21 04	21 95	22 90	21 99	25 72	—	25 39	27 85	13 23	15 56	11 13	12 34	13 38	16 81	22 15	10 94	15 77	19 54
V. . .	19 87	21 43	22 03	21 41	25 54	25 37	25 36	26 87	13 06	14 29	11 80	11 88	13 80	16 02	21 43	12 47	15 98	19 66
VI. . .	18 28	20 87	19 93	20 82	24 04	23 26	23 66	25 65	13 24	12 39	12 00	11 21	14 09	15 34	20 35	13 01	16 23	19 53
VII. . .	14 21	19 79	18 46	20 09	23 26	21 11	22 42	24 22	9 91	11 96	8 85	10 79	13 62	14 45	19 84	10 99	16 70	19 00
VIII. . .	13 22	20 67	18 69	19 02	22 79	20 84	20 94	22 67	8 58	12 18	8 92	11 72	11 74	14 70	18 79	11 24	17 09	—
IX. . .	14 47	19 21	19 66	19 13	23 96	21 71	21 72	23 18	9 86	12 68	9 59	10 93	9 85	14 27	19 89	11 01	17 45	17 25
X. . .	15 90	17 80	20 17	19 60	22 09	21 65	21 62	22 92	10 60	12 71	10 75	10 90	11 32	13 53	19 44	11 36	20 69	17 41
XI. . .	16 67	17 97	19 43	20 49	21 52	21 82	21 91	22 47	11 51	12 48	11 23	11 27	12 10	12 61	18 80	11 84	16 22	17 60
XII. . .	16 79	16 87	19 42	19 41	21 38	—	21 27	22 35	12 64	12 59	11 64	11 83	12 97	12 40	17 86	12 65	14 14	18 30
Évi átlag Moyenne annuelle	15 95	19 72	20 47	20 62	23 73	22 83	23 13	24 81	10 94	13 56	10 51	11 47	12 05	14 68	20 30	11 41	16 09	18 55
1924. I. . .	12 28	17 50	19 75	18 39	22 85	—	22 04	22 62	14 96	13 01	15 88	13 45	16 08	12 53	18 46	15 22	14 97	19 06
II. . .	19 54	18 04	20 27	18 17	23 63	—	22 18	23 08	15 82	12 76	17 21	13 24	17 46	12 94	19 30	15 57	15 53	20 63
III. . .	20 17	17 76	19 57	17 76	22 72	—	21 55	23 04	17 31	12 06	19 00	12 59	16 70	12 07	18 37	15 91	15 30	19 99
IV. . .	19 47	17 86	19 81	17 82	22 23	—	21 24	22 94	17 13	11 81	17 05	12 62	16 47	12 00	17 20	14 81	15 45	19 38
V. . .	18 46	19 04	20 16	18 76	22 10	—	21 42	23 31	16 95	12 21	16 38	13 45	17 91	12 61	17 20	14 56	15 27	18 56
VI. . .	16 88	20 74	20 78	20 33	23 46	—	22 13	23 79	14 46	13 58	16 05	14 33	17 28	13 12	17 31	15 03	16 88	17 93
VII. . .	21 98	24 71	22 82	23 17	26 54	25 35	24 90	25 97	19 42	15 11	18 31	17 47	21 15	15 06	19 04	19 54	20 81	—
VIII. . .	26 23	26 18	23 70	26 28	29 47	26 51	27 16	28 20	22 22	16 81	26 27	18 75	23 31	17 67	21 51	24 98	22 81	—
IX. . .	26 55	26 15	23 80	26 36	30 18	27 20	28 50	29 77	22 98	18 84	25 63	19 95	21 45	18 95	24 37	24 43	22 84	—
X. . .	28 94	28 75	26 22	30 43	33 73	30 27	32 45	32 51	27 59	23 00	25 52	19 68	24 14	18 63	26 17	24 17	21 36	25 66
XI. . .	30 45	30 08	27 70	29 60	33 69	31 03	32 54	33 46	27 34	24 24	27 13	18 28	26 06	18 71	24 90	16 22	21 99	—
XII. . .	33 46	31 93	30 40	29 43	35 08	29 75	33 01	34 53	28 24	26 29	27 61	18 85	26 97	20 25	26 23	16 94	24 21	—
Évi átlag Moyenne annuelle	23 42	23 22	22 88	22 58	26 87	28 04	25 53	26 70	20 51	16 60	21 10	16 05	20 72	15 52	20 21	18 75	18 94	20 08
1925. I. . .	40 19	35 48	34 11	33 48	39 50	37 05	39 87	36 67	32 83	29 60	27 97	20 24	28 88	21 71	27 48	19 82	24 70	—
II. . .	40 26	35 25	33 59	33 93	40 08	37 44	37 14	37 61	33 67	29 31	28 04	20 31	29 57	19 85	26 63	19 44	24 06	—
III. . .	35 75	31 40	30 88	32 94	37 18	34 75	34 61	35 21	30 46	23 85	24 80	17 44	27 86	16 43	24 29	16 76	22 47	—
IV. . .	35 14	27 94	27 41	29 67	32 37	30 80	31 56	31 66	31 41	20 45	23 70	16 26	27 98	15 69	21 68	16 85	19 93	23 73
V. . .	35 13	33 06	30 78	32 52	35 79	33 78	33 61	32 51	29 04	22 03	22 84	19 00	29 56	19 47	24 01	18 43	22 15	—
VI. . .	36 16	31 44	30 22	30 88	34 77	32 42	32 29	31 08	28 68	21 21	22 44	19 43	31 94	21 14	25 61	21 10	21 84	—
VII. . .	29 16	29 32	28 20	29 56	32 62	29 94	30 64	30 19	24 98	18 48	19 60	18 74	31 79	18 72	24 71	19 31	20 56	—
VIII. . .	26 54	30 54	29 71	30 76	34 61	31 56	32 08	32 11	19 62	19 81	19 18	17 97	19 30	17 96	23 44	18 49	20 05	20 80
IX. . .	25 72	25 37	27 97	28 02	29 80	29 28	29 42	31 92	18 36	16 09	16 85	14 16	15 07	15 82	22 58	17 26	18 09	20 19
X. . .	25 35	22 85	27 27	27 34	27 51	27 46	27 79	28 73	17 14	14 86	18 43	13 44	17 42	15 43	21 81	19 46	16 01	18 32
XI. . .	24 87	25 94	29 69	29 83	30 91	—	30 87	30 73	15 73	16 02	16 77	13 57	17 03	16 59	23 59	16 91	16 28	18 67
XII. . .	24 64	28 38	32 31	34 05	34 29	—	33 46	34 15	17 61	18 87	16 87	13 19	17 73	15 31	23 54	12 94	15 41	19 49
Évi átlag Moyenne annuelle	31 85	29 74	30 19	31 14	34 35	32 71	33 00	32 93	24 98	20 88	21 44	17 17	24 51	17 84	24 27	18 07	20 12	20 20
1926. I. . .	28 26	28 43	33 14	33 56	33 97	—	31 79	33 69	16 66	19 38	16 86	12 80	17 48	15 29	22 64	12 62	15 65	18 32
II. . .	27 52	27 95	31 89	32 25	32 56	30 58	28 84	32 22	15 96	17 31	16 64	12 25	17 69	14 52	21 01	12 50	14 89	16 63
III. . .	26 42	27 20	30 68	29 52	31 66	29 80	27 32	30 15	15 32	16 33	16 11	12 41	17 38	15 21	20 85	12 30	14 36	15 78
IV. . .	28 55	28 28	30 31	29 90	33 03	—	29 39	32 06	16 51	16 24	16 21	13 42	17 78	16 98	22 14	13 53	14 03	17 16
V. . .	28 99	27 80	29 99	29 35	32 84	28 77	29 94	32 42	16 18	15 97	16 76	13 22	18 44	15 85	21 87	14 15	13 97	16 33
VI. . .	30 39	27 90	28 48	29 66	32 35	29 09	30 08	32 46	16 24	17 62	17 10	13 77	19 23	16 23	22 09	16 00	13 98	16 70
VII. . .	27 79	28 75	26 32	29 92	32 73	29 17	30 44	32 15	17 27	19 85	16 52	13 93	19 58	15 82	21 36	17 42	15 41	18 35
VIII. . .	24 98	27 47	25 12	29 22	31 28	28 84	29 11	31 42	15 96	18 65	15 96	13 55	15 44	15 63	21 26	17 85	15 58	—
IX. . .	24 24	26 10	24 79	28 62	30 39	28 25	28 66	29 94	17 19	17 99	14 91	13 75	14 41	16 63	22 30	17 98	15 51	—

zet lényeges javulását mutatják. Liverpoolban (és Londonban) a kanadai búza ára ma már magasabb, mint a magyar búza budapesti ára, a mi a tengerentúli búza versenyképességének csökkenését jelenti. S ez nem a fuvardíjak emelkedésével függ össze — a IV. táblázat adatai

szerint az 1925. évben a tengeri fuvardíjak Amerikából Angliába alig haladták meg az 1913. évi nivót — hanem kétségtelen, hogy a tengerentúli búza megdrágult. Indokolja ezt egyébként a búzatermelésnek általános világgazdasági helyzete is. A háború után és

annak következtében az északamerikai (különösen a kanadai), az argentinai és az ausztráliai búzatermelés hatalmas arányú emelkedést mutatott, mely emelkedés hivatva volt és van arra, hogy a világtorgalomban az orosz búzát pótolja. A termelés ily arányú kiterjesztésének azonban ma már okvetlenül a termelési költségek emelkedésével kellett járnia. Erre vall az is, hogy különösen Argentínában és Ausztráliában, de az Egyesült-Államokban is, a termelési többletet csak részben érték el új területeknek a búzatermeléshez való bevonásával és a termelés-többlet másik része az átlagos hozadék emelkedésének, tehát a termelés intenzitása fejlesztésének köszönhető. A termelés intenzitásának növekedése pedig szükségképen maga után vonja a termelési költségek emelkedését. Kétségtelennek látszik, hogy az a hatalmas arányú különbség, mely a magyar — és általában középeurópai — búza, valamint az extenzíven termelő óriási tengerentúli búzatermő területek termelési költségei között a háború előtt fennállott, s a mely különbség volt tulajdonképen az, mely a középeurópai államokat a múlt század 70—80-as éveitől kezdve az agrárvámok behozatalára kényszerítette, ma már csökkenőben van.

Természetesen arról nincs még szó, hogy a magyar búza ezzel már ma is egyenlőrangú versenytársként léphetne fel a tengerentúli búzával pl. Angliában. A magyar búza budapesti jegyzése és a kanadai búza liverpooli jegyzése között az utóbbi hátrányára fennálló 8%-os különbség még távolról sem elegendő arra, hogy a magyar búza Liverpoolban vagy Londonban felvegye a versenyt. Ellenben máris konstatálható a magyar búzának aránylag elég biztató előrenyomulása a közelebbi nyugaton. Az 1926. év első tíz hónapjában Olaszországban, Németországban és Svájcban együttesen 700 ezer m. mázsát meghaladó búzamennyiséget sikerült elhelyezni s ez már a magyar búza fokozatos előretörését jelzi.

A búzán kívül a többi gabonafajok szerepe a világtorgalomban jóval kisebb jelentőségű. A II. táblázat a búzáéhoz hasonló részletességgel közli a rozsnak, árpának, zabnak és a tengerinek az árát is, azzal a különbséggel, hogy a budapesti aranykoronára átszámított árak mellett elegendőnek látszott a rozsnál és az árpánál egy (Winnipeg, illetőleg Minneapolis), a zabnál és a tengerinél

pedig két (Winnipeg, illetőleg Chicago és Liverpool) világpiaci árat ismertetni. A magyar kivitel szempontjából a rozs érdemli a legnagyobb figyelmet s nagyban és egészben itt is hasonló jelenségek észlelhetők, mint a búzánál, különösen, ha arányszámokban hasonlítjuk össze a magyar árakat a kanadai árakkal.

III. A rozs ára indexszámokban.

Prix du seigle en nombres-indices.

a) 1913. évi árak = 100. — *Prix de 1913 = 100.*

	Budapest	Minneapolis
1913	100	100
1924	115	150
1925	141	189

b) budapesti árak = 100

prix de Budapest = 100

	100	
1913	100	62
1924	100	81
1925	100	84

A rozs ára is tehát — mint látható — jelentékenyen nagyobb mérvben drágult Amerikában, mint nálunk. 1913-ban 38%-os különbség állott fenn Budapest és Minneapolis között s ez a különbség 1925-re 16%-ra csökkent.

A gabonaárakat részletesen ismertető táblázat mellett szükségesnek látszott a *tengeri fuvardíjakat* is külön táblázatban, visszatekintő adatokkal ismertetni, hiszen a tengeri fuvardíjak alakulása jelentősen befolyásolja a magyar gabona versenyképességét. A IV. sz. táblázat az Észak-Amerikából (Northern Range), La Plata kikötőkből és Ausztráliából Angliába szóló fuvardíjakat közli és pedig az eredeti shilling-jegyzéseket, mivel a magyar koronára való átszámításnak itt nem sok gyakorlati célja lett volna. Az összehasonlítás megkönnyebbítésére azonban a IV. tábla közli az 1913. évhez viszonyított indexszámokat is. A táblázatból kitűnik, hogy a háborús évek óriási fuvardíjai csak aránylag lassan közelednek a háború után a normálshoz s csak az 1922. évben kezdik, úgy ahogy megközelíteni az 1913. évi nivót. Az évi átlagok általában a háború után is meghaladják az 1913. év átlagát. Az 1926. év nyaratól kezdődő számottevő emelkedést az angol szén-sztrájk következtében beállott széndrágaság okozta, tehát kivételes és időleges jelenség.

IV. Gabona-fuvardíjak Nagybritanniába.

Prix de transport de blé à destination de la Grande-Bretagne.

Időszak <i>Epoque</i>	Búza és tengeri <i>Froment et maïs</i>				Búza <i>Froment</i>		Időszak <i>Epoque</i>	Búza és tengeri <i>Froment et maïs</i>				Búza <i>Froment</i>	
	Ész.-Ameriká- ból — des États- Unis (Northern Range)		La Plata kikötőkből des ports de La Plata		Ausztráliából <i>d'Australie</i>			Ész.-Ameriká- ból — des États- Unis (Northern Range)		La Plata kikötőkből des ports de La Plata		Ausztráliából <i>d'Australie</i>	
	Shilling, penny (480 lbs)	Indexszám — In- dice (1913. átlag moyenne = 100)	Shilling, penny (1016 kg)	Indexszám — In- dice (1913. átlag moyenne = 100)	Shilling, penny (1016 kg)	Indexszám — In- dice (1913. átlag moyenne = 100)		Shilling, penny (480 lbs)	Indexszám — In- dice (1913. átlag moyenne = 100)	Shilling, penny (1016 kg)	Indexszám — In- dice (1913. átlag moyenne = 100)	Shilling, penny (1016 kg)	Indexszám — In- dice (1913. átlag moyenne = 100)
1913. évi átlag <i>moyenne</i>	2/7	100	18/2	100	31/3	100	1924. I.	3/9	145	30/—	165	45/—	144
1914. " "	2/6	97	16/1	89	—	—	II.	4/—	155	31/3	172	46/3	148
1915. " "	9 4	361	69/7	383	—	—	III.	3/6	135	28/—	154	37/—	118
1916. " "	13/4	516	146/1	804	—	—	IV.	3/3	126	29/6	162	33 6	107
1917. " "	34/10	1.348	—	—	—	—	V.	3/—	116	27/—	149	31/3	100
1918. " "	46/—	1.781	—	—	—	—	VI.	3/—	116	23/6	129	31/3	100
1919. " "	—	—	198/8	1.090	—	—	VII.	2 6	97	24/6	135	32/6	104
1920. " "	10/2	400	96/10	533	133/10	428	VIII.	3/—	116	24/6	135	32/6	104
1921. " "	5/3	203	36/4	200	60/7	194	IX.	3/6	135	25/—	138	42/6	136
1922. I.	3/9	145	35/—	193	50/—	160	X.	3/—	116	22/—	121	46/3	148
II.	5/—	194	32/6	179	52/6	168	XI.	3/6	135	23/—	127	46 6	149
III.	4/0	155	27/6	151	50/—	160	XII.	3/3	126	26/—	143	44/6	142
IV.	3/9	145	30/—	165	47/6	152	Évi átlag						
V.	3/6	135	28/9	158	43/9	140	<i>Moyenne annuelle</i>	3/3	126	26/9	14	39/10	127
VI.	3/—	116	23/—	127	40/—	128	1925. I.	3/3	126	24/6	135	50/—	160
VII.	2/6	97	25/—	138	35/—	112	II.	3/—	116	20/—	110	47/6	152
VIII.	2/4	90	21/6	118	35/—	112	III.	2/10	110	16/3	89	40/—	128
IX.	2/3	87	21/6	118	35/—	112	IV.	2/9	106	16/—	88	35/—	112
X.	3/—	116	25/—	138	46/3	148	V.	3/—	116	15/6	85	35/—	112
XI.	3/—	116	28/9	158	47/6	152	VI.	2/—	77	13/6	74	29/—	93
XII.	3/6	135	27/—	149	45/—	144	VII.	2/6	97	17/6	96	27/6	88
Évi átlag							VIII.	2/3	87	17/6	96	40/—	128
<i>Moyenne annuelle</i>	3/4	129	27/1	149	44/—	141	IX.	2/9	106	15/3	84	41/—	131
1923. I.	2/6	97	21/7	119	42/6	136	X.	3/3	126	17/—	94	39/—	125
II.	2/6	97	20/6	113	40/—	128	XI.	3/3	126	20/6	113	41/—	131
III.	3/—	116	23/6	129	37/6	120	XII.	3/3	126	22/—	121	43/—	138
IV.	3/3	126	36/3	200	38/9	124	Évi átlag						
V.	2 6	97	28/6	157	33/9	108	<i>Moyenne annuelle</i>	2/10	110	18/—	99	39/—	125
VI.	2/3	87	22/—	121	32/6	104	1926. I.	2/4	90	15/—	83	36 3	116
VII.	2/6	97	21/—	116	32/6	104	II.	2/—	77	13/9	76	28/—	90
VIII.	2/6	97	20/—	110	32/6	104	III.	2/—	77	18/—	99	24/—	77
IX.	2/6	97	20/—	110	37/3	119	IV.	1/9	68	18/—	99	27/—	86
X.	3/—	116	17/3	95	37/6	120	V.	2/6	97	18/—	99	27/6	88
XI.	3/3	126	20/—	110	37/6	120	VI.	3/—	116	22/6	124	25/—	80
XII.	3/1	119	23/6	129	41/3	132	VII.	3/3	126	27/6	151	40/—	128
Évi átlag							VIII.	3/6	135	25/—	138	40/—	128
<i>Moyenne annuelle</i>	2/10	110	22/10	126	36/8	117	IX.	3/9	145	35/—	193	41/—	131

Szönyei Gyula dr.

A nagykereskedelmi árak.

Prix de gros.

Résumé. En octobre, le nombre-index des prix de gros de Hongrie a monté de 17.608 à 18.046 ou de 2.5%. L'augmentation s'est bornée, presque exclusivement, à la catégorie des articles alimentaires et des produits agricoles, dont l'indice moyen s'est élevé de 16.134 à 17.095, soit de 6%. Notamment, il y a eu une hausse sensible sur toutes les espèces de céréales et sur les farines, les pommes de terre, les oeufs; le veau, le porc et les bestiaux à corne ont aussi augmenté par rapport à septembre. En ce qui concerne les matières d'industrie, il n'y a pas eu de hausse notable que pour le charbon, mais l'effet en a été presque complètement contrebalancé par une nouvelle baisse du coton brut et des fils de coton, de sorte que l'indice industriel moyen a changé très peu.

Calculé en couronne-or, l'indice des prix de gros de Hongrie a monté de 1.22 à 1.25.

A magyar nagykereskedelmi árak indexszáma október hó folyamán 17.608-ról 18.046-ra emelkedett, ami 2.5%-nak felel meg. Az emelkedés jóformán kizárólag az élelmezési cikkek és mezőgazdasági termékek kategóriájánál jelentkezett, mert ennek az árucsoportnak az átlagos indexszáma 16.134-ről 17.095-re, vagyis kerekén 6%-kal emelkedett. Számottevő áremelkedés mutatkozott ugyanis a összes gabonaféléknél, lisztnél, burgonyánál, tojásnál és a multhavinál magasabban jegyezték a marha, borjú és a sertés árát is. Az ipari anyagok csoportjában jelentősebb drágulás csak a szénnél mutatkozott, de ennek hatását is csaknem teljesen ellensúlyozta a nyerspamutnak és a pamutfonalaknak újabb áresése, úgyhogy az átlagos ipari index alig változott.

A nagykereskedelmi áraknak aranykoronában számított indexszáma 1.22-ről 1.25-re emelkedett.

A nagykereskedelmi indexszám, mint ismeretes, az 1926. év első felében szakadatlanul

csökkent és míg az elmúlt év utolsó napján még 18.832 volt, 1926 június végén 17.612-re esett. A csökkenő irányzat júliusban szakadt meg először, amikor némi emelkedés következett be, de augusztusban ismét áresés mutatkozott és az index 17.562-vel elérte eddig észlelt legalacsonyabb pontját. Innen kezdve azután ismét emelkedés mutatkozik és október végére — mint láttuk — az index ismét meghaladja a tizennyolcezetet, aranykoronában pedig 1.25-öt. Úgy papírkoronában, mint aranykoronában számítva, az októberi árnívó csaknem pontosan megfelel az ez év februárinak. Az időközben — augusztusig — bekövetkezett olcsóbbodást tehát a szeptemberi és októberi áremelkedések teljesen kiegyenlítették.

Nagykereskedelmi árak index-számai.

Nombres-indices des prix de gros en Hongrie. (1913 = 1).

Időpont Epoque	Élelmezési cikkek és mezőgazdasági termékek <i>Produits agricoles, art. alimentaires</i>	Ipari anyagok és termékek <i>Matières nécessaires à l'industrie, produits in- dustriels</i>	Összes árú átlaga <i>Moyenne de toutes les marchandises</i>
a) papírkoronaalapon <i>sur la base de la couronne-papier</i>			
1924 XII. 31 . . .	22.940	23.883	23.466
1925 XII. 31 . . .	17.447	19.929	18.832
1926 I. 31 . . .	16.517	19.747	18.319
II. 28 . . .	16.270	19.428	18.031
III. 31 . . .	15.913	19.275	17.788
IV. 30 . . .	16.148	18.901	17.683
V. 31 . . .	16.300	18.681	17.628
VI. 30 . . .	16.260	18.684	17.612
VII. 31 . . .	16.517	18.728	17.750
VIII. 31 . . .	16.062	18.752	17.562
IX. 30 . . .	16.134	18.777	17.608
X. 31 . . .	17.095	18.801	18.046
b) aranykoronaalapon — <i>sur la base de la couronne-or</i>			
1924 XII. 31 . . .	1.56	1.63	1.60
1925 XII. 31 . . .	1.20	1.38	1.30
1926 I. 31 . . .	1.14	1.36	1.27
II. 28 . . .	1.13	1.35	1.25
III. 31 . . .	1.10	1.33	1.23
IV. 30 . . .	1.12	1.31	1.23
V. 31 . . .	1.12	1.29	1.22
VI. 30 . . .	1.13	1.29	1.22
VII. 31 . . .	1.14	1.30	1.23
VIII. 31 . . .	1.12	1.30	1.22
IX. 30 . . .	1.12	1.30	1.22
X. 31 . . .	1.18	1.30	1.25

A létfenntartási költségek.

Coût de la vie.

Résumé. En octobre, par suite de la hausse du charbon et des vivres, le nombre-index du coût de la vie s'est élevé de 14.593 à 14.883, soit de 2°/. L'augmentation des loyers de novembre ne figurant pas dans l'indice du 31 octobre, celui des loyers ne présentait pas de changement par rapport à septembre; le nombre-indice des frais d'habillement n'a pas varié non plus. Non compris les loyers, l'indice du coût de la vie a monté de 16.675 à 17.057.

Calculé en couronne or et y compris les loyers, l'indice s'est élevé de 101 à 103, et sans les loyers, de 116 à 118.

A szeptember hó 30-tól október hó 31-ig eltelt hónap alatt a létfenntartási költségek indexszáma — hasonlóan a nagykereskedelmi indexhez — szintén emelkedett, mégpedig 14.593-ról 14.883-ra. Ez kerekén 2°/_o-nak felel meg. Az emelkedést az élelmezésnek, valamint a fűtésnek a drágulása idézte elő. Az élelmezési költségek emelkedésében főrésze volt a hús, a tojás, a kenyér és a cukor némi drágulásának, melyek együttes hatása az élelmezési költségek indexszámát 16.189-ről 16.431-re emelte. A fűtési (és világítási) költségek indexszáma ugrásszerűen emelkedett 17.506-ról 18.933-ra, ami a szén és tűzifa drágulásának a következménye. A szén- és fadrágulást részben természetes ok, a fűtési szezonnak a megindulása idézte elő, a szén-drágulásnál azonban ennél jelentősebben éreztette hatását az angol szénsztrájk következtében a szénpiacokon világszerte uralkodó feszültség, mely néhol szinte a szénínség jellegét öltötte magára.

Változatlan maradt október 31-én a ruházkodás, valamint a lakás költségeinek az index-

száma. Az utóbbi nem változott, mert a november 1-i lakásbéremelés csak a novemberi index számításánál lesz figyelembe vehető. A lakbér költségeit teljesen figyelmen kívül hagyva, a létfenntartási költségek indexszáma 16.675-ről 17.057-re emelkedett.

Aranykoronában számítva a létfenntartási költségek indexszáma lakbérrel együtt októberben 101-ről 104-re, lakbér nélkül pedig 116-ról 118-ra emelkedett.

Egy négytagú munkáscsalád heti kiadásainak alakulása index-számokban.

Formation des dépenses hebdomadaires d'une famille ouvrière de 4 membres, en nombres-indices.
(1913 = 1).

Időpont Epoque	Élelmezés Alimentation	Ruházat Habillement	Fűtés és világítás Chauffage, éclairage	Lakás Logement	Összes hetiköltség Frais hebdomadaires totaux	Összes hetiköltség a lakásbér nélkül Frais hebdomadaires totaux sans le loyer
a) Papírkorona alapon Sur la base de la couronne-papier						
1924 XII/31	21322	24435	17998	3697	17103	21834
1925 XII/31	16714	19024	18094	6597	14743	17306
1926 I/31	16087	19024	18094	6597	14418	16879
II/28	16471	18552	17926	6960	14625	17037
III/31	16668	18552	17926	6960	14728	17172
IV/30	16322	18502	17674	6960	14512	16889
V/31	16122	18273	17674	7975	14623	16714
VI/30	16298	18273	17590	7975	14704	16822
VII/31	16546	18273	17506	7975	14823	16978
VIII/31	15997	18273	17506	7975	14538	16608
IX/30	16189	17915	17506	7975	14593	16675
X/31	16431	17915	18933	7975	14883	17057
b) Aranykorona alapon Sur la base de la couronne-or						
1924 XII/31	145	166	123	025	116	149
1925 XII/31	115	131	125	046	102	119
1926 I/31	111	131	125	046	100	117
II/28	114	128	124	048	101	118
III/31	115	128	124	048	102	119
IV/30	113	128	123	048	101	117
V/31	111	126	122	055	101	115
VI/30	113	127	122	055	102	116
VII/31	115	127	121	055	103	118
VIII/31	111	127	122	055	101	115
IX/30	112	124	122	055	101	116
X/31	114	124	131	055	104	118

A pénzügyi betétek.

Dépôts en banque.

Résumé. En octobre, l'effectif des dépôts d'épargne placés à la Caisse d'épargne postale et aux 13 principaux établissements de crédit de Budapest s'est élevé de 5·2 millions de couronnes-or, et celui des dépôts sur comptes courants, de 27·6 millions. Le montant des dépôts d'épargne était 185·8 millions de couronnes-or; celui des dépôts sur comptes courants, 414·4 millions. A la fin d'octobre, les dépôts d'épargne atteignaient 21·5% de l'effectif de 1913, et les dépôts sur comptes courants, 56·1%.

A postatakarékpénztárnál és a budapesti 13 legnagyobb pénzügyi intézménynél elhelyezett betétek összege a havi kisarányú emelkedés után október folyamán ismét számottevően emelkedett és pedig a takarékbetétek összege 5·2 millió aranykoronával, a folyószámlabetétek összege pedig 27·6 millió aranykoronával. A közölt táblából kitűnik, hogy a takarékbetétek álladéka október 31-én 185·8 millió aranykorona volt, a folyószámlabetéteké pedig 414·4 millió aranykorona s így a kettőnek együttes összege már eléri a 600 millió aranykoronát. Meg kell itt jegyezni, hogy szakkörökből származó egyes vélemények a betéteknek a statisztikai hivatal által kimutatott összegét magasnak találják. Ezzel kapcsolatosan itt csak annyit kell megállapítani, hogy adatait a hivatal az érdekelt pénzügyi intézetektől közvetlenül kapja meg s azokat összegezte, változatlanul közli. Az adatok a szanálás kezdőpontjától kezdve lassú és ha természetesen nem is teljesen egyenletes, de mindenesetre az urásszerű kilengésektől teljesen mentes, folytonos emelkedés után érték el a mai nívót. Magától értetődik, hogy

tévedés lenne az adatokból arra következtetni, hogy a szanálási időszak alatt félmilliárd aranykoronát meghaladó új tőke képződött volna az országban. A betétek emelkedése leginkább azt jelzi, hogy a gazdasági káosz alatt kivont tőkék megmaradt és ma már kétségtelenül gyarapodó része fokozatosan ismét visszakerül a gazdasági élet természetes csatornáiba. Ez a folyamat ma is előrehaladóban van és — különösen a magánkamatláb további csökkenése esetén — a jövőben való folytatására is számítani lehet, hiszen a betétek ma is még csak alig több mint egy harmadát érték el a háború előtti álladéknak.

A betétek alakulása. — Formation des dépôts.

Megjelölés Désignation	1925	1 9 2 6				
	XII. 31	VII. 31	VIII. 31	IX. 30	X. 31	
a) millió aranykoronában en millions de couronnes-or						
Takarékbetétek — Dépôts d'épargne	123·4	170·4	176·9	180·6	185·8	
Folyószámlabeté- tek — Dépôts sur comptes courants	326·5	375·0	389·9	386·8	414·4	
Együtt — Ensemble	449·9	545·4	566·8	567·4	600·2	
b) index-számokban — en nombres-indices (1913. = 100)						
Takarékbetétek — Dépôts d'épargne	14·3	19·7	20·4	20·9	21·5	
Folyószámlabeté- tek — Dépôts sur comptes courants	44·2	50·8	52·8	52·3	56·1	
Együtt — Ensemble	28·1	34·0	35·3	35·4	37·5	

A részvények értéke.

Valeur des actions.

Résumé. L'indice caractérisant la fluctuation du cours des valeurs cotées à la Bourse de Budapest a augmenté d'une façon notable en octobre. En ne tenant compte des changements de capitaux que jusqu'à la limite des droits de priorité d'achat touchant l'effectif de 1913, l'indice ainsi calculé s'est élevé de 12·5 à 14·0; ce qui signifie qu'au 31 octobre, les actions valaient, en grande moyenne, 14% du placement de valeur calculé sur la base de 1913, contre 12·5% fin septembre. La proportion de l'augmentation correspond à 12%. En tenant compte de l'accroissement total de capitaux, — donc non seulement jusqu'à la limite des droits de priorité d'achat affectant l'effectif d'actions de 1913, — l'indice de Bourse a monté de 17·9 à 20·1.

A részvényindex, mely a budapesti tőzsdén jegyzett részvények árfolyamhullámzását jelzi, október hó folyamán számottevő emelkedést mutat. Az időközi tőkeváltozásokat csak az 1913. évi állományt érintő elővételi jogok határáig véve figyelembe, az ily módon számított index 12·5-ről 14·0-ra emelkedett, vagyis a részvények nagy átlagban október 31-én 14%-át érték az 1913. évi alapon számított

értékbefektetésnek, míg az előző hó végén csak 12·5%-át. A havi emelkedés aránya 12%-nak felel meg. Az árfolyamemelkedés a jegyzés szerinti összes kategóriáknál mutatkozott és legnagyobb arányú volt a textilipari vállalatoknál (32·7%), a takarékpénztáraknál (26·3%), a közlekedési vállalatoknál (24·6%) és a biztosítótársaságoknál (24·5%). Legkisebb arányban a bankrészvények emelkedtek, mindössze 8·6%-kal. Ha a tőzsdeindexet úgy számítjuk, hogy az időközi tőkeszaporulatot nemcsak az 1913. évi részvényállományt érintő elővételi jogok határáig, hanem teljes egészében vesszük számba, az ily módon számított index 17·9-ről 20·1-re emelkedett.

Részvényindex.

Indice d'actions.

(1913 = 100).

Megjelölés <i>Désignation</i>	1925	1 9 2 6				
	XII. 31	VII. 31	VIII. 31	IX. 30	X. 31	
a) Az 1913. évi részvény- állományt érintő változá- sok számbavételével a) <i>En tenant compte des changements affectant l'ef- fectif d'actions de 1913 .</i>	10·2	10·3	12·0	12·5	14·0	
b) Az összes tőkeváltozá- sok számbavételével b) <i>En tenant compte des changements totaux de capitaux</i>	14·0	14·8	17·3	17·9	20·1	

Fizetésektelenségek.

Insolvabilités.

Résumé. Les données des insolvabilités déclarées en octobre présentant un accroissement par rapport à septembre, la ligne des cas de crise a monté, après s'être fort abaissée à partir de mai dernier.

L'accroissement fut considérable à chaque forme d'insolvabilité. Il a été de 36% pour l'ensemble des cas, et particulièrement fort, (46%), pour les faillites. Mais il ne s'agit que de moindres insolvabilités, car le montant des passifs déclarés a augmenté bien moins (de 23%) que le nombre des cas.

Az október havában bejelentett új fizetésektelenségek adatai az előző hónapoz képest

jelentékeny emelkedést mutatnak s így a válság eseteknek folyó évi május havától kezdődőleg erősen lefelé ívelődő vonala ismét emelkedő irányt vett. A következő hónapok adatai fogják csak megmutatni, hogy a javulás megszakadása pillanatnyi-e, vagy pedig egy emelkedő tendencia kezdőpontját jelenti.

Az emelkedés a fizetésektelenségek minden egyes megnyilvánulási formájánál elég jelentékenynek mondható s az összes eseteket egybefoglalva 36%-ot tesz. Különösen nagyarányú volt az emelkedés a csődöknél (46%). Kedvező körülménynek látszik mégis, hogy a bejelentett passzívák összege az esetek számának emelkedésénél jóval kisebb arányú növekedést (23%) mutat, ami azt jelenti, hogy kisebb státuszú inzulvenciák kerültek bejelen-

tésre, amely körülmény különösen az OHE-nél bejelentett magán- és a bíróságoknál nyitott kényszeregyességeknél konstatálható.

Az új fizetéseképtelenségeknek egyes szakmák szerinti megoszlása, valamint a főváros és vidék szerinti aránya az előző hónapokhoz képest lényegesebb változást nem mutat s ma már az eddigi adatok alapján állandóknak tekinthetjük azokat a részesedési arányokat, amelyek a főszakmáknak, illetve a területre szeknek válságadóját jelzik.

Erős csökkenés látható a befejezett esetek számát illetően; az előző havi 166 esettel szemben október folyamán az OHE, a P. K.

közbenjárásával, illetőleg a bíróságok előtt összesen 143 eset nyert befejezést 65 milliárd aktívával és 106 milliárd passzívával. A nagyarányú csökkenés elsősorban az OHE-nél lebonyolított eljárások számának erős visszaesése folytán állt elő, ahol az előző havi 94 esettel szemben októberben csak 76 eset fejeződött be. Ezt a körülményt természetesnek kell tartanunk, mivel május havától kezdve a fenti fórum előtt bejelentett fizetéseképtelenségek száma is hónapról hónapra csökkent s a befejezett eseteknek a lebonyolítási idő (1—2 hó) elteltével a bejelentett esetekkel való párhuzamos csökkenése következik be.

1. 1926 október havában előfordult új fizetéseképtelenségek.

Nouvelles insolvabilités en octobre 1926.

Foglalkozási főcsoport <i>Groupes de professions</i>	Az OHE-nél, ill. PK-nál bejelentett						A bíróságnál nyitott				Összes új egyes- ségek — <i>Non- veaux concor- dats ensemble</i>		Az összes új esetek <i>Nouvelles insolvabi- lités ensemble</i>
	magánegyessegek — <i>Concordats privés</i>			kényszeregyességek — <i>Concord. judic.</i>			kényszeregyességek <i>Conc. judic. ouverts devant les tribunaux</i>						
	déclarés à l'OHE., ¹⁾ respectiv. à la PK. ²⁾												
	száma — <i>nombre</i>	aktívái <i>actif</i>	passzívái <i>passif</i>	száma — <i>nombre</i>	aktívái <i>actif</i>	passzívái <i>passif</i>	száma — <i>nombre</i>	aktívái <i>actif</i>	passzívái <i>passif</i>	aktívái <i>actif</i>	passzívái <i>passif</i>		
millió kor. — <i>en millions de cour.</i>												millió korona <i>en millions de cour.</i>	
Mezőgazdaság — <i>Economie rurale</i>	—	—	—	—	—	—	1	3	³⁾ 358	³⁾ 666	358	666	4
Budapest . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ipar — <i>Industrie</i>	—	—	—	8	12.065	18.224	6	2	1.481	3.456	13.546	21.680	16
Budapest . . .	—	—	—	7	11.038	17.216	4	—	—	—	11.038	17.216	11
Kereskedelem — <i>Commerce</i>	28	7.368	12.793	70	19.828	41.383	13	4	282	876	27.478	55.052	115
Budapest . . .	12	5.863	10.171	29	10.556	22.507	8	—	—	—	16.419	32.678	49
Pénz, hitel, biztosítás <i>Établ. de crédit et assurance</i>	—	—	—	1	1.183	1.652	—	—	—	—	1.183	1.652	1
Budapest . . .	—	—	—	1	1.183	1.652	—	—	—	—	1.183	1.652	1
Egyéb — <i>Autres</i>	—	—	—	—	—	—	2	2	366	602	366	602	4
Budapest . . .	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Összesen — <i>Total</i>	28	7.368	12.793	79	33.076	61.259	22	11	2.487	5.600	42.931	79.652	140
Budapest . . .	12	5.863	10.171	37	22.777	41.375	13	—	—	—	28.640	51.546	62

¹⁾ Association générale pour la protection du crédit.

²⁾ Centrale des établissements de crédit.

³⁾ Egy esetben az aktíva és passzíva ismeretlen. — Pour un cas, l'actif et le passif sont inconnus.

2. Az 1926. év október havában lebonyolítást nyert fizetéseképtelenségek.

Insolvabilités terminées en octobre 1926.

Foglalkozási csoport Groupe de professions	A befejezéshez jutott összes fizetésképtelenségek <i>Insolvabilités totales terminées</i>			A befejezett összes fizetésképtelenségekből : <i>Sur les insolvabilités totales terminées :</i>							
	száma nombre	aktívái actifs millió koronában en millions de cour.	passzívái passifs millió koronában en millions de cour.	az OHE, ill. PK által lebonyolított egyességek <i>accords réglés par l'OHE¹⁾, respectivement par la PK²⁾</i>	a bíróságoknál befejezett						
					kényszeregyességek <i>concord. judic.</i>			csődök <i>faillites</i>			
					<i>terminés aux tribunaux</i>						
	száma nombre	aktívái actifs millió koronában en millions de cour.	passzívái passifs millió koronában en millions de cour.	száma nombre	aktívái actifs millió koronában en millions de cour.	passzívái passifs millió koronában en millions de cour.	száma nombre	száma nombre	aktívái actifs millió koronában en millions de cour.	passzívái passifs millió koronában en millions de cour.	száma nombre
Mezőgazdaság — <i>Agriculture . . .</i>	5	8.735	16.450	—	—	—	5	8.735	16.450	—	—
Budapest	1	1.696	2.686	—	—	—	1	1.696	2.686	—	—
Ipar — <i>Industrie .</i>	21	28.629	39.436	8	18.305	21.891	11	10.324	17.545	2	2
Budapest	9	23.750	33.067	3	14.588	18.102	5	9.162	14.965	1	1
Kereskedelem — <i>Commerce . . .</i>	111	26.831	49.040	68	19.677	38.578	25	7.154	10.462	18	18
Budapest	39	18.408	33.408	28	12.522	24.960	8	5.886	8.448	3	3
Pénz.hitel,biztosítás <i>Crédit, assurance</i>	1	58	52	—	—	—	1	58	52	—	—
Budapest	1	58	52	—	—	—	1	58	52	—	—
Egyéb foglalkozás <i>Autr. professions</i>	5	886	1.212	—	—	—	5	886	1.212	—	—
Budapest	1	26	66	—	—	—	1	26	66	—	—
Összesen — <i>au total</i>	143	65.139	106.190	76	37.982	60.469	47	27.157	45.721	20	20
Budapest	51	43.938	69.279	31	27.110	43.062	16	16.828	26.217	4	4

¹⁾ Association pour la protection du crédit. — ²⁾ Centrale des établissements de crédit.

A jegyintézetek aranytartaléka, bankjegyforgalma és kamatlába.

Réserve-or, circulation de billets et taux en banque des Banques d'émission de billets.

A különböző államok központi bankjainak aranytartalékában és bankjegyforgalmában a háború mélyreható változásokat idézett elő. A bankjegyforgalomnál — különösen a hadviselő államokban — eddig nem tapasztalt méretű emelkedés állott be, miután az illető államok hadi kiadásai tekintélyes részét infláció útján fedezték. A bankjegyforgalom emelkedése tapasztalható volt a semleges államokban is, az emelkedés azonban korántsem volt olyan arányú, mint a hadviselő államokban. A jegypénz korlátlan szaporításának természetes következménye gyanánt a pénzárfolyam erős esése állott be, bár ez az árfolyamhanyatlás korántsem állt arányban a jegyszaporítás mértékével. Köztudomású ugyanis, hogy a pénz elértéktelenedése a szaporítás mértékét nem követi párhuzamosan, egy bizonyos ponton túl azonban a pénzárfolyam esése viszont sokkal gyorsabb ütemű lesz, mint amelyet a jegypénzszaporítás indokolna. Ezt a körülményt táblázatunk adatai is igazolják, amenny-

nyiben a felsorolt országok mindegyikében — Bulgáriát kivéve — a pénzforgalom tényleges, aranyban kifejezett értékösszege jelentékeny arányban emelkedett, ami a pénzár-folyamnak a jegyszaporítás mértékével párhuzamos csökkenése esetén nem következhetett volna be.

A pénzforgalom tényleges értékének növekedése — egyéb okokon kívül — jórészt az áraknak igen erős emelkedésével van összefüggésben.

A táblázatban felsorolt országok közül rendkívül jelentékeny volt a bankjegyforgalom aranyértékösszegének emelkedése Nagy-Britanniában (több mint 1000%), továbbá Svájcban, Svédországban és az Amerikai Egyesült-Államokban. Ha az egyes országok jegyforgalmának értékösszegeit egymáshoz viszonyítjuk, igen eltérő arányszámokat kapunk. Belgium pénzforgalmának értékösszege például több mint négyszerese a jóval népesebb Lengyelországnak, s több mint kétszerese a

Aranytartalék, bankjegyforgalom és bankkamatláb alakulása.

Réserve-or, circulation de billets de banque et taux en banque.

Államok megnevezése <i>Pays</i>	1913 XII. 31.			1925 XII. 31.			1926 III. 31.			1926 VI. 30.			1926 IX. 30.		
	aranytartalék <i>réserve-or</i>	bankjegyforgalom <i>billets de b. en circulation</i>	kamatláb <i>taux en banque</i>	aranytartalék <i>réserve-or</i>	bankjegyforgalom <i>billets de b. en circulation</i>	kamatláb <i>taux en banque</i>	aranytartalék <i>réserve-or</i>	bankjegyforgalom <i>billets de b. en circulation</i>	kamatláb <i>taux en banque</i>	aranytartalék <i>réserve-or</i>	bankjegyforgalom <i>billets de b. en circulation</i>	kamatláb <i>taux en banque</i>	aranytartalék <i>réserve-or</i>	bankjegyforgalom <i>billets de b. en circulation</i>	kamatláb <i>taux en banque</i>
	millió arany- koronában <i>en millions de couron- nes-or</i>		‰	millió arany- koronában <i>en millions de couron- nes-or</i>		‰	millió arany- koronában <i>en millions de couron- nes-or</i>		‰	millió arany- koronában <i>en millions de couron- nes-or</i>		‰	millió arany- koronában <i>en millions de couron- nes-or</i>		‰
Ausztria — <i>Autriche</i>	—	—	—	10	617	9	10	566	7.5	13	581	7.5	33	601	7
Belgium — <i>Belgique</i>	237	1014	5.88	260	1742	7	260	1714	7.5	260	1139	7	260	1275	7
Bulgária — <i>Bulgarie</i>	52	180	6.5	39	131	10	40	122	10	40	127	10	41 ¹⁾	130	10
Cseh-Szlovákia <i>Tchéco-Slovaquie</i>	—	—	—	134	1239	6.5	134	1045	6	135	1055	6	134	1098	6
Dánia — <i>Danemark</i>	96	201	5.75	276	536	5.5	276	529	5.5	276	522	5	276	494	5
Amerikai Egy.-Államok <i>Etats-Unis d'Amérique</i>	741	5281	—	14104	13595	3.5	14430	12750	4	14766	13002	3.5	14627	13047	4
Franciaország — <i>France</i>	3341	5428	4	5271	9396	6	5271	9189	6	5271	7806	6	5271	7731	7.5
Hollandia — <i>Pays-Bas</i>	299	620	4.52	877	1666	3.5	849	1643	3.5	845	1628	3.5	830	1655	3.5
Sz. H. Sz. királyság <i>Royaume S. C. S.</i>	—	—	—	72	528	6	74	492	6	76	477	6	79	498	6
Japán — <i>Japon</i>	551	1048	6.6	2600	3557	7.3	2600	2859	7.3	2795	2957	7.3	2785 ¹⁾	2907	7.3
Lengyelország — <i>Pologne</i>	—	—	—	127	439	12	127	509	12	128	416	12	128	314	10
Magyarorsz. — <i>Hongrie</i>	—	—	—	51	358	7	73	233	7	104	343	7	146	382	6
Nagybritannia — <i>Grande-Bretagne</i>	841	711	4.77	3473	9223	5	3526	9175	5	3610	9116	5	3742	8911	5
Németorsz. — <i>Allemagne</i>	1380	3060	5.87	1425	3489	9	1759	3725	7	1761	3502	6.5	1886	3836	6
Norvégia — <i>Norvège</i>	58	143	5.5	194	363	5	194	370	6	194	374	5.5	194	354	5
Olaszország — <i>Italie</i>	1418	2644	5.5	1640	4158	7	1641	4021	7	1642	3688	7	1080	3246	7
Románia — <i>Roumanie</i>	144	415	6	239	457	6	240	429	6	241	442	6	242	536	6
Spanyolorsz. — <i>Espagne</i>	456	1834	4.5	2410	3102	5	2410	3025	5	2412	3366	5	2428	3292	5
Svájc — <i>Suisse</i>	162	298	4.81	444	832	3.5	397	762	3.5	398	762	3.5	415	793	3.5
Svédország — <i>Suède</i>	135	309	5.5	304	700	4.5	304	697	4.5	301	698	4.5	298	723	4.5

¹⁾ Előző havi adat. — *Donnée du mois précédent.*

Romániában vagy a Sz. H. Sz. államban forgalomban levő pénz értékösszegének. Ezek az aránytalanságok megvannak a különböző országoknak bármely sorrendben való összehasonlításánál, ha csak a lélekszámot vesszük alapul. Annak a megállapításához azonban, hogy valamely országban a többi országokhoz viszonyítottan alacsony-e vagy magas a pénzforgalom nagysága, az illető országok lélekszámán kívül főleg a gazdasági élet fejlettségi fokát, valamint azt a körülményt kell figyelembe vennünk, hogy az illető ország gazdasági szervezete mennyire tudja magát a készpénzhasználatról függetleníteni.

Az aranytartalékot illetőleg minden országban jelentékenynek mondható a növekedés. Az Egyesült-Államokban ez az emelkedés óriási arányú volt s közel 2000%-ot tett. Nagymértékű növekedést mutat még Anglia (kb. 370%), valamint az összes semleges államok

aranytartaléka. A háború folyamán főleg ezek az államok voltak a hadviselő országok szállítói, minek folyamánként az arany felhalmozódása is ezekben az országokban következett be.

A bankkamatláb és a pénzfolyam alakulása közötti tudvalevő összefüggés szerint, a kamatláb emelkedése rendszerint követi — bizonyos időbeli távolságban és bizonyos mérséklettel — az árfolyamcsökkenést.

Ennek megfelelően igen magas volt a kamatláb az inflációs évek alatt főleg Németországban, de Ausztriában és Magyarországon is szokatlanul magas kamattételek voltak érvényben.

A bankjegyforgalom korlátozása, illetőleg ezzel összefüggőleg a pénzfolyam stabilitása a kamatláb alakulására is mérséklőleg hatott s ma már a legtöbb országban alig áll felette a kamatláb a békebelinek.

◎ KONZULI JELENTÉSEK ◎

A Magyar Statisztikai Szemlében az egyes államokról megjelent utolsó konzuli jelentések:

Állam neve	Évf.	Old.	Állam neve	Évf.	Old.	Állam neve	Évf.	Old.	Állam neve	Évf.	Old.
Amerikai Egyesült- Államok	1925	212	Dánia	1925	420	Mexikó	1926	634	Románia	1926	317
Ausztria	1926	573	Észtország	1926	534	Nagybritannia	1925	98	Sz. H. Sz. Állam	1925	506
Bajorország	1926	465	Finnország	1925	376	Németbirodalom	1926	371	Spanyolország	1925	424
Bulgária	1926	526	Kanada	1926	110	Norvégia	1925	421	Svájc	1926	470
Cseh-Szlovákia	1926	223	Lengyelország	1925	370	Olaszország	1925	508	Törökország	1926	322
			Lettország	1925	372	Oroszország	1925	117			

Amerikai Egyesült-Államok.

Etats-Unis d'Amérique.

A new-yorki m. kir. főkonzulátus 1925. évi gazdasági jelentése.

Az 1925. év általános gazdasági szempontokból jó eredménnyel zárult. Az ipari, mezőgazdasági, kereskedelmi és az üzleti viszonyok kedvezően alakultak. A mezőgazdasági helyzet egészségesebb, jobb és kilátásaiban is sokkal kedvezőbb volt, mint hosszú idők óta. Az ipari termelés általánosságban 10–20%-kal nagyobb volt, mint egy évvel azelőtt és sok esetben elérte, vagy meghaladta a háború utáni konjunktúra-termelést. A kiskereskedelem terjeszkedett és a nagykereskedelmi viszonyok is javultak 1924-gyel szemben. A mezőgazdasági népesség ismét eszközölhetett bevásárlásokat, ami az általános gazdasági helyzetnek hasznára vált. Pénzügyi tekintetben az év nagy eredményeket mutat fel. A bankbetétek magasabbak voltak, mint eddig és az állam aranykészlete, az aranykivitel fokozódása ellenére megnőtt. A pénzügyi piacon több mint 1 milliárd dollár értékű külföldi részvény és tekintélyes mennyiségű külföldi rövidlejáratú kölcsön helyeztetett el.

Politikai tekintetben az év nem hozott semmi újat. Coolidge elnök munkássága általánosságban közmegelegedést keltett. A kongresszusban az ellenzék csak kis szerephez jutott; tekintettel ugyanis az általános jólétre, a közvélemény nem tűrte meg a mesterséges zavarcsinálást. A kormánynak az idegen államokkal kötött kölcsöntörlesztési szerződése a pénzügyi körök által kedvezően ítéltettek meg.

Az 1925. évnek azonban voltak kedvezőtlen oldalai is. A bankbukások ugyanis folytatódtak az elmúlt év folyamán is, sőt a nyugati részeken a helyzet néhol még rosszabbra is fordult.

Általában azonban a kilátások nagyon kedvezőek. A bankok elegendő tőkével rendelkeznek, úgyhogy kölcsöneiket szükség esetén még az eddiginél is nagyobb mértékben kiterjeszthetik. Bár némely árucikkben felhalmozódás is észlelhető, ez a jelenség még nem öltött oly mértéket, hogy néhány esetet kivéve, a kereslet csökkenését vonta volna maga után.

Az építőipar az egyedüli, mely tevékenységével néhol átlépte a kellő mértéket. A kereskedelem és üzlet általános alapjai egészségesek.

Östermelés.

Mezőgazdaság. Az 1925. év általánosságban mérsékelt javulást hozott a mezőgazdaság részére, amely 1921-ben katasztrofális helyzetbe került, azóta azonban évről-évre lassú haladást mutatott a normális viszonyok felé. A mezőgazdasági termelés a múlt évben általában a szükséglettel arányosan alakult. A különböző feleslegek, amelyek 1920 óta oly nyomasztóan hatottak a piacra, többnyire felhasználtattak. Ennek következtében a mezőgazdasági termékek ára is emelkedett, sőt az irányzat egyes termelési ágakban (gyapjú, kukorica, tavaszi búza stb.) a termelés kiterjesztésére mutat.

Az 1925. évnek természetesen kedvezőtlen oldalai is voltak a mezőgazdaság egyes ágaira, illetőleg egyes vidékekre nézve. Szárazság sújtott 15, főleg déli államot. A téli búza nem hozott kielégítő termést. Általában a búzát termelő farmerek helyzete teljes ellentétben állott az előző évi helyzettel. Az előző évben ugyanis a kiváló termésen kívül az az előnyük is megvolt, hogy a világ búzatermése jóval alatta maradt a szokottnak és így a búzaárak természetesen magasak voltak. Az 1925. évben pedig a világ búzatermése jóval meghaladta, viszont az Egyesült-Államoké nem érte el az átlagost. Míg 1924-ben a hektáronkénti átlagos terméseredmény 11.1 métermázs volt, 1925-ben csak 8.6 métermázsát tett ki. Ilyenformán, habár a búzával bevetett terület nagyobb volt az előző évinél, a terméseredmény csak 181,390.500 métermázsát tett ki a 234,772.500 métermázsát kitevő 1924. évi terméssel szemben. Az egész termés alig nagyobb az év folyamán belföldön felhasznált mennyiségnél. A veszteség legnagyobb része a téli búzára esett. A meglehetősen nagy kiterjedésű bevetett terület-

ből, a kedvezőtlen időjárás következtében, 22·2%-nak termése kiveszett és a megmaradt területen is sokat szenvedett a termés tavasszal a szárazságtól. A tavaszi búza, mely kezdetben nagy termést ígért, a rozsa következtében nem váltotta be a reményeket. Kedvezőtlen jelenség nyilvánult meg az év folyamán a pénzügyi nehézségekben is, amelyekkel a nyugati vidékeken állattenyésztéssel foglalkozó gazdák küzdöttek. Az adósságok likvidálása ugyan haladást mutat, de az 1921. évi válság utóhatásai még ma is érezhetők.

Tekintélyes javulás mutatkozott a mezőgazdasági termékekből származó jövedelemben, különösen a búzát termelő és sertésenyésztéssel foglalkozó vidékeken. Az általános mezőgazdasági jövedelem a múltévi 11·3 milliárd dollárról 12·1 milliárdra emelkedett, a javulás tehát 7%-ot tett ki. Ez a jövedelem jóval nagyobb a mezőgazdasági krízis éve alatt nyert jövedelemnél, de még nem éri el a normális éveket.

Az összes vetemények átlagos *terméseredménye* 1925-ben csak 0·4%-kal maradt a legutóbbi 10 évi átlag alatt, mindazonáltal a lakosság számához viszonyítva a terméseredmény 3·3%-kal volt kevesebb a legutolsó 5 év átlagos termésénél. A 737,912,500 métermázsát kitevő tengeritermés majdnem egyengyeddel volt több minőség tekintetében, pedig sokkal jobb volt az előző évi termésnél, de nem érte el a megelőző 4 év átlagos terméseredményét. A zabnak és árpanak terméseredménye 219,450,500 métermázsa, illetőleg 47,353,400 métermázsa volt, ami a legutóbbi 5 évi átlagos terméssel szemben 11, illetőleg 25%-os emelkedést jelent. Szénában a terméseredmény 1918 óta 1925-ben volt a legkisebb és csak 98,100,000 tonnára rúgott. A gyapottermést 15,600,000 balere becsülik, amelyhez hasonló rekordtermés csak 1911-ben és 1914-ben következett be. A termés minősége azonban a kedvezőtlen időjárás és a szedési időszakban beállott munkahiány miatt nem kiváló. Az 1924. és 1925. évi termés megcáfolta azt a félelmet, hogy a gyapotzsizsik az Egyesült-Államok gyapottermését hátrányosan befolyásolhatná. A 88,697,500 métermázsát kitevő burgonyatermés a legkisebb 1919 óta, az előző évi termésnél pedig 24%-kal volt kevesebb és minősége is szokatlanul rossz volt. Ez az alacsony terméseredmény részben a több éven keresztül folytatott túltermelés és alacsony árak következtében korlátozott termelésnek, részben fagyásból származó károknak tulajdonítható. A gyümölcs és konyhavetemények termése, főleg a szárazság következtében és a konyhaveteményekkel bevetett terület csökkenése folytán, általában nagyon mérsékelt volt, a nagy belföldi és külföldi kereslet következtében azonban pénzügyileg kedvezően zárult.

Állattenyésztés. Az állattenyésztés rendszerint a mezőgazdánál levő etetésre alkalmas gabonafelesleg mennyiségével hozható összefüggésbe. Ha ez a gabonafelesleg nagy (mint 1920-ban és 1921-ben), az állattenyésztés nagyobb mértéket ölt; ennek megfelelően

1921 után túltenyésztés következett be, de 1925-ben az állatállomány ismét normálissá vált, aminek következtében az állattenyésztéssel foglalkozó gazdák kedvezőbb helyzetbe kerültek. A birkaállomány az év folyamán egymillió darabbal szaporodott, úgyhogy a gyapjútermelés 5%-kal többet tett ki, mint 1924-ben.

Bányászat. A *köszénbányászat* termelése 1925-ben 43 millió tonnával haladta meg az előző évi termelést és 526 millió tonnát tett ki. Az árak az év végén szilárdak voltak.

A köszénbányászat az 1925. szeptember elsején beállott sztrájk következtében nehézségekkel küzd. A köszénkészletek elfogytak és a fogyasztók kezén csak nagyon kevés maradt. A sztrájk előidézésének egyik főoka az Unióba tartozó és az Unióba nem tartozó bányák termelési költségeiben fennálló nagy különbség volt. Az előbbieket nem voltak versenyképesek az utóbbiakkal szemben, ennek következtében az Unióba tartozó bányák a bányászokkal kötött szerződés lejártakor a magas munkabéreket nem akarták újból megadni. A sztrájk az elmúlt év utolsó négy hónapjában változatlanul tartott.

Réz-bányászat. Az amerikai rézbányák 25 millió dollárral több jövedelemre tettek szert a múlt évben, mint 1924-ben; ez főleg az áralakulásnak az eredménye. A termelés nagyobb volt, mint bármikor és a fogyasztás is sokkal nagyobb volt, mint 1924-ben. A világ réztermelésének legnagyobb része amerikai tőke által ellenőrzött bányákból származott. A belföldi fogyasztás szintén igen nagy volt, a külföldi azonban a szokottnál alacsonyabb maradt.

A *cin*-piac főleg az Egyesült-Államokban uralkodó üzleti viszonyoktól függ. Az összes többi országok fogyasztása oly csekély, hogy az azokban történt változás nem lehet hatással a cinpiacra. A cinfogyasztás általánosságban meghaladja a termelést, aminek következtében a készletek hosszú idők óta a legalacsonyabbak és az árak is emelkedtek. Az 1925. évi átlagos árak 25%-kal haladják meg az előző évi árakat és a háború óta 1925-ben voltak a legmagasabbak.

A termelés és a fogyasztás *óloban* is meghaladta az eddigi maximumot, ami az automobil- és az építkezési ipar nagy aktivitásával magyarázható. A készletek jelenleg nagyon csekélyek. Az Egyesült-Államok termelése 1925-ben 628,000 tonna volt az 1924. évi 590,000 tonnával szemben.

A *cink*-termelés, amely 590,000 tonnát tett ki, szintén magasabb volt az előző évben termelt 536,000 tonnánál.

Ipar.

Az ipari tevékenységet az elmúlt év folyamán az általános jólét és az olcsó hitel nagymértékben felfejlesztette. A termelés általában a piaci szükséglethez igazodott. Az 1925. évben termelési rekorderedményt ért el az acél-, réz-, automobil-, pneumatik-, építő-, selyem- és a faipar.

Vas- és acélipar. A vas- és acélipar szempontjából az év kedvezően zárult. Az acélingottermelés 45 millió tonnát tett ki. Ez a rekordtermelés az előző évit 20%-kal haladta meg és valamivel több az 1917. háborús év eredményénél is. Az öntöttvas 36·3 millió tonnával, azaz 18%-kal haladta meg az 1924. évi termelést. A tárgyalt iparág jelenleg teljesítőképeségének 85%-ával dolgozik és minthogy a megrendelések növekvőben vannak, kilátásai a jövőre is határozottan kedvezőek.

Építőipar. Az általános ipari tevékenység szempontjából nagy jelentőséggel bírt az építkezések nagy száma. Az ezekre fordított kiadások 6·5 milliárd dollárra becsültek, ami az előző évhez viszonyítva 25%-os növekedést jelent. A nagy építkezési tevékenység ellenére az építőanyagárak állandók voltak, sőt a munkabérek, melyek az elmúlt évek folyamán komoly akadályt jelentettek ez ipar terjeszkedésére, alig emelkedtek valamivel. Bérharc, illetőleg munkáshiány nem fordult elő az év folyamán, mindazonáltal kétséges, hogy az építőipar ily nagyarányú tevékenysége fenntartható-e.

Automobilipar. 1925 folyamán az automobilipar termelés tekintetében új rekordot állított fel. A gyártott 4,325.000 darab gépjármű az 1924. évi eredményt 19%-kal haladja meg. A megnövekedett kereslet főleg az olcsóbb áraknak, újabb technikai tökéletesbítéseknek, elsősorban pedig a kedvező vásárlási feltételeknek köszönhető. A külföldi kereslet állandóan növekvőben van. Az elmúlt évben kivitt 550.000 motoros jármű 44%-os növekedést jelent az előző évi kivitellel szemben és 12%-a a gyártott járművek összes számának. A legnagyobb vásárló Ausztrália volt, utána pedig Argentina, Angolország, Kanada és Brazília következett.

Mezőgazdasági gépipar. A mezőgazdasági gépek iránti külföldi kereslet általában nagyon jó volt. A keresletben Argentina vezetett, de a többi délamerikai országok kereslete is nagyobb volt az előző évinél. Az európai országok közül különösen említésre méltó Oroszország, mely bevásárlásait majdnem a háború előtti mértékben eszközölte. A többi európai államra vonatkozólag nem következett be különösebb változás, eltekintve attól, hogy a nyugati országok kereslete valamivel nagyobb, a balti országok és néhány kelet-európai ország kereslete pedig valamivel kisebb volt az előző évi keresletnél. A Dél-Afrikába irányuló kivitel nagyon élénk volt, míg a távol keletre irányuló kivitelen nem állott be változás az előző évihez viszonyítva. A kivitelenre kerülő mezőgazdasági gépek $\frac{1}{3}$ -át traktorok képezték; a traktorok után a második helyet ekék, a harmadik helyet pedig aratógépek foglalták el.

Szövőipar. A szövőipar részére az 1925. év távolról sem volt kedvező, különösen a pénzügyi helyzetet tekintve. Ez az iparág ugyanis annyi felesleges géppel rendelkezik, hogy a nagy verseny miatt

nem jut kielégítő haszonhoz. Egyedül a selyemipar részére volt az év kedvező. A gyapjúipar egyes ágai elegendően voltak foglalkoztatva, más ágai azonban csak éppen hogy el voltak látva munkával.

Gyapot- és gyapjűszövőipar. A gyapotiparra nézve az 1925. év egy kis könnyebbülést hozott; ami a gyapotszövőipar bevételeinek mérsékelt javulásában is kifejezésre jut. A helyzeten az a körülmény is segített, hogy a gyárak meg tudtak felelni a finomabb árú cikkek iránt mutatkozó növekedő keresletnek.

Az 1925. esztendő a legkedvezőbb volt a selyemipar történetében. Nagyobb mennyiségű selyem dolgoztatott fel, mint valaha. A feldolgozott selyem mennyisége körülbelül 27,216.000 mm. A szövőszékek száma egyre növekvőben van. A selyemipar tevékenységét különösen a divat lendítette fel.

Az Egyesült-Államok a műselyemiparban jelenleg az első helyet foglalják el. Ez az iparág az utolsó esztendőkből hatalmas haladást mutathat fel. A műselyemárúk minősége egyre javult és még jelenleg is azok javítására törekszenek.

Bőr- és cipőipar. A cipőipar jelenleg 90%-os kapacitással dolgozik. Az év első 11 hónapjában 300 millió pár cipőt gyártottak, ami az előző év ugyanezen időszakához viszonyítva 5%-os emelkedést jelent. A feldolgozott bőr 80%-a jutott a cipőipar részére. Az 1925. évi termelés körülbelül egyenlő, a feldolgozás valamivel nagyobb volt az előző évinél, úgyhogy a különbözet az év elején meglevő feleslegekből került ki. Ezáltal a meglevő nagy feleslegek a legutóbbi két évben körülbelül felére csökkentek. A bőr ipar helyzete tehát kedvezőbb és az árak szilárdak. Különösen az olcsó árúk iránt nagy a kereslet.

A kaucsuk-ipar helyzete 1925-ben a nyerskaucsukárak nagymértékű ingadozása következtében nagyon bizonytalan volt.

A villamosáramfejlesztő-ipar az utolsó időben a legfontosabb iparágak közé tartozott. Az Egyesült-Államok népességének 54·4%-a (63 millió ember) használja ma a villamosáramot világítási, fűtési és egyéb célokra, az egész iparnak pedig $\frac{2}{3}$ -a van villamosáramra berendezve. Az egy lakosra jutó áramtermelés ugyan 1902-től 1925-ig 32 kilowattórától 528-ra emelkedett, mindamellett a villamosáramfejlesztő-ipar még mindig fejlődésének kezdetén áll. A kereslet naponta nő. A villamosáramfejlesztő-iparba fektetett tőke körülbelül 7 milliárd dollárra becsülhető. Az 1925. év ismét rekorderedményeket hozott ez iparág számára. A termelés, mely 59·5 milliárd kilowattórát tett ki, 5·1 milliárd kilowattórával haladta meg az 1924. évi termelést. Az év folyamán 1,370.556 személlyel szaporodott az előfizetők szám. Megjegyzendő, hogy míg a fejlesztett áramból egyedül 27·6% ment világítási célokra, az ebből származó jövedelem az egész jövedelem 67·3%-a volt. A villamosáramfejlesztő-ipar a különböző független társulatok egyesítésére törekszik; 1925 folyamán

több összeolvadás történt. Ennek köszönhető nagyrészt, hogy a villamosáram-szolgálat költségei általánosan csökkennek és jelenleg a háborúelőtti áraknál, az általánosságban bekövetkezett drágaság dacára 9%-kal alacsonyabbak.

Kőolaj. Az elmúlt év a kőolajtermelőkre nézve általánosságban jó eredményeket hozott. A kőolajtermékek fogyasztása 1920 óta hatalmasan megnőtt; a benzinszükséglet 120%-kal emelkedett. A petróleumfogyasztás 74, a gépolajfogyasztás 25%-kal nőtt. 1925-ben úgy a belföldi, mint a külföldi kereslet 20%-kal volt magasabb, mint 1924-ben. A termelés 674 millió mm-át (1924-ben 635 millió mm-át) tett ki. A benzinárakban az év közepén esés állott be, ami a túltermelésnek tulajdonítható. A finomítók körülbelül 660 millió mm nyers kőolajat használtak fel, ami az előző évihez viszonyítva 15%-os emelkedésnek felel meg. A termelt benzin mennyisége 229 millió mm; ez a mennyiség az előző évben termelt 189 millió mm-hoz viszonyítva 21%-os emelkedést jelent.

Az *aluminium* felhasználása mindig nagyobb méreteket ölt; valószínű, hogy a fogyasztás el fogja érni a rézfogyasztás mértékét.

Kereskedelem és közlekedés.

Külkereskedelem. 1925-ben a külkereskedelmi mérleg 684 millió dollár kiviteli többlettel zárult; a 4.908 millió dollárt kitevő kivitellel szemben a behozatal értéke 4.224 millió dollár volt. A kiviteli többlet kisebb az 1924. évinél, amely 980 millió dollárt ért el. Az 1925. év az első ebben az évtizedben, amelyben az aranykivitel meghaladta a behozatalt.

Behozatal. A behozatal 17%-kal való növekedése részint a lakosság nagyobb vásárlóerejének, részint azonban fontos árucikkek (kaucsuk, kávé, cin, gyapju) tekintélyes áremelkedésének tulajdonítható. A legnagyobb áremelkedés a kaucsuk- valamint a kávéáraknál történt. Ezek az áremelkedések csak részben egyenlítődték ki némely árucikk árcsökkenése által, amelyek között a legtekintélyesebb a cukornak több mint 35%-os áresése. A behozatal nagy osztályaiból az elkészített élelmiszerek behozatala csökkent, ami azonban főleg a cukor áresésének tudható be. Nyers élelmiszerek behozatala 15%-kal növekedett a kávé áremelkedése folytán. A félgyártmányok behozatala 17%-kal növekedett meg, a készgyártmányok behozatala azonban csak 5%-kal volt több, mint 1924-ben. Az Egyesült-Államok lakossága vásárlóerejének megnövekedését az a körülmény mutatja legjobban, hogy majdnem az összes árucikkek behozatala mennyiségileg is megnövekedett. A növekedés a legtöbb esetben 10%-ot meghalad, sőt némely árucikknál (selyem, cukor, kaucsuk, gyapjú, papiros, szörme, bőrök, dohány, cin) 25%-nál is több.

A behozatalban Ázsia áll első helyen, az innen származó behozatal 40%-kal nőtt meg. Az északamerikai államokból származó behozatal csökkenése a

cukor árcsökkenésével magyarázható. A délamerikai és európai behozatal 13%-kal növekedett.

Kivitel. Az elmúlt évben az Egyesült-Államok kivitele 7%-kal növekedett az előző évhez viszonyítva. A 4.908 millió dollár értékű export a legnagyobb 1920 óta. A kivitel növekedése legnagyobb részben a nagyobb mennyiségnek és nem a magasabb áraknak köszönhető. Említésreméltó, hogy a kész cikkek kivitele majdnem az összes ágakban újból tekintélyesen növekedett. Különösen tekintélyes az automobilkivitel 60%-os fejlődése, aminek következtében az automobil a kivitelben az első helyek egyikére került és egyedül a gyapot és a kőolajtermékek exportjának értéke által haladtatott meg. A kiviteli többlet csökkenését az is magyarázza, hogy 1925-ben az általános jólét nagyobb volt, mint 1924-ben, úgyhogy a kivitel 7%-os emelkedésével szemben a behozatal emelkedése 17%-ot tett ki, igaz azonban, hogy a behozatal emelkedésének a fele a magasabb áraknak tulajdonítható. Az 1925 évi kivitel az előző évihez viszonyítva 13%-os emelkedést mutat a nyersanyagok, csekély csökkenést az élelmiszerek és 12%-os emelkedést mind a félgyártmányok, mind a kész árucikkek kivitelénél. A nyersanyagok kivitele még jobban növekedett volna, ha a gyapot — a legfontosabb tétel — ára nem csökkent volna. A gyapotexport ugyanis mennyiség tekintetében 40%-kal, érték tekintetében azonban csak 25%-kal növekedett az előző évhez viszonyítva. Az élelmiszerek kivitele mennyiségben nagyban csökkent, de a magasabb árak következtében az értékben alig állott be csökkenés. A búza- és liszt kivitel egyharmaddal volt kevesebb, mint 1924-ben. A kész ipari termékek kivitelében majdnem az összes árucikkeknek tekintélyes növekedés állott be. A már említett automobilexport megnövekedése főleg a világ gazdasági helyzetének általános javulásával, az autók leszállított árával és az eddig meg nem nyitott piacok felhasználásával magyarázható. Az automobilkivitel az előző évihez viszonyítva 36%-kal emelkedett Belgium, 700%-kal Dánia, 30%-kal Norvégia, 154%-kal Brazília és 260%-kal Anglia felé. A gépkivitel (a villamos és mezőgazdasági gépeket nem számítva) 20%-kal növekedett értékben. A mezőgazdasági gépek kivitele 25%-kal emelkedett, a villamos gépeké ellenben az eddigi folytonos emelkedéssel ellentétben nem növekedett az előző évhez viszonyítva. A rézkivitel növekedése folytatódott az elmúlt év folyamán is, ami az európai helyzet további javulásának tulajdonítható. A pneumatikkivitel $\frac{1}{3}$ -dal nőtt meg mennyiségileg. A gyapotból készült árucikkek kivitele, mely 1924-ben csökkent, ismét tekintélyesen megnövekedett. A fontosabb kivitelre kerülő árucikkek közül egyedül a fa, vas és acél kivitele csökkent.

A kivitel az összes világrészek felé (Ázsia kivételével) nagyobb volt, mint 1924-ben. Tekintettel azonban Kubának a cukor áresése következtében beállott gyenge vásárló erejére és a rossz kanadai ter-

mérésre, az északamerikai államokba irányuló kivitel csak nagyon csekély emelkedést mutat. Ázsiában a csökkenés főleg a Japánba és Kínába irányuló kivitelnél történt, de még így is az Ázsiába irányuló 1925 évi kivitel értéke majdnem négyszer olyan nagy volt, mint 1913-ban. Az Európába irányuló export főleg élelmiszerekből és nyersanyagokból állott és 14%-kal nőtt. Az Oroszországba irányuló kivitel, melynek legtekintélyesebb tétele gyapot volt, 50%-kal növekedett. Az Európába irányuló nyersanyagkivitel megnövekedése a normálisabb kereskedelmi viszony felvételét jelenti az európai államokkal szemben. A nyersanyagkivitel az 1921. évi 948 millió dollárról 1924-ben 1.326 millió dollárra emelkedett. Az elmúlt év első 10 hónapjában a nyersanyagkivitel 1.089 millió dollárt tett ki, ami több mint 13%-os emelkedést jelent az előző év hasonló időszakához viszonyítva. Európa jelenleg 75%-át veszi fel a kivitelre kerülő ipari szükségletekre szánt nyersanyagoknak.

Az Unió és Magyarország között a kereskedelem legnagyobb része a new-yorki kikötőn keresztül bonyolítatik le. 1925 első 11 hónapjában e kikötőn keresztül 400.888 dollár értékű áru hozatott be Magyarországból, míg az előző év 12 hónapjában behozott áru 532.853 dollár értéket képviselt. 10.000 dolláron felüli értékben importáltattak Magyarországból a következő árúk:

Áru megnevezése	Dollár
Baromfi	142.259
Nyers toll	14.657
Himzett vagy csipkével ellátott gyapot ruhanemű	31.448
Száritott bab	24.507
Különféle növényi gyógyszer	15.788
Hámozott és hámozatlan dió	12.993
Vörös heremag	11.286
Örlött és örletlen paprika	11.203
Olajtartalmú magvak	10.281

Vasutak. Az elmúlt esztendő a közlekedési vállalatokra nézve különösen kedvező volt. A közlekedési vállalatok az év második felében beállott kivételes nagy forgalom és nagymértékű takarékoság által tiszta bevételüket ismét tetemesen emelhették. Az 1925-ben nyert bevétel körülbelül 1.130 millió dollárra becsülhető, viszonyítva az 1924-ben, illetőleg 1923-ban elért 987, ill. 984 millió dollár bevételhez. Az 1925. évi bevétel a befektetett tőkének 4,8%-os kamatozását jelenti.

A jövedelem évről-évre való növeléséhez a teheráruforgalom emelkedése is hozzájárult, amely 6%-kal volt nagyobb az előző évinél. Ezenkívül számbajött a forgalmi kiadások csökkentése is.

A vasutak 1925 első 50 hetében 49,508.997 teherkocsiszállítmányt bonyolítottak le az 1924. évi 46,986,455 teherkocsiszállítmánnyal szemben.

Tengerhajózás. A világ tengerhajózása ismét egy újabb évet élt át a depresszió jegyében. A már úgyis tekintélyes, tétlenül heverő tonnaürtalomhoz újabb került. Ezzel szemben a tengeri kereskedelem alig javult valamivel. A tétlenül heverő tonnaürtalom mult év júliusáig 1,000.000 tonnával növekedett; megjegyzendő azonban, hogy ennek az ürtalomnak nagy része ismét foglalkoztatva lett az év második felében. Az Egyesült-Államok tétlenül heverő tonnaürtartalma azonban csak 30.000 tonnával (1%-kal) növekedett 1925 folyamán. Kedvezőbb jelenség az Egyesült-Államok tengerentúli kereskedelmének fejlődése. 1925 első felében a külföldre irányuló áruforgalom 1,272.000 tonnával, azaz 9%-kal nőtt, a külföldről jövő forgalom pedig 1,083.000 tonnával, azaz 11%-kal emelkedett. Megemlítendő a magánszemélyek birtokában levő tengerhajózás kiterjeszkedése, amelyben 248.000 tonnát kitevő 4 hajózási vonal, azaz az American Export Lines, az American Palmetto Line, California Orient Line és a Pan-America Line vásároltatott meg a kormánytól magánérdekeltségek által.

Pénzügy.

1925 folyamán a pénzügyi helyzetben több változás következett be. Az 1925. év a pénzintézetek nagy részére nézve rendkívül nagy jövedelmet hozott. A kedvező helyzet a bankrészcvények jelentős emelkedésében is mutatkozott. A pénzintézetek átlagos jövedelme 12%-ot tett ki.

Hitel. A bankkölcsönök terjedelme nagyban megnövekedett és 1.079 millió dollárral nagyobb értéket képviselt, mint 1924-ben. E kölcsönök legnagyobb része részvények és értékpapírok által fedezettett és főleg értékpapírok vételére szolgált. Az iparnak és kereskedelemnek kevés idegen tőkére volt szüksége. Bár a kereskedelem aktivitása nagyobb volt, a máról holnapra való vásárlás szokássá vált. Ezt a kitűnő vasúti szolgálat is elősegítette, úgyhogy a készletek felhalmozódása szükségtelenné vált. A kereskedelem ezenkívül pénzügyileg is erősebb, idegen tőkéktől kevésbé függő kezekben van. A megnőtt kölcsön-szükségletet a bankok főleg 3 forrásból fedezték: elsősorban értékpapírokban eszközölt befektetéseiket 187 millió dollárral csökkentették, másodsorban a Federal Reserve Banknál levő kölcsöneiket 373 millió dollárral növelték és végül betéteik is nőttek 516 millió dollárral.

Kamatláb. A pénzintézetek nagy jövedelmének dacára az év folyamán a kamatlábak alacsonyok voltak. Különösen alacsonyok maradtak a pénzügyi központokban, de alacsonyok voltak általában az egész államban is.

Bankbukások. Habár az általános bankhelyzet kedvező volt, az év folyamán kedvezőtlen jelenségek is merültek fel, ami főleg a bankbukásokban nyilvánult meg. Az 1924. évi helyzet, melynek folyamán

760 bankbukás történt, nagyon javult, de az elmúlt évben mégis körülbelül 500 bank bukott meg. A bukások legnagyobb része különösen a nyugati és a dél-nyugati államokra volt lokalizálva. Az ország más részeiben a bukások elkerülésére több bankösszeolvadás történt. Ezek a bukások az 1921-ben beállott kedvezőtlen mezőgazdasági helyzetnek tulajdoníthatók. Az elmúlt 5 évben több mint 2000 mezőgazdasági érdekeltséggel bíró bank bukott meg. Másik oka a bankok túlnagy száma, valamint az alaptőke csekély volta volt. Az Egyesült-Államokban általánosságban minden 3500 emberre esik egy bank. Vannak államok, így például North-Dakota, ahol minden 700 emberre jut egy pénzintézet. A bukott bankok legnagyobb része 25.000 dollárnál kevesebb alaptőkével rendelkezett. Alig történt bankbukás viszont oly bankoknál, melyek alaptőkéje 250.000 dollár vagy annál több volt.

Államadósság. A rendelkezésre álló tőke nagyságának és olcsóságának egyik oka az Egyesült-Államok rövidlejáratú kötelezvényeinek nagyfokú redukciójában kereshető. 1921. június 30-án fenti kötelezvényekből 7.193 millió dollár értékű volt forgalomban, míg 1925 október hó 31-én már csak 2.704 millió dollár volt a kintlévő kötelezvények értéke. Bár az ilyformán felszabadított tőke egy része hosszúlejáratú kölcsönökbe fektettetett is be, feltehető, hogy egy nagy része ismét rövidlejáratú hitelben keresett elhelyezést és így számottevő tényezővé vált a rövidlejáratú hitel igények kielégítésére. Az Egyesült-Államok köztartozása 1925-ben 20.226 millió dollárt tett ki, viszonyítva az 1924. évi 20.982 millió és 1920. évi 26.596 millió dollárt kitevő köztartozásokhoz.

Új kibocsátások. Új kibocsátások 1925 folyamán körülbelül egymilliárd dollárral haladták meg az előző évi kibocsátásokat és november 30-ig 7.4 milliárd dollárt tettek ki, összehasonlítva az előző év egész folyamán 6.3 milliárd dollár értékben történt kibocsátásokkal.

Külföldi kölcsön. Pénzügyi és bankügyi tekintetben a külföldi viszonylatok szorosabbá váltak 1925 folyamán. Ez különösen a Bank of Englanddal fennálló viszonyra vonatkozik, amennyiben e bankintézet részére egy tekintélyes hitel nyitattott a Federal Reserve Bank útján. A kereskedelmi bankok szintén nagyobb bizalommal bonyolítottak le külföldi üzleteket, tekintettel arra, hogy Anglia visszatért az aranyalapra. A pénzintézetek ugyan nem állítottak fel külföldi fiókokat, de emelték a külföldi levelezőiknek számát. Amerikai bankok nagy mennyiségben vásároltak külföldi váltókat és külföldi bankpapirokat, úgyhogy oly nagy mértékben lettek érdekelve a külföldi pénzügyi piacokon, amilyent még röviddel azelőtt nem tartottak volna kívánatosnak.

A külföldi államok kormányainak 1925 folyamán adott kölcsönök csekély csökkenést mutatnak az előző évihez képest, viszont a külföldi kibocsátások

egész összege, az állami, városi és magáncégek kölcsöneit beleértve, tekintélyes emelkedést mutat, amennyiben az 1924. évi 1.210 millió dollárról 1.346 millió dollárra emelkedett. Az európai kibocsátások 680 millió dollárt tettek ki az előző évi 520 millió dollárral szemben. A Kanada számára folyósított új kölcsönök meghaladták a 180 millió dollárt és a dél-amerikai kölcsön 175 millió dollárt tett ki, ugyanennek egy része az Uniónak Délamerikában levő társaságai számára ment. Az európai országok kormányai közül a következőknek nyújtott kölcsön 1925-ben:

Olaszország	100 millió dollár
Belgium	50 " "
Lengyelország	35 " "
Norvégia	30 " "
Dánia	30 " "
Cseh-Szlovákia	25 " "
Finnország	10 " "

A magyar népszövetségi kölcsön legalacsonyabb jegyzését április 15-én (87), legmagasabb jegyzését október 16-án (98 $\frac{1}{2}$) érte el, míg a városi kölcsön október hóban 91 $\frac{1}{4}$ -del, december hóban 87 $\frac{3}{4}$ -del jegyeztetett legmagasabban, illetőleg legalacsonyabban.

Munkaügyi és megélhetési viszonyok.

Az 1925. évet a munkabér drágasága és a pénz olcsósága jellemzi, ami a háború előtti helyzetnek éppen az ellenkezője. Az olcsó pénz az Egyesült-Államok új helyzetének (hitelező állam) az eredménye, míg a drága munkabérek a bevándorlás megszorításának tudhatók be. Általánosságban az a vélemény alakult ki, hogy az ipar nem lesz versenyképes a drága munkabérek mellett. Ma azonban kitűnik, hogy az ipar prosperál, dacára annak, hogy a bérek a háború előtti béreknél 100—120%-kal magasabbak, míg az árúciók árak csak 60%-kal emelkedtek.

Az amerikai munkás állandóan többet és többet termel és termelése az idegen munkásokét meghaladja; életstandardja emelkedett és jelenleg magas fokon áll. Az iparnak ezzel szemben a fejenkénti nagyobb termelés következtében termelési költségei nem magasabbak, sőt némely iparágnál alacsonyabbak, mint külföldön, dacára az ottani alacsonyabb munkabéreknek.

A munkások átlagos heti keresete 116%-kal volt nagyobb, mint 1914-ben. Azonban, ha tekintetbe vesszük a pénz vásárlóerejét, a bérek csak 26%-kal nagyobbak az 1914. éviéknél. Az 1924. évi bérekhez viszonyítva, a gyári munkások keresete 3 $\frac{1}{2}$ %-kal nőtt és 1925-ben a legmagasabb volt 1920 óta. Igaz azonban, hogy ezzel szemben a megélhetési viszonyok is rosszabbodtak, amennyiben az indexszám 1925-ben 159 volt (1924-ben 150, 1923-ban 154 és 1922-ben 149).

Franciaország.

France.

A párizsi m. kir. követség jelentése.

Francia vasutak villamosítása.

1926. október 6. óta Párizs és Orleans között villamos mozdonyok bonyolítják le a forgalmat; a francia vasutak villamosításának első része ezzel be van fejezve. A villamosított vonal hossza 125 km, a napi teljesítmény 10.500 km és ez még növekedni fog. Az év végéig az egész berendezésnek árammal való ellátása az eguzoni erőtelepen fog történni, melynek teljesítőképessége 50.000 kw lesz. Eguzon összeköttetésben fog állani a párizsi erőteleppel két kábel útján (60.000 és 13.200 volt). Ez az energia két nagyfeszültségű állomásban lesz értékesítve, melyek közül az egyik Párizs mellett, a másik Orleans mellett van: a 90.000 voltos áram azután 11 állomás között lesz szétosztva, amelyek egymástól kb. 25 km távolságra vannak.

A párizs—orleansi vasúttársaság jelenleg a következő villamos vontatóeszközök fölött rendelkezik: 49 francia, 27 svájci (Oerlikon), 2 elszászi gép, 70 autógép (automotrice) és 5 gyorsvonati mozdony, melyek közül 1 Amerikában, 2 Svájcban és 2 Magyarországon készült.¹⁾

A franciaországi vasutak villamosításának fejlődésére vonatkozó adatok a következők:

a) Forgalomban levő villamosított vasútvonalak: Párizs—Orleans 151 km, Déli vasúttársaság (Midi) 400 km, P. L. M. (Párizs, Lyon, Méditerranée) 23 km, állami vasutak 47 km.

b) Jelenlegi havi villamos energiafogyasztás: Párizs—Orleans 3,300.000 kwóra (1927. január 1. után 6,600.000 kwóra), Midi 3,000.000 kwóra, P. L. M. 100 000 kwóra, Állam 1,700.000 kwóra.

c) Működő üzemek száma: Párizs—Orleans 2 (Eguzon, Coindre), Midi 5 (Miegebat, Hourat, Soulom) 2 üzem (Eget), P. L. M. (magánüzemek), Állam 1.

d) Üzemek teljesítőképessége: Párizs—Orleans 70.000 kilowatt, Midi 90.000 kilowatt, Állam 20.000 kilowatt.

A párizs—orleansi vasúti társaság most megkezdi a párizs—toulouse-i vonalon az Orleans—Brive szakasz villamosítását (378 km), valamint az előbbi keresztező Saint-Sulpice Gannat (397 km) és Brive—Clermont (197 km) vonalakét is.

© IRODALMI SZEMLE ©

A magyar posta története.

Histoire de la poste hongroise.

Résumé. Le livre de M. Guillaume Henyney, paru récemment, constitue un ouvrage fondamental pour l'histoire de la poste hongroise. En traitant le développement depuis les temps les plus reculés, il présente, en détail, les matériaux qu'il a trouvés, et élaborés avec beaucoup de compétence, dans les documents écrits et imprimés. Des abondantes données statistiques recueillies par lui sur les récents progrès de la poste de Hongrie, nous extrayons — tableaux 1, 2 et 3 — celles qui caractérisent le plus le développement de la poste.

A magyar posta multjával foglalkozó tudományos irodalom már eddig is néhány jeles művel dicsekedhetik. E munkák szerzői azon-

ban a posta történetének csak egyes korszakait dolgozták fel. *Hennyey Vilmos dr.* most megjelent műve²⁾ az első alapvető munka ezen a téren, mely végigvezet bennünket a posta fejlődésének történetén, annak eredetétől egészen napjainkig.

A szerző, ki különben csaknem negyedszázadon át volt a közlekedési tanfolyam tan-székén a posta történetének előadója, nagy hozzáértéssel és páratlan érdekességgel dolgozta fel munkájában azt az értékes anyagot, melyet évek hosszú során át gyűjtött egybe. Fáradtságot nem ismerve, eredeti okmányokban kutatja fel az ősi magyar posta nyomait. További kutatók számára megbecsülhetetlen útmutatással szolgál, mikor felhasználott forrásait kimerítő részletességgel felsorolja. Nem

¹⁾ A 2 magyar mozdony mechanikus részét készítette a m. áll. gépgyárak, az elektromos részét pedig a Ganz-féle villamossági r.-t.

²⁾ *Hennyey Vilmos dr.*: A magyar posta története. Budapest, 1926. VI + 290 oldal.

1. A posta forgalmának fejlődése 1848–1925-ig.

Développement du mouvement de la poste de 1848 à 1925.

Év Année	Levelek Lettres	Hírlapok Journaux	Csomagok és pénzeslevelek Colis et lettres chargées	Posta- utalványok Mandats	Táviratok Télégrammes	Telefon- beszélgetések Communi- cations téléphoniques
s z á m a — n o m b r e						
1848	4,314.000	.	177.000	.	.	.
1852	6,280.000	.	.	.	.	.
1864	.	.	4,022.000	26 049	.	.
1866	22,441.211	8,400.000	5,134.000	77.105	.	.
1868	24,000.000	13,000 000	4,700 000	91.000	.	.
1873	51,000.000	23,000.000	6,600 000	2,295.000	.	.
1886	144,000.000	51,000 000	11,200.000	14,800 000	.	.
1887	190,000.000	52,000 000	12,800.000	9,700.000	3,700.000	.
1896	257,000.000	94,000.000	16,300.000	16,800.000	7,100.000	22,300.000
1907	589,000.000	162,000.000	28,900.000	26,000.000	10,700.000	120,300.000
1913	786,000.000	234,000.000	42,500.000	33,000.000	14,000.000	233,000.000
1917	1,369,000.000	778,000.000	44,800.000	32,000.000	20,000 000	260,000 000
1920	186,000.000	86,500.000	6,100.000	3,600.000	7,500.000	¹⁾ 231,000.000
1925	246,000.000	85,600.000	11,800.000	5 100.000	²⁾ 4,900.000	110.000.000

¹⁾ Megbízhatatlan adat — Donnée peu sûre.²⁾ A táviratok számának apadása világjelenség, mely egyrészt a gazdasági viszonyokkal, másrészt a telefon térfoglalásával kapcsolatos. — Le nombre des télégrammes diminue partout. Ce fait est dû, d'une part, à la situation économique, et d'autre part, à la diffusion du téléphone.

elégzik meg a tények száraz regisztrálásával, hanem a történeti és közgazdasági háttér megfestésével teszi élénkebbé azt a képet, melyet a posta intézményének különböző korszakairól állít elénk.

Az eddigi írók kutatásai csak a XV. század kezdetétől tárták fel a posta történetét. A szerző érdeme, hogy művéből már a X. századtól kezdve figyelemmel kísérhetjük a magyar posta fejlődését.

A könyv gazdag adatgyűjteményéből három táblázatot állítottunk össze. Az 1. számú kimutatás a postaforgalom fejlődésének különböző fázisait mutatja. Az 1848-beli független magyar posta adataival kezdődik az összeállítás, melyet az osztrák uralom alatt töltött évek adatai követnek, élénken szemléltetve a postaforgalom fejlődését. 1867-ben részben függetlenítik a magyar postát s az ekkor teljes erővel megindult alkotó munkáról tanuskodnak adataink. Az 1887. évnél az új korszak eredményeit láthatjuk, mikor a belforgalomra nézve teljes függetlenségünket egyezmény biztosítja, mely aztán megteremti a szabad fejlődés alapjait és az 1907. évben Ausztriával kötött vám- és kereskedelmi szerződés végre meghozza a posta teljes önállóságát. Az 1913. évi adatok az utolsó békeév forgalmát mutatják, az 1917. évek pedig az utolsók, melyekből még a régi Magyarország adatait szemlélhetjük. Az 1925. év számsorai az 1920. évekkel szemben az újabban megindult alkotó munka

2. A posta, táviró és távbeszélő forgalmának alakulása 1913–1925-ig.

Mouvement des postes, télégraphes et téléphones de 1913 à 1925.

Év — Année	Az egy lakosra eső Combien de					A tíz lakosra eső Combien de		Az egy lakosra eső Combien	
	levelek — lettres	hírlapok — journaux	csomagok és pénzküldemények — colis et lettres chargées	utalványok, utánvételek, megbízások — mandats, envois contre remboursement, commissions	táviratok — télégrammes	távolsági telefonközlemények communications téléph. à distance	postakarékpénztári valamint cheque be- és kifizetések versements de Caisse d'épargne post. et sur chèque		
	sur 1 habitant ?					sur 10 habitants ?			összes küldemények d'envois
	száma darabokban — en pièces								
1913	37.6	11.2	2.0	2.1	0.6	1.2	7.9	54.5	
1917	65.5	22.8	2.1	1.5	1.0	2.3	6.2	84.3	
1920	23.3	11.0	0.7	0.4	0.9	3.9	5.1	37.4	
1925	29.4	10.2	1.4	0.6	0.6	4.9	13.5	44.0	

eredményeit s egy biztató jövő képét vetítik elénk. Az 1913-tól 1925-ig terjedő időszakot még másik két kimutatás összeállításával is megvilágítjuk.

Szerző munkája nemcsak a szakember részére megbecsülhetetlen, hanem a nagyközönség számára is igen élvezetes és tanulságos olvasmány.

3. A posta, táviró és távbeszélő hivatalainak és az alkalmazottainak száma 1913—1925-ig.

Nombre des bureaux et des employés des postes, télégraphes et téléphones de 1913 à 1925.

Év — Année	Posta — Poste		Táviró ¹⁾ — Télégraphe ¹⁾			Távbeszélő — Téléphone			Személyzet — Personnel	
	Hivatalok összes száma — Nombre des bureaux	Az egy hivatalra eső lakosság száma — Combien d'habitants sur un bureau?	Hivatalok összes száma — Nombre des bureaux	Vonalak hossza km-ben — Longueur des lignes, km.	Az egy hivatalra eső lakosság száma — Combien d'habitants sur un bureau?	Állomások összes száma — Nombre des stations	Vonalak hossza km-ben — Longueur des lignes, km.	Az egy állomásra eső lakosság száma — Combien d'habitants sur une station?	Összesen — Nombre total	Az egy alkalmazottakra eső lakosság száma — Combien d'habitants sur un employé?
1913	6.895	3.029	3.781	26.388	5.524	86.243	37.479	248.5	42.446	492
1917	6.808	3.068	3.944	27.200	5.295	100.647	40.568	212.9	49.530	422
1920	2.392	3.498	1.402	9.223	5.969	57.988	15.480	146.8	25.231	332
1925	2.596	3.223	1.564	9.253	5.350	79.564	18.914	106.6	18.412	454

¹⁾ A táviratközlítő távbeszélőhivatalokkal és azokkal a vasúti távirókkal, ahol helyben állami táviró nincsen. — *Y compris les bureaux de téléphone transmettant des télégrammes et les télégraphes de chemin de fer des lieux n'ayant pas de télégraphe d'Etat.*

Várszeghy János dr.

A m. kir. közp. statisztikai hiv. könyvtárába érkezett munkák.

Ouvrages arrivés à la bibliothèque de l'Office central royal hongrois de statistique.

Nemzetközi vonatkozású művek és általános elméleti munkák. (*Publications de théorie générale et d'intérêt international.*)

Friedrich, Dr. Robert: *Zur Methodologie des Arbeitszeitproblems.* 93 l. Jena. 1926. (Schriften der Gesellschaft für soziale Reform. 78.)

Schönfeld, Dr. Hans: *Kritische Studien zum wirtschaftlichen Problem des Zwei- und Dreischichtensystems in Hochofenbetrieben.* 86 l. Jena. 1926. (Schriften der Gesellschaft für soziale Reform. 79.)

Die Wirtschaftswissenschaft nach dem Kriege. Festgabe für Lujo Brentano. I. *Wirtschaftspolitische Ideologien.* IX, 390 l. II. *Der Stand der Forschung.* VIII, 533 l. München, 1925.

Balás, Dr. Karl v.: *Die Grundlage der Sozialpolitik.* 138 l. Jena. 1926.

Oppenheimer, Franz: *Der Arbeitslohn.* 74 l. Jena. 1926.

Wieser—Wenger—Klein: *Der Staat, das Recht und die Wirtschaft des Bolsewismus. Darstellung und Wertung seiner geistigen Grundlagen.* Intern. Vereinigung für Rechts- und Wirtschaftsphilosophie. 350 l. Berlin. 1925.

Wagemann, Dr. Ernst: *Allgemeine Geldlehre.* I. *Theorie des Geldwerts und der Währung.* XIII, 367 l. Jena. 1923.

Staatslexikon. Hrg.: Hermann Sacher. 5. kiad. I. kötet. Freiburg. 1926.

Woytinsky, Wl.: *Die Welt in Zahlen.* IV. Das Gewerbe. XXI, 375 l. Berlin. 1926.

Wright, Harald: *Bevölkerung.* 150 l. Berlin. 1924. (Wirtschaftswissenschaftliche Leitfäden. IV.)

Les méthodes de la statistique des conflits du travail. Bureau intern. du travail. Genève. 1926. (Etudes et documents. N/10.)

Les méthodes d'enquête sur les budgets familiaux. Bureau intern. du travail. Genève. 1926. (Etudes et documents. N/9.)

Mémorandum sur les monnaies et les banques centrales. 1913/1925. I.II. köt. Société des Nations. Genève.

Mémorandum sur les balances des paiements et sur les balances du commerce extérieur, 1911/1925. I. köt.: *Balance des paiements et aperçu général du commerce mondial.* Société des Nations. Genève. 1926.

Mémorandum sur la production et le commerce. Préparé pour le Comité préparatoire de la Conférence internationale économique. Société des Nations. Genève. 1926.

Popovics Sándor dr.: *A pénz sorsa a háborúban.* 157 l. Budapest. 1926.

Németbirodalom. (Allemagne.) — *Reform der deutschen Sozialversicherung. Klassenverschiebung nach dem Kriege.* Bericht über die Verhandlungen der IX Generalversammlung der Gesellschaft für soziale Reform in Köln am 8. und 9. Mai 1925. 125 l. Jena. 1926. (Schriften der Gesellschaft für soziale Reform. 76.)

Annalen des Deutschen Reichs für Gesetzgebung, Verwaltung und Volkswirtschaft. Staatswissenschaftliche Zeitschrift und Materialensammlung. 1923/1925.

Der auswärtige Handel Deutschlands, 1925. I., II. rész. Stat. Reichsamt. Berlin. (Stat. des Deutschen Reichs. 330. I, II.)

Jahresberichte der Gewerbeaufsichtsbeamten und Bergbehörden, 1925. I—IV. kötet. Berlin.

Statistisches Jahrbuch deutscher Städte. XXII. évf. (1926.) 1., 2. rész. Deutsche Städtestatistiker. Leipzig.

Hamburgs Handel und Schifffahrt. 1925. Handelsstatistisches Amt. Hamburg.

Luxemburg. (*Luxembourg.*) — *Statistik der Landwirtschaft, Anbauflächen, Ernteerträge und Erntewert, 1925.* Stat. Amt. Luxemburg. (Publikationen. 51.)

Svájc. (*Suisse.*) — *Schweiz. Handelsstatistik. Jahresbericht, 1925.* Eidg. Oberzolldirektion. Bern.

Die privaten Versicherungs-Unternehmungen in der Schweiz, 1924. (39. évf.) Eidg. Versicherungsamt. Bern.

Die Erwerbs- und Vermögenssteuern in den grösseren Gemeinden der Schweiz, 1925. Eidg. Steuerverwaltung. Bern. (Schweiz. Stat. Mitteilungen. VIII/5.)

Statistisches Jahrbuch des Kantons Basel-Stadt. 1925. (V. évf.) Stat. Amt des Kantons. Basel.

Franciaország. (*France.*) — *Résultats statistiques du recensement général de la population, 1921.* III. Population présente. Min. du Travail. Paris.

Beresovski—Chestov: *Statistique intellectuelle de la France, 1923/4.* 122 I. Paris. 1926.

Portugália. (*Portugal.*) — *Les statistiques démographiques officielles de la République Portugaise.* Société des Nations. Organisation d'hygiène. Genève, 1926. (Série de manuels de statistique. 7.)

Nagy-Britannia és Írország. (*Grande-Bretagne et Irlande.*) — *The registrar-general's statistical review of England and Wales, 1925.* Tables. Part I.: Medical. Part II.: Civil. London.

Statistical abstract for the several british oversea dominions and protectorates, 1909/1923. Stat. department, Board of trade. London.

Németalföld. (*Pays-Bas.*) — *Grèves et lock-outs, 1925.* Bureau central de statistique. La Haye.

Statistique médicale de la marine royale, 1924. Bureau central de statistique. La Haye.

Chiffres indices janvier 1920—septembre 1926. Office de statistique de la ville. La Haye.

Norvégia. (*Norvège.*) — *Årsberetning, 1923/1925.* (13/15. évf.) Kretssykekassee. Oslo.

Svédország. (*Suède.*) — *Statens järnvägar, 1925.* Kungl. järnvägsstyrelse. Stockholm.

Olycksfall i arbete, 1923. Riksförsäkringsanstalten. Stockholm.

Finnország. (*Finlande.*) — *Statistique des caisses d'épargne.* Finn közp. stat. hiv. Helsinki. 1926.

Suomen rautatiehallituksen kertomus, 1921., 1922. Finn közp. stat. hiv. Helsinki.

Lengyelország. (*Pologne.*) — *Annuaire de statistique du ministère des finances, 1924.* Ministère des finances. Varsovie.

Ukrajna. (*Ukraine.*) — *Közegészségügyi statisztikai adatok, 1876/1914.* Közp. stat. hiv. Kharkoff. (Ukránnyelvű.)

Szerb-Horvát-Szlovén királyság. (*Royaume des Serbes, Croates et Slovènes.*) — A külkereskedelem 1925. évi alakulásáról szóló jelentés. A fővámhivatal kiadása. Belgrád. (Szerbnyelvű.)

Holland-India. (*Indes Hollandaises.*) — *Jaar-overzicht van den in-en uitvoer van Nederlandsch-Indië, 1925.* II/a. rész: Java en Madoera. Centraal kantoor voor de stat. Weltevreden. (Mededeelingen. 36.)

Meerjarige overzichten van den in-en uitvoer van Nederlandsch-Indië, 1925. I. rész: Java en Madoera. Centraal kantoor voor de stat. Weltevreden. (Mededeelingen. 37.)

Amerikai Egyesült-Államok. (*États-Unis d'Amérique.*) — *Report of the city auditor of the receipts and expenditures of the city of Boston and the county of Suffolk Commonwealth of Massachusetts, 1925.* Boston.

Argentina. (*Argentine.*) — *La población y el movimiento demográfico de la Republica Argentina, 1910/1925.* Dir. gen. de estad. Buenos-Aires.

Folyóiratszemle.

Revues.

Allgemeines Statistisches Archiv (16. köt., 1 f., Jéna 1926., német.). — Zahn F.: A német család és a német népesség újjászületése. — Günther A.: Statisztika és szociológia. — Krose H. A.: A vallás szerepe a német népmozgalmi statisztikában. — Wolff H.: Városi forgalmi-számlálások. — Pröpper K.: Mintavásári statisztika. — Achner L.: A nélkülözés tényezője és a tisztviselői fizetések. — Jena O.: A statisztikai kombináció-tabella kihasználhatósága. — Burgdörfer: Az iparfelügyeleti statisztika jelentősége és reformja az általános gazdasági statisztika keretében. — Knodt J.: Több magángazdasági statisztikát. — Lemmer F.: Az angol szénbizottság jelentése. — Fehlinger H.: Japán iparstatisztikája. — Zahn F.: A németbirodalmi egészségügyi hivatal ötven éve. — Müller J.: A Német Statisztikai Társaság.

Archiv für Sozialwissenschaft und

Sozialpolitik (56. köt., 2. f., Tübingen 1926., német.). — Bonn M. J.: A racionalizálás, mint pénzügyi probléma. — Palyi M.: A fizetési-mérleg-kiegyenlítés egyoldalú értékátvitellekkel. — Sander F.: Társadalom és állam. — Wilken F.: A pénzérték-tudat fenomenológiája. — Totomianz V.: A szövetkezeti ügy Szovjetországra.

Bollettino dell'Istituto Statistico-Economico (1926 július-augusztus, Trieszt, olasz). — Doria D.: Az idegenforgalom alakulása. — Citter U.: A jelenlegi földérték az annektált területeken. — Giulia tartomány hajóépítő művei. — de Vergottini M.: Cseh-Szlovákia ipari és kereskedelmi részvénytársaságai 1925-ben. — (1926. szeptember). — de Vergottini M.: Trieszt és Hamburg forgalma Cseh-Szlovákiával. — Olaszország részese-dése Magyarország külkereskedelmi forgalmából. — Ferrari C. A.: A munka észszerű szervezése.

Commerce Reports (1926. 39. sz., Washington, ang.). — A délafrikai kereskedelem növekvő jelentősége. — A francia textilipar és kereskedelem. — (1926. 40. sz.). — A kínai hímzőipar helyzete. — Franciaország, mint a kondenzált tej piaca. — India gyapotfonál- és gyapotszövettermelése. — A kanadai vegyipar fejlődése. — (1926. 41. sz.). — Az Egyesült-Államokban elhelyezett külföldi kölcsönök 1926. I–IX. hónapokban. — Angol és amerikai gyapotfonálkivitelt. — (1926. 42. sz.). — Lengyelország közgazdasági helyzete. — Az angol szénsztrájk hatása a tengeri fuvardíjtelekekre. — India agyagárúbevitel. — Finnország papirosipara. — Az amerikai motorkerékpárok elterjedése a külföldön. — A Fülöp-szigetek, mint az Egyesült-Államok textilárúinak piaca. — (1926. 43. sz.). — A chilei nitrát-vidék és kikötői. — Az indiai gépipar piaca. — (1926. 44. sz.). — Az Egyesült-Államok külkereskedelme. — Ausztrália, mint az amerikai villamossági ipar piaca. — Az Egyesült-Államok textiliparának legjobb latinamerikai piaca: Kuba.

Deutsches Statistisches Zentralblatt (1926. július-augusztus, Lipcse, német.). — Mráz J.: Földrajzi módszer a statisztikában. — Weinberg W.: A nemek szerinti megoszlás ábrázolásáról.

Földrajzi Közlemények (1926. 7–8. f., Budapest, m.-német.). — Cholnoky J.: Elnöki megnyitó. — Gombos A.: Várki Sándor emlékezete. — † Márki S.: Római itinerariumok Magyarországon. — Miháltz I.: Adatok Kalotaszeg morfológiájához.

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik (1926. szeptember, Jéna, német.). — Scheffler: A német birodalmi bank újjáalakulása. — Goetz L. K.: A közgazdaságtanhallgatók a porosz egyetemeken. — Krämer C.: A Harvard-bizottság gazdasági vizsgálódásai. — Feld W.: A magánjótékonyosság teljesítményei Svájcban. — Barfels F.: A választásokon való részvétel megállapítása. — (1926. október). — Eucken W.: A megnövekedett pénzforgalomnak az árnívóra gyakorolt hatványozott hatása és annak okai. — Böhrer E.: Amerikai finanszírozási módszerek. — Granitza W.: Az egyes földrészek és országcsoporthelyezete a világpiacon. — Wernecke: A délafrikai államszövetség gazdasági élete.

Journal de la Société de statistique de Paris (1926. október, Párizs, fr.). — Gheorghiu A.: Tanulmány Románia háború utáni pénzügyi viszonyairól, különös tekintettel az európai közgazdasági mozgalmakra. — (1926. november). — Gheorghiu S.: Tanulmány Románia háború utáni pénzügyeiről, különös tekintettel az európai gazdasági mozgalmakra. — Bernard A.: Észrevételek a társadalmi biztosítási törvénytervezetéről. — Bunle H.: Demográfiai krónika. — Richard: Bankkérdések és pénzpiac. — Horn E.: Németország népessége 1925 júniusában.

Revue de l'Institut de Sociologie

(6. évf., 2. köt. 2. sz., Brüsszel, 1926. fr.). — v. Gennep A.: A húsvéti ciklus a szavojai népszokásban. — Descamps P.: A házasság különböző alakjai a vadembereknel. — Warnotte D.: A szerződési kötelelem szociológiai eredetei.

Revue internationale du travail (1926. október, Genf, fr.). — Morellet J.: A nemzetközi munkaügyi szervezet illetékessége. — Pribram K.: A munkaügyi statisztika feladatai. — Cederblad N.: Az 1923. évi svéd ankét a háztartási statisztikáról. — A nemzetközi munkaügyi konferencia kilencedik ülésszaka. — A magánalkalmazottak helyzete Svédországban. — Norvégia munkaügyi felügyelete 1924-ben.

Schmollers Jahrbuch (50. évf. 5. f., München és Lipcse, német.). — Sommer A.: List Frigyes egy eddig ismeretlen művéről. — Beckmann Fr.: A német paraszt a kapitalizmus korában. — Kaysenbrecht R.: Az agrárkérdés fejlődése Szovjet-országokban. — Wittschleben O.: Az államok pénzügyi jogi helyzete az osztrák alkotmány szerint. — Brann W. H.: Rousseau befolyása a Hegel-féle állambölcseletre. — Hintze O.: A hatalom törvénye.

Társadalomtudomány (6. évf. 4. sz., Budapest 1926., m.-német). — Hornyánszky Gy.: A demokrácia és a parlamentarizmus válsága. — Kovács A.: Értelmiségünk nemzeti jellegének biztosítása. — Dékány J.: Tanulmányok a társadalmi morfológia köréből. — Trócsányi Gy.: Időszerű társadalomtudományi problémák a „Deutscher Soziologentag” ülésein. — Szombatfalvy Gy.: A magyar szociálpolitika bibliája. — A nemzetközi büntetőbíráskodás kérdéséhez. — Protestánskurzus – sváb-kurzus.

The Economist (103. köt., 4.338. sz., London 1926., ang.). — Nagybritannia és Kína. — Nagybritannia ipari vállalatának osztalékai 1925–26-ban. — Az angol automobilipar tengerentúli piaca. — Anglia söripari vállalatának osztalékai 1923–26. — A gyapotipar helyzete. — A német acélipar helyzete. — Anglia 1926. I–IX. havi külforgalma. — Az angol terméseredmények. — Ausztrália pénzügyi helyzete. — Az uruguayi vasutak üzleti eredményei 1913–1926. — (4.339. sz.). — Gazdasági fellendülés és motoripar. — Nagybritannia és Kína. — Argentína vasutainak üzleti eredményei. — A német acélipar és fogyasztói. — (4.340. sz.) — Belgium pénzügyi újjáépítése. — Nagybritannia és Kína. — A brit vegyipar. — Az angol-perzsa kőolajtársaság üzleti eredményei 1914–1926. — (4.341. sz.). — Japán gazdasági fejlődése. — A világ villamosáram termelésének fejlődése. — Görögország pénzügyi helyzete. — Az 1927. évi török költségvetés. — (4.342. sz.). — Széntárgyalások Angliában. — A kínai közgazdaság fejlődése. — Az amerikai gyapotipar. — Az aranytermelés ellenőrzése. — (4.343. sz.). — Egyipton közgazdasági helyzete. — A nemzetközi tengerentúli

külkereskedelem irányzata. — Kína pénzügyei. — Az aranytermelés ellenőrzése.

Vierteljahrshefte zur Statistik des Deutschen Reichs (1926. 3. f., Berlin, ném.) — A német bányaiüzemek 1925. évi termelése. — Sörfőzés és söradóztatás a német söradóterületen 1924-ben. — 1925. évi játékkártyaadóstatisztika. — Árstatisztika. — Az egyetemi és egyéb főiskolai hallgatók statisztikája az 1924—25. nyári félévben.

Weltwirtschaftliches Archiv (24. köt., 2. f., Kiel 1926., ném.). — Löwe A.: Hogyan lehetséges konjunktúraelmélet egyáltalában? — Birck L. V.: Modern scholastika. — Wilbrandt R.: A történelem-etikai iskola vége. — Tschajanow A.: A mezőgazdasági szövetkezetek közgazdasági jelentősége. — Plenge J.: Tőke és pénz. — Harms B.: A német közgazdaság alkatának megváltozása. (Német gazdasági ankét.). — Luft H. A. L.: Az Amerikai Egyesült-Államok világ-gazdasági kapcsolatai. — Freund R.: A lengyel mezőgazdasági reform. — Ducas G. B.: A görög tengeri hajózás. — Haslinger F.: A világ kereskedelmi hajóállománya. — Mühlmann C.: A német vasuti vállalkozások ázsiai Törökországban 1888—1914. — Bente H.: Az Egyesült-Államok 1925. évi fizetési mérlege. — Josephy B.: A svéd bányászat. — Busteed J.: Nagybritannia külkereskedelmi forgalma és termelése (angol). — Luft H. A. L.: Küzdelem a nemzetközi rézmonopólium körül. — Weinberger O.: Wicksell K. (1851—1926.).

Wirtschaftsdienst (1926. 41. sz., Hamburg, ném.). — Mombert P.: Közgazdaság és munkapiac. — Mezger F. L.: A német barnaszénbányászat helyzete. — (1926. 42. sz.). — Keynes M. J.: Az angol valuta és a külföldi kölcsönök. — Buchmann E.: A kontinentális nyersacélegyezmény. — Anglia és az acélkartell. — Klinghardt K.: Gazdaság és politika Angorában. — (1926. 43. sz.). — Meyer B.: Az automobil-fogyasztás megadóztatása. — Mezger F. L.: A részvényjog reformja. — Krämer C.: A német munkapiac 1926. III. negyedében. — (1926. 44. sz.). —

Mehnert W.: Műselyem világtermelés és fogyasztás. — Pamutvalorizáció? — Löwe A. és Singer K.: További megjegyzések a konjunktúrakutatáshoz. — (1926. 45. sz.). — Keynes M. J.: A lancashire-i pamutipar helyzete. — Buchmann E.: A nemzetközi vas-egyezmény. — Greiling W.: A hamburgi hajózási fúzió. — Gazdasági barométer 1926. 3. negyedére. — Grotkopp W.: A skandináv érmeúnió újjáalkotása

Wirtschaft und Statistik (6. évf. 19. sz., Berlin 1926., ném.). — Az 1925. évi foglalkozási számlálás további eredményei. — Az 1925. évi mezőgazdasági üzemi számlálás újabb eredményei. — A német dohányipar az 1924/25. pénzügyi évben. — A nemzetközi külkereskedelmi forgalom alakulása 1926. I. felében. — A gépjárművek a Németbirodalomban 1926 folyamán. — Az Egyesült-Államok tőkepiaca 1925-ben és 1926 I. felében. — A Németbirodalom 1924. évi halandósága kor, nemek és halál-okok szerint. — A mozgóképszínházak száma Németországban. — (6. évf. 20. sz.). — Az 1925. évi ipari üzemi számlálás további eredményei. — A német birodalmi vasút az 1925. évi üzemi számlálás eredményei szerint. — A német bányászat 1925-ben. — A német külkereskedelmi forgalom 1926 első kilenc havában. — A német külkereskedelmi forgalom származási és rendeltetési országai 1926 első felében. — A vasutak árúforgalma 1925-ben. — A népmozgalom befolyása a munkapiacra a Németbirodalomban. — Az építkezési mozgalom a Németbirodalomban 1925-ben.

Zeitschrift für die gesamte Staatswissenschaft (81. köt. 3. f., Tübingen 1926. n.). — Simons W.: Birodalmi alkotmány és jogszolgáltatás. — Salin E.: Az izolált állam 1826—1926. — Schams E.: v. Wieser Frigyes és munkássága. — Sauter J.: v. Baader Ferenc romantikus társadalom-bölcselete. — Moll B.: A teljesítmény és jövedelem közti viszony a modern gazdasági életben. — Reichel H.: Törvényhézagok. — Lotz W.: Az államgazdaság elmélete.

© E G Y É B ©

A Magyar Statisztikai Társaság működése.

Activité de la Société Hongroise de Statistique.

Rendkívüli közgyűlés.

Assemblée générale extraordinaire.

Résumé. En raison, d'une part, du rattachement à la Société Hongroise de Statistique de l'Institut des Sciences Politiques, créé naguère, et, d'autre part, de l'agrandissement du champ d'acti-

vité de la Société, lequel a rendu nécessaire l'augmentation du nombre des fonctionnaires, l'assemblée générale extraordinaire, tenue le 19 novembre, a modifié et complété les statuts.

Au lieu des postes de secrétaire et de deuxième secrétaire, il a été créé un poste de secrétaire général; 2 de secrétaire; 1 de tré-

sorier, 1 de contrôleur, et le nombre des membres titulaires du comité a été porté de 4 à 10.

Ont été élus: Secrétaire général: M. Alexandre de Dobrovits; secrétaire: M. Désiré d'Elekes; trésorier: M. Louis Thirring; contrôleur: M. Eugène de Dálnoky-Kováts; membres titulaires du comité: MM. Jules Altenburger, Charles de Balás, Wolfgang Heller, J. Louis d'Illyefalvi, Jules de Konkoly Thege, Tibor de Pataky; membres suppléants: MM. Arthur Benisch, Béla d'Imrédy; membre de la commission de la vérification des comptes: M. André Andor; président de la commission de l'Institut des Sciences Politiques: M. le comte Paul de Teleki; membres de cette commission: MM. Gustave Thirring, Désiré de Laky, Alexandre de Dobrovits; membres titulaires: MM. Joseph Asztalos, conseiller de section ministériel; Béla d'Iványi, professeur d'Université; Rodolphe Károly, conseiller ministériel; Albin de Márffy, conseiller ministériel en retraite; Etienne Sajóhelyi, secrétaire ministériel; Théodore Surányi Unger, agrégé à l'Université Polytechnique; Louis Thirring, rédacteur ministériel.

A Magyar Statisztikai Társaság 1926. november hó 19-én tartotta meg rendkívüli közgyűlését. A közgyűlés módosította és kiegészítette a Társaság alapszabályait. Az alapszabályváltoztatás egyrészt az Államtudományi Intézet megalakulása és a Társaság szervezetébe való bekapcsolása miatt vált

szükségessé, másrészt azért mert a Társaság munkakörének megnövekedése folytán a funkcionáriusok számát szaporítani kellett.

Az Államtudományi Intézetet a Társaság az államélet problémáinak tanulmányozása céljából létesítette. A Társaság e szerve többek között tudományos alapon fog foglalkozni a nemzeti kisebbségi kérdéssel s a békeszerződések következményeinek kérdésével. Az Intézet ügyeit négytagú intézőbizottság intézi.

A közgyűlés az eddigi titkári és másodtitkári állás helyett 1 főtitkári és 2 titkári állást létesített, a tisztikart pénztárossal és ellenőrrel egészítette ki s végül a választmányi rendes tagok számát 4-ről 10-re emelte fel.

Az új funkcionáriusok a következők: Főtitkár: Dobrovits Sándor, titkár: Elekes Dezső, pénztáros: Thirring Lajos, ellenőr: Dálnoky-Kováts Jenő; választmányi rendes tagok: Altenburger Gyula, Balás Károly, Heller Farkas, Illyefalvi I. Lajos, Konkoly Thege Gyula, Pataky Tibor, póttagok: Benisch Arthur, Imrédy Béla; számvizsgáló bizottsági tag: Andor Endre; az Államtudományi Intézet intézőbizottságának elnöke: Teleki Pál gróf, tagjai: Thirring Gusztáv, Laky Dezső, Dobrovits Sándor.

A Társaság új rendes tagjaivá választottak: Asztalos József, min. osztálytanácsos, Iványi Béla, egyetemi ny. r. tanár, Károly Rezső, min. tanácsos, Márffy Albin, ny. min. tanácsos, Sajóhelyi István, min. titkár, Surányi Unger Tivadar, műegyetemi magántanár és Thirring Lajos, min. fogalmazó.

Hírek. — Nouvelles.

Budapest szföv. statisztikai hivatalának új igazgatója.

Le nouveau directeur du Bureau statistique de la ville de Budapest.

Le 27 octobre dernier, M. J. Louis d'Illyefalvi, qui depuis la retraite de M. Gustave Thirring, était chargé de diriger provisoirement le Bureau municipal de statistique de Budapest, fut élu directeur de ce Bureau. Né en 1881 à Eperjes, M. d'Illyefalvi, après avoir été promu docteur ès lettres, entra en 1908 au service de la ville de Budapest Fonctionnaire du Bureau municipal de statistique, il prit en 1913 une part active dans le premier recensement des sans-travail budapestois, et, pendant la guerre, dans la direction de l'Office central des farines. En récompense des mérites dont il fit preuve, après la guerre, dans la réorganisation du Bureau de statistique, il y a été élu sous-directeur en novembre 1924. Depuis le 31 mai 1926, il était chargé de diriger le Bureau, en qualité de directeur adjoint.

A székesfővárosi statisztikai hivatal igazgatójává 1926. október 27-én Illyefalvi I. Lajos dr., a hivatal — Thirring Gusztáv dr. nyugalombavonulása óta igazgatói teendőkkal megbízott — eddigi aligazgatója választott meg. Illyefalvi 1881-ben Eperjesen született; a bölcsészettudori oklevél megszerzése után 1908-ban lépett a főváros szolgálatába és mint a statisztikai hivatal tisztviselője tevékeny részt vett az 1913. évi első budapesti munkanélküli összeírásban, valamint a háború alatt a központi lizst hivatal vezetésében is. A statisztikai hivatal háború utáni újjászervezése körül szerzett érdemei elismerésül 1924. novemberben a megüresedett aligazgatói széket Illyefalvival töltötték be; 1926. május 31. óta h. igazgatói hatáskörrel felruházott vezetője volt a hivatalnak.

Változás a svéd központi statisztikai hivatal vezetésében.

Changement dans la direction du Bureau de la statistique générale de Suède.

Le 23 octobre, l'éminent directeur du Bureau de la statistique générale de Suède, M. Louis Widell, a été nommé commissaire général de la Guerre. M. Widell, qui avait passé 21 ans au service de la statistique suédoise, jouait un rôle distingué et hautement apprécié, dans la vie statistique internationale. — M. Richard Sandler a été nommé directeur du Bureau.

Svédország központi statisztikai hivatalának kitűnő igazgatóját, Widell Lajost a svéd kormány 1926. október 23.-án hadügyi főbiztosi munkakörrel bízta meg. Widell 21 évet töltött a svéd statisztikai hivatalban és Európaszerte ismert előkelő munkása volt a nemzetközi statisztikai életnek is. — A hivatal új igazgatójává Sandler Richárd nevezetett ki.

A török közp. statisztikai hivatal működése.

Activité de l'Office central de statistique de Turquie.

L'Office central de statistique de Turquie, qui fonctionne à Angora, est dirigé par le célèbre statisticien belge, M. Camille Jacquart, qui y fut invité par le gouvernement turc. Sous la direction de son excellent chef, l'Office déploie une vive activité. D'un côté, il se rattache de plus en plus, en les centralisant, les travaux statistiques des ministères, travaux qui gagnent beaucoup en valeur par la centralisation; de l'autre, il prépare, sur une large base scientifique, le premier recensement détaillé de la Turquie.

Törökország Angorában működő központi statisztikai hivatalának igazgatója a török kormány megbízásából Jacquart Kamill, a kiváló belga statisztikus. A hivatal kitűnő igazgatójának irányítása mellett élénk tevékenységet fejt ki: egyrészt fokozatosan átveszi munkakörébe, központositja a különböző minisztériumokban folytatott statisztikai munkákat, melyek e központositás útján értékben rendkívül sokat nyernek; másrészt széles és tudományos alapon előkészíti a török birodalom első, részletes népszámlálását.

Az angol Királyi Statisztikai Társaság.

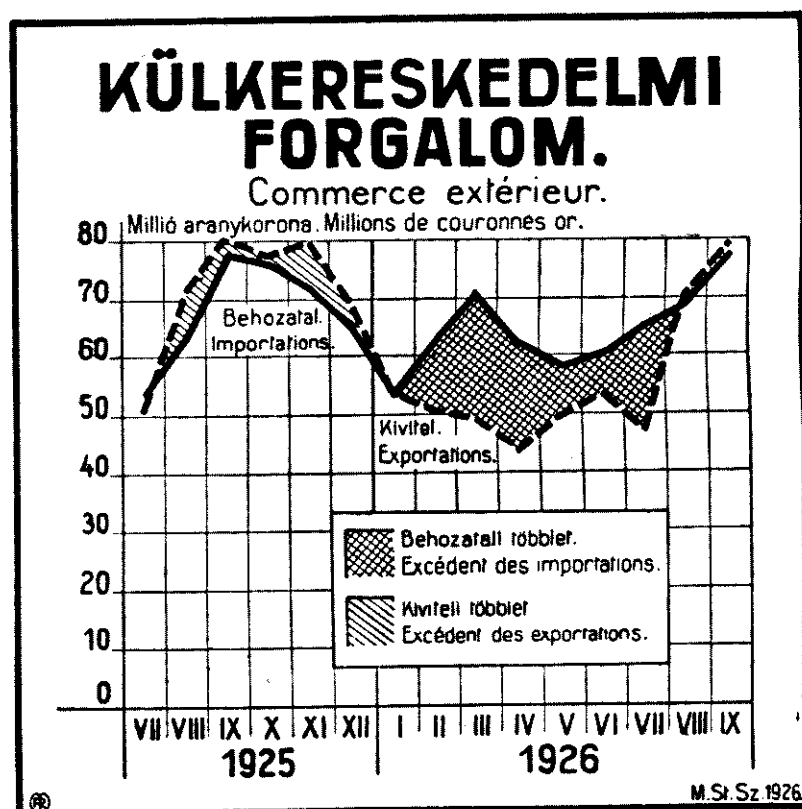
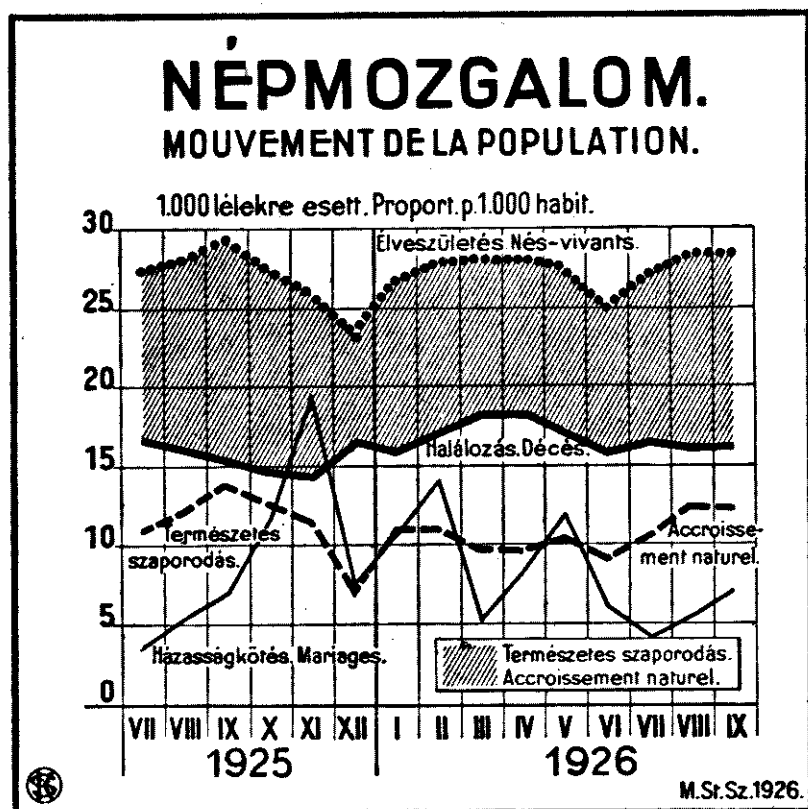
La „Royal Statistical Society“ (Londres).

En remplacement de M. Georges Udny Yule, président de la Société en 1924—1926, M. le vicomte D'Abergnon a été élu président, pour 1926—1927, à l'assemblée générale de juin dernier. — Fondée en 1834, il y a près de cent ans, la Royal Statistical Society avait 1.048 membres au 15 juin 1926.

A közel százéves multa visszatekintő, 1834-ben alakult angol Királyi Statisztikai Társaság elnöke az 1924—1926. évi ciklus alatt Udny Yule György volt; a Társaság új elnökévé 1926—1927-re a júniusban megtartott közgyűlésen Vicomte D'Abergnon választott meg. A társaság tagjainak száma 1926. június 15.-én 1.048 volt.

Magyarország gazdasági jelzőtáblája.

Tableau économique de la Hongrie.

Megnevezés Désignation	Egység Unité	1925	1 9 2 6			1925
			VIII.	IX.	X.	X.
1. Népmozgalom. — Mouvement de la population.						
Házasságkötés — Mariages	száma nombre	74.382	3.753	4.785	8.175	8.257
1000 lélekre — Pour 1000 âmes	"	8·9	5·3	7·0	11·5	11·7
Élveszült — Nés-vivants	"	235.480	20.234	19.515	18.682	19.763
1000 lélekre — Pour 1000 âmes	"	28·3	28·4	28·4	26·2	28·1
Halálozás — Décès	"	142.150	11.470	11.155	11.546	10.556
1000 lélekre — Pour 1000 âmes	"	17·1	16·1	16·2	16·2	15·0
Egy éven aluli elhalt — Décédés au-dessous d'un an	"	39.530	3.569	3.700	3.579	3.125
100 elveszültre — Pour 100 nés-vivants	"	16·8	17·6	19·0	19·2	15·8
Gümőkórban elhalt — Décès causés par la tuberculose	"	21.223	1.377	1.168	1.129	1.223
1000 lélekre — Pour 1000 âmes	"	2·5	1·9	1·7	1·6	1·7
Szaporodás — Accroissement	"	93.330	8.764	8.360	7.136	9.207
1000 lélekre — Pour 1000 âmes	"	11·2	12·3	12·2	10·0	13·1
Kivándorolt — Émigrés	"	2.986	230	177	135	231
Visszavándorolt — Rémigrés	"	450	84	96	35	28
2. Munkapiac. — Marché du travail.						
Munkaközvetítés: — Placement:						
Hatósági munkaközvetítők — Offices publics de placement:						
Munkahelyek — Offres d'emploi	száma nombre	54.467	7.524	8.730	8.651	8.089
Munkakeresők — Demandes d'emploi	"	98.340	12.764	13.526	14.189	14.004
100 munkahelyre esett munkakereső — Proportion des demandes d'emploi pour 100 offres d'emploi	"	181	170	155	164	173
Munkaközvetítés — Placements	"	39.451	4 387	4.910	4.941	4.559
100 munkahelyre esett közvetítés — Proportion des placements pour 100 offres d'emploi	"	72	58·3	56·2	57·1	56·4
Munkanélküliek: — Chômeurs: ¹⁾						
Keresztényszocialista szakszervezetek — Syndicats socialistes-chrétiens	"	³⁾ 1.267	1.554	1.483	1.468	1.192
Szociáldemokrata szakszervezetek — Syndicats socialistes-démocrates	"	³⁾ 31.241	22.756	19.849	18.680	22.579
Együtt — Ensemble	"	³⁾ 32.508	24.310	21.332	20.148	23.771
Munkabérek — Salaires: ²⁾						
Bádogos — Ferblantiers	órabér kor. salaire à l'heure en cour.	9.320	7.518	9.933	9.457	8.769
Asztalos — Menuisiers	"	8.180	7.759	7.277	7.749	8.661
Szabó — Tailleurs	"	9.587	8.716	7.849	8.251	9.377
Kőműves — Maçons	"	9.936	9.709	9.743	10.103	9.991
Napszámos — Journaliers	"	6.366	6.153	5.776	5.634	6.391
Gyári munkásnő — Ouvrières de fabr.	"	3.877	3.953	3.340	3.053	4.274
Napszámosnő — Journalières	"	5.514	6.101	6.324	5.951	5.690
3. Termelés. — Production.						
Búza — Froment	q	19,506.881	—	—	18,833.423	—
Rozs — Seigle	"	8,261.662	—	—	7,624.182	—
Árpa — Orge	"	5,536.820	—	—	4,932.435	—
Zab — Avoine	"	3,705.931	—	—	3,473.512	—
Tengeri — Maïs	"	22,345.481	—	—	20,022.889	—

¹⁾ A hó végén. — *Fin du mois.*²⁾ A munkaközvetítés alkalmával felajánlott munkabérek mérlegelt átlaga. Csak budapesti adatok. — *Moyenne pondérée des salaires offerts par les bureaux de placement de Budapest. Données de Budapest.*³⁾ Átlag. — *Moyenne.*

(folytatás — *uite*)

Megnevezés <i>Désignation</i>	Egység <i>Unité</i>	1925	1 9 2 6			1925
			VIII.	IX.	X.	X. ill. — resp. IX.
Burgonya — <i>Pommes de terre</i> .	q	23,095.057	—	—	18,324.408	—
Cukorrépa — <i>Betteraves à sucre</i>	"	15,274.108	—	—	13,671.225	—
Bor (mustterm.) — <i>Vin (production de moût)</i>	hl	3,440.795	—	—	—	—
Köszén } évi termés összesen — <i>Houille</i> ¹⁾ } <i>prod. annuelle</i> . .	q	7,054.555	5,183.729	5,898.761	—	6,089.696
	"	587.880	667.584	715.012	—	672.655
Barnaszén } évi term. összesen — <i>Lignite</i> ¹⁾ } <i>prod. annuelle</i> . .	"	50,368.373	32,435.034	38,931.258	—	38,047.975
	"	4,197.364	4,465.907	5,496.224	—	4,870.918
Szesz } idényterm. összesen — <i>Alcool</i> } <i>prod. de la campagne</i>	hl	²⁾ 278.665	319.823	14.900	—	22.625
	"	23.222	5.386	14.900	—	22.625
Cukor } (nyerscukorértékben) <i>Sucre</i> } idényterm. összesen — } <i>(en valeur de sucre brut)</i>	q	²⁾ 2,021.570	1,661.280	220.240	—	135.940
	"	168.464	7.140	220.240	—	135.940
4. Pénz és hitel. — Monnaie et crédit.						
A korona zürichi árfolyama — <i>Cours de change de la couronne à Zurich</i>	100K = sv. fr. 100 cour. = franc suiss. 1 sv. fr. = kor. 1 fr. suiss. = couronnes.	0.007255	0.00725	0.007245	0.007265	0.00727
		13.784	13.793	13.803	13.765	13.755
Postatakarékpénztári betétek — <i>Dépôts à la Caisse d'épargne post.</i>	millió kor. <i>en millions de cour.</i>	1,331.328	1,288.175	1,285.635	1,512.295	1,328.869
13 legnagyobb pénzint. betétáll. — <i>Dépôts des 13 établ. de crédit les plus importants</i>	"	5,179.657	6,920.674	6,937.738	7,162.854	4,797.099
Magyar Nemzeti Bank — <i>Banque Nationale de Hongrie</i> :						
Érckészlet — <i>Encaisse métall.</i> (devizák és valuták — <i>devises et monnaies</i>)	pengő pengős	267,242.447	251,773.937	250,148.552	284,587.663	³⁾ 3,281.192
Leszámitolt váltók, és előlegek — <i>Traites escomptées et avances</i>	"	134,181.302	159,138.518	181,857.134	187,316.883	²⁾ 1,684.866
Jegyforg. — <i>Billets de banque en circ.</i>	"	415,514.996	431,529.499	441,332.064	482,136.613	³⁾ 5,439.952
Kamatláb — <i>Taux en banque</i>	"	7	6	6	6	7
Részvényindex sz. — <i>Indice d'act.</i> ⁴⁾	sv. fr. franc suiss. papír K. cour. p.	10.2	12.0	12.5	14.0	11.2
Nagyker. index sz. — <i>Ind. des prix de gros</i>	"	18.832	17.562	17.608	18.046	18.924
Megélh. index sz. — <i>Ind. du coût de la vie</i>	"	14.743	14.538	14.593	15.057	14.330
5. Külkereskedelmi forgalom. Commerce extérieur.						
Behozatal — <i>Importations</i>	drb — <i>pièces</i>	752.098	56.297	77.609	—	110.873
	q	41,756.933	4,728.586	5,550.941	—	4,582.441
	ezer ar. kor. <i>en milliers de couronn.-or</i>	739.680	68.308	77.228	—	77.579
Kivitel — <i>Exportations</i>	drb — <i>pièces</i>	335.739	30.898	37.082	—	29.787
	q	21,859.600	2,537.165	2,907.302	—	2,681.493
	ezer ar. kor. <i>en milliers de couronn.-or</i>	700.058	70.443	78.695	—	80.131

¹⁾ Az 1926. évi adatok a bruttó, az 1925. évié a nettó termelésre vonatkoznak. — *Les données de 1926 se rapportent à la production brute et les données de 1925, à la production nette.* — ²⁾ A feltüntetett évvel végződő gazdasági év adatai. — *Données de la campagne finissant dans l'année indiquée.* — ³⁾ Millió korona. — *Million de couronnes.* — ⁴⁾ Az 1913. évi részvényállományt érintő tőkeváltozások számbavételével. — *En tenant compte des changements de capitaux affectant l'effectif d'actions de 1913.*

Hunyadi János

világhírű természetes keserűvíz.

Legjelesebb orvosok véleményei szerint kiváló előnyei: **gyors, biztos és enyhe hatás.** Nemcsak egyszerű hashajtó, hanem mint természetes gyógyvíz a gyomor- és bélbetegségek kiváló gyógyszere. Rendes adag: reggelenként éhgyomorra egy ivópohárral.

TULAJDONOS: SAXLEHNER ANDRÁS, BUDAPEST.

Hüttl Tivadar

*m. kir. udvari szállító
porcellángyáros és nagykereskedő
Budapest, V., Dorottya-u. 14.*

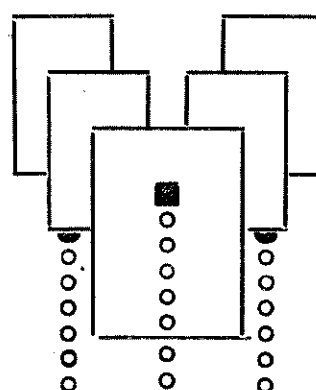

*Saját porcellángyára Óbudán,
Allandó nagy választék úgy
használati, mint dísz tárgyakban,
porcellán, fayence és üvegből.*

Telefon: 15-66.

Mössmer József

vászonnagykereskedő

*Budapest,
IV. ker., (Korona herceg-utca)
Petőfi Sándor-utca 12. szám.*

Kovald Fest, Tisztit

Gyár és gyűjtőtelep: Budapest, VII., Szövetség-u. 35-37. sz.

Telefon: József 18-00 és József 15-71.

*Gyűjtőtelepek a főváros
minden részében*

!!!

*Képviseltek az ország
legtöbb városában*